8554 A 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I grupa | Cena 200 lir | Leto XXXIV. Št. 89 (10.001) | TRST, sobota, 15. aprila 1978

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18 septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi

Z GLASOVI KPI, NEODVISNE LEVICE, PSI, PSDI, PRI IN PLI

Poslanska zbornica je končno odobrila zakon, ki ureja prekinitev nosečnosti

O zakonu bo sklepal sedaj senat - Radikalci in misovci želijo referendum
Poudarjena samoodločba ženske nad 18. letom ter možnost posvetovanja z moškim - Za splav mladoletnic potrebno mnenje staršev - Prve ocene

RIM — Po 33 urah neprekinjenega zasedanja je poslanska zbornica z večino glasov odobrila zakon, ki ureja prekinitev nosečnosti. Za zakon se je na tajnem glasovanju izreklo 308 poslancev (KPI, neodvisna levica, PSI, PSDI, PRI in PLI), proti pa 275 poslancev (KD, radikalci, misovci, demonacionali, demoproletarci in poslanci južnotirolske SVP). Takoj po proglasitvi izida je predsednik zbornice Pietro Ingrao prekinil sejo in napovedal, da se bo zbornica sestala v ponedeljek. Zakon o splavu bo sedaj romal v senat, kjer ima laična fronta večino na papirju, obstaja pa nevarnost, da se ponovi «črno glasovanje» zaradi prostih strelcev.

Tako se je v zbornici končala dolga in zapletena bitka, katere namen ni bil samo izogniti se napovedanemu referendumu, pač pa so predstavniki demokratičnih in laičnih strank hoteli dati ženskemu svetu in italijanski družbi dober zakon, ki zagotavlja družbeno pomoč za samozavestno načrtovanje družine in rojstev, obenem pa priskočiti z brezplačnim zdravniškim posegom na pomoč ženskam, ki želijo prekiniti nezaželeno nosečnost.

Prejšnjemu osnutku zakona so vnesli le nekaj manjših popravkov, ki ga približujejo pojmovanju večje družbene odgovornosti za ta pojav. Tako bo ženska sama odločala o tem, ali naj se posluži splava, vendar se pri tem pristojni zdravnik lahko posvetuje z moškim, pod pogojem, da ženska na to pristane. Druga omejitev samoodločbe ženske, ki je izzvala novo polemiko in kritike predvsem iz socialističnih vrst, pa je sklep, da so za splav mladoletnic med 16. in 18. letom odgovorni starši, ki morajo biti torej seznanjeni z dogajanjem.

Kljub temu pa je prav socialistično glasilo «Avanti» napisalo v današnjem komentarju sledeče: «Morda ta zakon ni najboljši, toda vedimo, da je med najnaprednejšimi na svetu.»

Tega mnenja očitno niso radikalne feministke, ki so po objavi izida glasovanja sprejele poslance laičnih in levičarskih strank, ko so zapuščali Montecitorio, z vzkliki: «Morilci, morilci, za vse boste plačali drago».

Poglejmo, kako je potekala zadnja seja poslanske zbornice, ki se je pričela v četrtek popoldne in je trajala vso noč, vse jutro in do večera.

Ostra obstrukcija radikalne skupine (Giacinto Pannella, Emma Bonino, Adele Faccio, Mauro Mellini) je prisilila poslance, da so v izmenah sedeli v avli zbornice in glasovali o desetinah nepomembnih ali tudi brezpredmetnih popravkov iz radikalnih in misovskih vrst. Tako so za odobritev nekaterih členov potrebovali celo devet ur dolgoveznih razprav.

Včeraj pred poldne pa so radikalci nenadoma zapustili dvorano in se podali v urad predsednika zbornice Ingraa. V njihovi odsotnosti je zbornica takoj odobrila tri člene zakona, kajti v primeru, da podpisnika popravka ni v dvorani, popravek avtomatično črtajo z dnevnega reda.

Takoj po tem sporočilu so radikalci šli počivat po neprespani noči. Razprava v zbornici pa je stekla po normalnih tirih, vrstila so se glasovanja o členih. Laične stranke so zlahka preglasovale poslance KD in MSI ter tako že pozno popoldne zaključile oblikovanje vseh 22 členov zakona.

Do ostrejše razprave je prišlo ob členu 12, ki določa, da lahko ženska svobodno odloča o prekinitvi nosečnosti po 18. letu starosti, medtem ko je za mladoletnice potrebno soglasje staršev (ali, če tega ni, sklepa sodni skrbnik za mladoletnike). Člen je nastal iz popravka demokrščanskih poslancev ob katerem so laične stranke prepustile svojim poslancem svobodo pri glasovanju. Tako so socialisti glasovali proti popravku in členu, komunisti, republikanci in drugi laiki so se vzdržali, za besedilo pa so glasovali poslanci KD. Skoraj v vseh skupinah so bili poslanci, ki so glasovali proti členu. Neodvisna poslanka, izvoljena na listi KPI, Cordigiani, pa je glasovala proti. Očitno je bila tudi razburjena, saj jo je nato obšla slabost in so jo morali pospremiti k zdravniku.

Na koncu so svoje mnenje izrekli načelniki vseh skupin. Odločno proti zakonu so se izrekli radikalka Emma Bonino, misovca Pino Rauti in Del Donno (vsi trije so se izrekli za referendum), Castellina (PdUP), Gorla (DP), Delfino (demonacionali), Benedikter (SVP) in demokristjan Piccoli.

Slednji je poudaril, da zaradi nepopustljivosti laičnih strank KD ne more spremeniti svoje negativne ocene o zakonu, ki se ji zdi moralno nesprejemljiv. Dejal pa je, da je proti referendumu, ki bi v tem težkem trenutku samo buril duhove

Socialista Tiraboschi in Felisetti sta poudarila, da je vsekakor «bolje tak zakon, kot pa zakonska praznina», komunist Di Giulio pa je poudaril, da je «zakon plod pluralističnega gledanja različnih strank na ta problem». Zakon mora sedaj stopiti v veljavo, če se pa bo izkazalo, da so nekatere točke zgrešene, ga bo mogoče tudi popraviti. Če bi tega zakona ne bilo, je dodal Di Giulio, bi se nadaljeval pojav skrivnega splava, ki je prava družbena rakasta rana.

Socialisti so med drugim poudarili, da je zakon ohranil bistveno značilnost, ko ženskam prepušča odločitev o prekinitvi nosečnosti, s tem pa se niso strinjali trije poslanci (Achilli, Ballardini in Ferrari), ki so zanj glasovali samo iz discipline.

Pozitivno mnenje so izrekli še republikanka Susanna Agnelli, neodvisni levičar Manuzzu, socialdemokrat Preti in liberalec Malagodi.

Pozneje, ko se je seja zbornice že končala, je tajnik KD Zaccagnini ponovil negativno mnenje o odobrenem zakonu, vendar pa je priznal, da je laična fronta vendar upoštevala nekaj predlogov kršćanske demokracije, kot soodgovornost moža, ter v primeru mladoletnic, staršev.

ZAKLJUČENA SEJA VODSTVA FEDERACIJE CGIL-CISL-UIL

Sindikati enotni proti terorizmu in za novo gospodarsko politiko

Dvomesečna razprava o nerešenem vprašanju avtonomije sindikalnega gibanja Polemični nastop Macaria (CISL) in odločen odgovor Luciana Lame (CGIL)

RIM — V glavnem sedežu INAM se je zaključila seja «parlamenta» sindikalne federacije CGIL - CISL - UIL. Zadnji dan razprave je bilo mogoče zabeležiti novo potrditev razhajanja med glavnimi voditelji, predvsem Macariom in Lamo ter obenem poskus, naj bi kljub temu ne spravljali v preveliko nevarnost sindikalne enotnosti in postavljali delavskega gibanja pred izvršena dejstva.

Seja se je vsekakor zaključila z nujnim kompromisnim predlogom: odobren je bil skupni dokument, ki opredeljuje enotno linijo sindikalnega gibanja v odnosu do terorizma in za zaščito demokratičnega reda ter nujno soočenje z vlado, katero nameravajo sindikati prisiliti, naj vendar uresniči programske točke, ki težijo k zaposlovanju, investicijam in uresničitvi socialnih storitev. Glede najdelikatnejšega problema notranjih odnosov in avtonomije sindikalnega gibanja do nove vladne večine, v kateri so tudi socialisti in komunisti pa federacija CGIL-CISL-UIL priznava, da je vprašanje «povsem odprto» in da je zato potrebna «široka razprava med delavci». Zaključek te razprave bo preveril glavni svet (se pravi skupščina treh glavnih odborov CGIL, CISL in UIL) na zasedanju, ki bo sredi junija. Razprava bo torej, hočeš nočeš, sovpadala z volilno kampanjo v Italiji in bo trajala skoraj dva meseca.

Glede terorizma se sindikalisti strinjajo, da ni mogoče dopustiti «nevtralnosti» v odnosih do države, ki jo je res treba spremeniti in demokratizirati, obenem pa velja, da istoveti delavstvo republiko z demokratičnimi dosežki, porojenimi v odporništvu in vseh povojnih borbah.

V jutranjem delu zasedanja sta spregovorila glavna «kalibra» nedavne polemike: tajnik CISL Luigi Macario in tajnik CGIL Luciano Lama.

Macario je končno odkril svoje karte in priznal, da je polemika, ki jo je sprožil proti Lami samo «vrh ledene gore», ki pod gladino skriva «zgodovinsko nezaupanje do filozofije, ideologije in prakse CGIL». To je prišlo do izraza v trenutku, je priznal Macario, ko so komunisti stopili v vladno večino in torej sodelujejo pri usmerjanju italijanske politike.

Glede vprašanj boja proti terorizmu pa je Macario bil presenetljivo abstrakten, saj je samo naslovil nekakšen emocionalni poziv «rdečim brigadam, naj se umaknejo in osvobodijo Alda Mora,» čeprav je vsem jasno, da tega poziva ne bo nihče poslušal.

Luciano Lama mu je odgovoril dokaj umirjeno, čeprav odločno in dosledno. Predvsem je poudaril, da je naloga delavskega gibanja, da zaščiti demokracijo v duhu protifašističnih dosežkov ustave in odporništva. Zato se mora delavsko gibanje boriti proti pojavom nasilja, proti koketiranju s teroristi, proti pojavom nevtralnega zadržanja do demokracije. Obenem pa se morajo delavci boriti za globoko reformo države, da bo v še večji meri ustrezala interesom delovnih ljudi. Terorizem je mogoče onemogočiti tudi tako, da se začne reševati družbena in gospodarska kriza in tako vrne zaupanje v oblasti.

Kar zadeva avtonomijo sindikalnega gibanja je Lama dejal, da mu nihče ne more kratiti pravice, da drugače ocenjuje sedanjo vladno večino, v kateri so vse komponente delavskega gibanja enako odgovorne in zato jamčijo konstruktivnost soočenja o glavnih družbenih in gospodarskih problemih. Stopnjo avtonomije sindikalnega gibanja pa bo mogoče preveriti na zelo preprost način: v praksi in v dialektiki z vlado, če bi slednja ne uresničevala danih obvez.

Odločno je zavrnil Macariovo mnenje, da je med delavci treba razčleniti idejno diferenciacijo v okviru sindikalnega gibanja, tudi zato ne, ker je to naloga političnih strank, ne pa sindikalnega gibanja. Lama je v tem pogledu jasno povedal, da se CGIL ne strinja z «zahodno interpretacijo» sindikalizma, kakršno so uresničili v Anglije z «družbenimi pakti» med sindikati in oblastjo, prav tako pa zavrača «vzhodnoevropski model» sindikata, ki je političnim oblastem podrejen v celoti. Zato je CGIL prav te dni sklenila, da dokončno prekine poslednje stike, ki jih je imela v okviru svetovne sindikalne zveze s sedežem v Moskvi. (st.s.)

ALDA MORA SO UGRABILI PRED TRIDESETIMI DNEVI

Nobenega premika v preiskavi o ugrabitvi predsednika KD

Komunisti pozitivno ocenjujejo sklepe demokristjanskega vodstva

RIM — Predsednik KD Moro je že 29 dni v rokah rdečih brigadistov, preiskovalci pa doslej, vsaj uradno, nimajo o njem in njegovih ugrabiteljih nobene sledi. Včeraj zjutraj so karabinjerji spet sprožili obširno akcijo, ki se je je udeležilo približno 60 agentov, ki so preiskali kleti, skladišča in stanovanja na področju Trga Vittorio. Podobno akcijo so sprožili tudi na kvesturi, policaji pa so preiskali na desetine stanovanj in cele stanovanjske bloke v mestni četrti Monteverde. Preverili so istovetnost mnogih oseb, vendar ne kaže, da bi koga priprli.

Tudi v okolici Vercellija so karabinjerji, policaji in finančni stražniki pregledali mnoge zapuščene kmečke hiše, v katerih že leta nihče ne stanuje. Kot v Rimu, niti v Vercelliju niso preiskave obrodile vidnejših sadov.

Karabinjersko akcijo v Rimu je sprožil telefonski poziv, ko je nekdo obvestil, da se rdeči brigadisti skrivajo v nekem poslopju na Trgu Vittorio.

Komunistično glasilo «l'Unità» pozitivno ocenjuje v svoji zadnji številki resolucijo, ki jo je odobrilo vodstvo krščanske demokracije. Dejstvo, da je krščanska demokracija soglasno poudarila nepopustljivost pred terorističnim izsiljevanjem, je izrednega pomena, pravi komunistično glasilo. Prav tako pravilno je stališče obeh zbornic: senat je odobril nove norme za boj proti kriminalu in tako odpravil zakon Reale, ter preprečil referendum, medtem ko je zbornica dokazala, da je enotna, ko se je postavila po robu neodgovornemu ravnanju radikalcev. Če so rdeče brigade upale, da bodo sprožile v Italiji val nezaupanja, v demokratične sile, so se krepko zmotile, pravi «l'Unità». (if)

Uredniški sindikalni odbor je nemudoma protestiral in zahteval poseg časnikarske zveze pri pristojnih oblasteh in strankah. V protestni brzojavki kvestorju direkcija agencije Italia ostro ožigosa odvzem akreditacije kot nesprejemljiv ustrahovalni ukrep do resnega profesionalca in sploh celotnega uredništva agencije, ki je sledila tragičnim dogodkom, ki so prizadeli Alda Mora, s strogim čutom odgovornosti.

Posebno ostri so bili rimski kronisti, ki so se sestali na skupščini v tiskovnem uradu kvesture. Ti so sklenili, da se izjemoma zaradi težavnega političnega položaja v državi in zaradi čuta odgovornosti, odpovedujejo zahtevi po odstopu rimskega kvestorja.

Na oster poseg predsednika rimskih kronistov je kvestor sinoči preklical svoj ukrep.

ČUDNI POJMI KVESTORJA

Kronist agencije Italia «nezaželen» na kvesturi

RIM — Kronist tiskovne agencije Italia Piero Orsini «je nezaželen na kvesturi». Tako je odločil rimski kvestor dr. Emanuele De Francesco, ki mu je tudi odvzel akreditacijo. Ta vest, ki je Orsiniju osebno sporočil načelnik tiskovnega urada kvesture dr. Giorgio Simi, je presenetila ne le prizadetega časnikarja, temveč tudi druge kolege in predstavnika zveze kronistov, še posebno, ker predstavnik kvesture ni navedel razloga. Domnevajo, da se je Orsini zameril rimskemu kvestorju, ker je njegova agencija objavila vest o novem domnevnem pismu Mora družini. Ko je to vest kvestura zanikala, jo je Orsini sporočil agenciji, ki jo je nemudoma posredovala časnikom.

Ta nenavadni ukrep je sprožil val protestov, ker se je policija poslužila v stikih s časnikarji ustrahovanja, kar je v nasprotju s svobodo tiska. Kronist in agencija sta se strogo držala zakonskih predpisov, ker sta brez odlašanja posredovala abonentom demanti kvesture, zaradi česar je ukrep nerazumljiv in nesprejemljiv.

Terorist Piancone potrdil, da je član rdečih brigad

TURIN — Namestnik državnega pravdnika Corsi je včeraj hotel zaslišati terorista Cristofara Pianconeja, ki ga je ranil jetniški paznik Lorenzo Cutugno, preden je padel pod streli atentatorjev. Piancone je Corsiju izjavil, da se ima za vojaškega ujetnika in da pripada «komunistični organizaciji rdeče brigade». Obenem je dejal, da ne bo odgovoril na nobeno vprašanje. Pogovor med Pianconejem in namestnikom državnega pravdnika je trajal samo nekaj minut, saj terorist tudi fizično ne bi zmogel večjega napora.

Njegove izjave so v bistvu potrdile, da je bil atentat na Cutugna delo samozvanih rdečih brigad. Preiskovalci so pričakovali tak odgovor z njegove strani in zato niso bili presenečeni. Preiskave se nadaljujejo po že ustaljenih smernicah ter skušajo ugotoviti, v katerih krogih se je Piancone gibal v zadnjih 18 mesecih, se pravi odkar je prekinil vsak odnos z družino. Delo preiskovalcev ni lahko in doslej tudi ni bilo uspešno, policija in karabinjerji pa so preiskali stanovanja Pianconejevih bivših delovnih tovarišev in njegovih prijateljev. Poudarjajo dejstvo, da je kar pet delovodij oddelka, kjer je delal Piancone bilo ranjenih v atentatih rdečih brigad.

VAL ZASTRAŠEVALNIH ATENTATOV V VENETU

TERORISTI SKUŠAJO PREPREČITI NEMOTEN POTEK SODNIH OBRAVNAV

V sedemnajstih urah enajst primerov nasilja - Najhujši atentat v Mestrah, kjer je peklenski stroj razdejal sedež KD

BENETKE — Veneto je prizadel val atentatov, kakršnega ne pomnijo: v 17 urah (od 22. ure v četrtek do 15. ure včeraj) so teroristi izvedli enajst akcij, ki si jih lastijo pripadniki skupin «proletari comunisti organizzati» in «organizzazione operaia per il comunismo».

Najhujši je bil včeraj ponoči ob 1.15, ko je peklenski stroj s poldrugim kilogramom eksploziva popolnoma uničil sedež KD v Mestrah in poškodoval zobno ambulanto in bližnje urade. Razdejanje je povzročilo nad 10 milijonov lir škode. Tarča napada je bil tudi sedež KD v Benetkah, atentat pa ni uspel, zažigalna naprava, ročka bencina in plinska jeklenka, je odpovedala.

V Rovigu pa so neznanci streljali iz pištole proti stanovanju pokrajinskega svetovalca KD prof. Ennia Raimondija: eden izmed strelov je razbil okna otroške sobe, druga dva pa sta se odbila od pročelja.

Do streljanja iz pištole je prišlo tudi v Vicenzi in v kraju Zanè. V prvem primeru so streljali v okna stanovanja 37-letnega bančnega uradnika Domenica Marseglie, ki je bil pred meseci priča na procesu proti skupini ekstraparlamentarcev, na katerem so dva obsodili na štiri leta zapora zaradi posesti ogromne količine zažigalnih steklenic. V drugem primeru so po šestih strelih iz pištole zagnali še dve molotovki proti stanovanju lastnice nekega obrata, ki izdeluje naboje za lovske puške. Preiskovalci domnevajo, da so hoteli bančnega uradnika zastrašiti pred prizivnim procesom, žensko pa teroristična organizacija obtožuje, da se poslužuje «črne» delovne sile. V obeh primerih je bila materialna škoda malenkostna.

V Padovi in v pokrajini pa so teroristi izvršili šest atentatov. V torek so namreč poslali 31 sodnih pozivov pripadnikom padovskih levih izvenparlamentarnih skupin, kar naj bi po mnenju preiskovalcev povzročilo val atentatov, saj je prvi bil pred stanovanjem namestnika državnega pravdnika Pietra Calogera, kjer so streli poškodovali okna. Pretorju iz Monseliceja Giacomu Invidiatu pa so razstrelili pred hišo v Arqui Petrarca plinsko jeklenko, ki pa ni povzročila večje škode. Pol ure kasneje so neznanci streljali proti oknom stanovanja 29-letnega univerzitetnega študenta, ki je priča na procesu proti padovskim ekstraparlamentarcem, obenem so mu v vrata stanovanja zagnali zažigalno steklenico. V zadnjih treh atentatih pa so so teroristi znesli nad avtomobili. Zažgali in uničili so vozilo načelnika oddelka «digos» padovske kvesture, enako usodo sta doleteli vozili dveh uslužbencev fakultete za politične vede padovske univerze, ki sta tudi priči na procesu proti ekstraparlamentarcem.

Atentate v Benetkah, Vicenzi in Rovigu si lasti skupina «proletari comunisti organizzati», medtem ko naj bi se jim v Padovi priključili tudi pripadniki «organizzazione operaia per il comunismo». (voc)

To je prišlo do izraza na včerajšnji ožji konferenci med omenjenima zimbabvejskima voditeljema na eni ter britanskim zunanjim ministrom Owenom in njegovim ameriškim kolegom Vanceom na drugi strani. Srečanju, ki bo trajalo predvidoma le še danes, sta prisostvovala v svojstvu opazovalcev tanzanijski in bocvanski zunanji minister, katerima naj bi se pridružili še predstavniki Angole, Mozambika in Zambija. Owen in Vance odpotujeta jutri v Pretorio in Salisbury.

Branilci Antonia Lefebvra vložili priziv na kasacijo

RIM — Branilci Antonia Lefebvra bodo po vsej verjetnosti poskusili še zadnji oprijem, da dosežejo svobodo za svojega klienta. Vložili bodo na kasacijo priziv proti sklepu ustavnega sodišča, ki je zavrnilo zahtevo po razveljavi zapornega naloga. S pravnega vidika je malo izgledov, da bi kasacija to sprejela. Pred meseci je namreč zavrnila zahtevo po začasni svobodi drugega obtoženca na procesu Lockheed Luigija Olivija.

Pogajanja o rešitvi rodezijske krize

DAR ES SALAAM — Zimbabvejska domoljubna fronta, ki jo vodita Nkomo in Mugabe, je pripravljena sodelovati na razširjeni konferenci o bodoči ureditvi Rodezije, toda le pod pogojem, da posegi udeležencev ne bi sloneli na «notranjem sporazumu» med rasistom Smithom in tako imenovanimi zmerni afriškimi voditelji, temveč na bi bila osnova zanje vrsta angloameriških predlogov o prehodu o blasti iz rok belopolte manjšine v roke temnopolte večine.

KRHKO PREMIRJE V BEJRUTU

Po četrtkovem sporazumu o premirju so se usidrale v «krščanskem» predelu Bejruta sudanske «zelene čelade», ki sodijo v okvir medarabske mirovne sile (Telefoto ANSA)

VČERAJ V BOLOGNI

Policija in karabinjerji razpršili sprevod ekstraparlamentarcev

BOLOGNA — Ob koncu včerajšnje sodne obravnave zaradi marčnih demonstracij je policija napadla in s solzilnimi bombami razpršila skupino sorodnikov in prijateljev priprtih obtožencev. Še prej je skupina ekstraparlamentarcev hotela iz univerzitetnega območja v sprevodu do sodne palače. Policijski odredi in karabinjerji so razpršili sprevod, vendar niso mogli preprečiti ločenih demonstracij manjših skupin. Ena od teh se je poslužila tudi «proletarske razlastitve», pri čemer si je prisvojila precejšnjo število plošč, majhnih radijskih aparatov in tudi več tisočakov.

ŠKANDALOZNA RAZSODBA UPRAVNEGA SODIŠČA V MANNHEIMU

Zahodnonemški neonacisti - stranka «ustavnega loka»

(Od dopisnika Tanjuga posebej za Primorski dnevnik)

BONN — *Upravno sodišče dežele Baden-Württemberg je z razsodbo, da neonacistična stranka (NPD) ne nasprotuje zahodnonemški ustavi, «ker pri njej ni mogoče trditi, da si borbeno in načrtno prizadeva vplivati na svobodnjaško, demokratično družbeno ureditev in jo odstraniti», poskrbelo za povsem jasen in prijemljiv dokaz tistega, kar so tudi doslej samo «enooki» opazovalci tukajšnjega političnega življenja lahko spregledali.*

V obračunu z levim in desnim «ekstremizmom», iz katerega v boju za ohranitev svojih pozicij vse zahodnonemške stranke črpajo moči in navdiha, so merila dvojna. Za moralno obsodbo in izolacijo tistih, ki so po svojem prepričanju in ciljih usmerjeni bolj levo kot to dovoljuje program socialdemokratske stranke, pri čemer niti ni treba da so ravno komunisti, si je tukajšnja družba zagotovila vse potrebne instrumente — od pritiska ulice, protikomunističnega vzdušja, ki ga vzdržujejo s sredstvi najbolj prefinjene in tudi najbolj grobe indoktrinacije pa do administrativnih ukrepov, kakršenje znani «Berufsverbot» s katerim se je prav nedavno pozabavalo tudi mednarodno «Russlovo» sodišče v Frankfurtu. Že doslej je bilo znano, da zahodnonemške oblasti tega učinkovitega filtra, ki skrbi za to, da so poti do javnih služb odprte samo politično povsem zanesljivim in z nikakršnim «ekstremizmom» okuženim državljanom ne uporabljajo v obrambo proti skrajnodesničarskim, ampak samo kadar gre za «leve» nevarnosti.

Mannheimska razsodba je takšnemu razlikovanju dala tudi pravno osnovo pri tem pa je spravila tukajšnje politične kroge v resno zadrego. Enostransko diskriminacijo v boju za oblast nevarnejše levice, je namreč veliko lažje uresničevati, če pri tem trdiš, da veljajo preventivni ukrepi, s katerimi se baje demokratična družba brani pred političnim ekstremizmom vseh barv, za vse enako.

Zanimivo je, da so razsodbo, ki pomeni moralno rehabilitacijo neonacistov sprejeli prav v deželi Baden-Württemberg, ki je sicer znana po najdoslednejšem izganjanju levičarjev iz svojih javnih ustanov in po najbolj doslednem (beri: najbolj zagrizenem) poseganju po «berufsverbotih», kadar gre za ljudi, ki so osumljeni, da simpatizirajo s komunisti ali da so člani katerekoli izmed izvenparlamentarnih skupin levice.

Sklep sodišča v Mannheimu, od katerega se je morala ograditi celo deželna vlada, ki je napovedal revizijo postopka pri zveznem upravnem sodišču, sta dosegla dva znana neonacista iz Heidelberga, ki so jima na podlagi «uredbe proti ekstremistom» onemogočili sprejem v javno službo. Dr. Rolf Kosiek, diplomirani fizik, je član deželnega vodstva NPD in je v letih 1968 do 1972 sedel v parlamentu Baden Württemberga kot poslanec neonacistične stranke. Iz državne službe — bil je zaposlen kot docent na strokovni tehniški šoli — so ga odvustili, ker je po mnenju šolske uprave in ministrstv za kulturo «nekritično poveličeval ideje in dogajanja v tretjem Reichu». V njegovem primeru je tudi sodišče, ki je obravnavalo pritožbo, sprejelo oceno, da je bila odpustitev iz službe upravičena. Drugačno stališče je upravno sodišče zavzelo v primeru kandidata za profesorsko službo Tilmana Leidiga, ki mu baje niso mogli dokazati, da bi javno razglašal neonacistično ideologijo, ampak se je celo «v zadovoljivi meri distan-

IVO VAJGL

(Nadaljevanje na zadnji strani)

GLASOVANJE BO 11. JUNIJA LETOS

Vlada je določila datum morebitnih referendumov

Odložena razprava o sistemu izvolitve evropskega parlamenta

RIM — Na včerajšnji seji je ministrski svet v bistvu odobril en sam pomembnejši ukrep in sicer odlok o razpisu referendumov za odpravo petih zakonov (člene, ki kaznujejo splav, zakon Reale o javnem redu, zakon o preiskovalni komisiji parlamenta, zakon o finansiranju strank, zakon o psihiatričnih bolnišnicah), ki bodo 11. junija letos. Seveda, če pred tem ne bo parlament samostojno odobril take spremembe k tej zakonodaji, da bodo referendumi nepotrebni. O tem pa se bo moralo izreči ustavno sodišče. Zelo verjetno je, vsekakor, da bomo 11. junija glasovali samo o zakonu, ki predvideva javno finansiranje strank, saj so se politične stranke vladne večine v glavnem dogovorile o vseh ostalih zakonskih ukrepih, zakon o splavu pa je sinoči poslanska zbornica že odobrila, prihodnji teden pa verjetno tudi senat.

Druga točka dnevnega reda bi moral biti zakonski osnutek o sistemu izvolitve 81 poslancev evropskega parlamenta. Volitve bodo namreč junija 1979. Toda vlada o tem tokrat ni sklepala, ker se stranke vladne večine še niso dogovorile o volilnem sistemu. Nekateri so, na primer, zagovarjali predlog o «čistem proporčnem sistemu» na osnovi enega samega vsedržavnega volilnega okrožja. Del KD pa zagovarja proporčni sistem, vendar z oblikovanjem deželnih volilnih okrožij in sistemom izračunavanja ostankov. Tretji (med temi nekateri člani vlade) pa so zagovarjali eno samo vsedržavno okrožje za 79 poslancev. Zato, da se narodnim manjšinam zagotovi predstavništvo pa bi oblikovali dve «miniokrožji» in sicer za Dolino Aosto in Bocen. Tako bi francoska skupnost in južnotirolski Nemci imeli vsak po enega poslanca. Nobene rešitve pa niso predlagali za morebitno predstavništvo, tretje, slovenske manjšine.

Vsekakor pa je spor o volilnem sistemu prisilil vlado, da je zadevo odložila za nekaj časa, dokler ne bo v okviru vladne večine dosežen dogovor.

Med drugimi ukrepi vlade lahko omenimo nekatere finančne olajšave za podjetja na Jugu ter ukrep, ki upošteva potrebe invalidov. Med temi tudi vprašanje «arhitektonskih zaprek» in jamstvo, da bodo prejeli stanovanje v pritličnih prostorih. (st.s.)

MADRID — Zadnjega aprila bo v madridski kongresni palači svečanost ob združitvi Socialistične delavske stranke (PSOE) in Ljudske socialistične stranke (PSP).

Z VČERAJŠNJE SEJE DEŽELNEGA SVETA

Polno upoštevati pravice Slovencev v okviru kraške gorske skupnosti!

Skupščina je sprejela Štokov (SSk) popravek, s katerim se prvič načenja vprašanje Slovencev v zakonu o gorskih skupnostih

Na včerajšnji seji deželnega sveta bi se morala zaključiti razprava o treh zakonskih osnutkih, ki so jih predložili deželni odbor, svetovalska skupina KPI in svetovalska skupina PSI, s katerimi se spreminja in dopolnjuje deželni zakon štev. 29. ki predvideva vrsto posegov za razvoj gorskih predelov, še posebej pa gorskih skupnosti. Že v prejšnjih dneh, ko je bila razprava v polnem teku, so prišla na dan številna vprašanja, ki so se predvsem nanašala na pristojnosti gorskih skupnosti, katerih delo ni steklo, kot je bilo pričakovati, predvsem zaradi pomanjkanja širše avtonomije. Med razpravo je zopet prišlo na dan vprašanje kraške gorske skupnosti, ki po enem letu in pol še nima svojega dvojezičnega statuta, ker ji ga deželni odbor še ni odobril; s tem ji je seveda onemogočeno vsako redno delovanje.

Predstavniki levice in SSk so ponovno zahtevali, da ji mora deželni odbor odobriti statut, od odbornika za javne uprave Bianchinija pa smo slišali enake izgovore, kot smo jih vajeni slišati, ko gre za reševanje problemov slovenske narodnostne skupnosti.

Na včerajšnji seji, ko je skupščina razpravljala o predloženih amandmajih, pa se je stališče večinske stranke do vprašanj Slovencev le nekoliko spremenilo. Sprejela je namreč popravek, ki ga je predložil svetovalec Štoka (SSk) in ki ga je načelnik svetovalske skupine KD Biasutti tehnično spremenil. S tem popravkom se dopolnjuje 3. člen zakonskega osnutka, ki urejuje delovanje gorskih skupnosti. Z novo formulacijo se 3. člen glasi tako: «Kolikor ni drugačnih določil v tem zakonu ali posameznih statutih, veljajo za pristojnosti in delovanje gorskih skupnosti pravila, po katerih je urejeno delovanje občinskih uprav, pri čemer se morajo spoštovati posebne pravice slovenske manjšine, z ozirom na njene etnične, zgodovinske in kulturne značilnosti». Ta popravek so sprejele vse stranke, razen MSI-DN, ki se je vzdržala.

Vsekakor ima odobritev tega popravka veliko važnost, saj je prvič, da se omenja slovenska manjšina v zakonu o gorskih skupnostih. Na torkovi seji pa bo govor o statutu KGS, ko bo morala skupščina preučiti ustrezne amandmaje, ki so jih vložili predstavniki levice in SSk. Pristaviti moramo, da je skupščina na včerajšnji seji preučila le amandmaje, ki so se nanašali na prve tri člene zakonskega osnutka deželnega odbora. Med drugim je tudi sprejela popravek, ki so ga vložili svetovalci KPI, s katerim se priznavajo gorskim skupnostnim širše pristojnosti na urbanističnem področju.

V razpravo o amandmaju svetovalca Štoke (SSk) je posegel tudi svetovalec Lovriha (KPI), ki je z ostrimi besedami ocenil ravnanje deželnega odbora in KD, ki se vedno sklicujeta na odločitve v Rimu in na vladno komisijo, ki preučuje vprašanje slovenske narodnostne skupnosti. Dejal je, da je treba prenehati s takim ravnanjem posebno sedaj, ko so se politične razmere v državi spremenile. KD mora Slovencem priznati vse pravice, je nadaljeval svetovalec Lovriha, saj so se zanje krvavo borili, ko jih je fašistična strahovlada hotela iztrebiti.

Zavodni svet šole «S. Gregorčič» obsoja atentat na Kulturni dom

Zavodni svet državne srednje šole «Simon Gregorčič» v Dolini izraža ob podlem napadu na slovenski Kulturni dom v Trstu svoje ogorčenje nad ponavljanjem tovrstnih pojavov fašističnega nasilja in poziva pristojne oblasti, da čimprej izsledijo krivce, ki nasprotujejo mirnemu sožitju med tu živečima narodoma.

Naloge sindikata v boju proti terorizmu

Sindikalni predstavniki prevoznikov, ki so se predvčerajšnjim sestali na deželni skupščini v Gorici, so zavzeli jasno in odločno stališče v zvezi s hudimi primeri nasilja in terorizma v državi ter izrazili solidarnost z varnostnimi organi, ki so v tem delikatnem trenutku poklicani, da zaščitijo družbeni red in demokratične ustanove. Temeljna naloga sindikata v tem trenutku je ne le ta, da mobilizira vse delavstvo in druge zdrave sile v boju proti nasilju in terorizmu, temveč da poskuša odstraniti tudi vzroke sedanje splošne gospodarske, politične in družbene krize, ki postaja ploden teren za huda družbena trenja.

Seja občinskega antifašističnega odbora v Dolini

Sinoči se je v Dolini sestal antifašistični odbor, da bi razpravljal o predlogu občinske sekcije VZPI - ANPI, da bi pred koncem tega meseca priredili proslavo o zmagi nad nacifašizmom, katero italijansko ljudstvo proslavlja 25. aprila. Prisotni so si bili enotni, da proslavo organizira antifašistični odbor v soboto, 29. t.m., ob občinskem spomeniku padlim v Dolini. Izdelan je bil okvirni spored manifestacije, ki bo obsegala poleg priložnostnih govorov še kulturni spored s sodelovanjem pevskih zborov, godbe na pihala, recitatorjev in šol. Ob koncu seje so vsi prisotni soglasno izrekli ostro obsodbo za podli atentat na Kulturni dom v Trstu in ponovno pozvali vse občane in demokrate na budnost zoper podobna fašistična izzivanja.

V. L.

● **Danes ob 16. uri** prireja sekcija KPI za Sv. Jakob v Ljudskem domu, Ul. Ponziana 14, javno zborovanje na temo «Odgovor demokratične države teroristom». Govorila bo odv. Cecilia Assanti.

DRUGE VESTI NA ZADNJI STRANI

Družino Dorine in Jadrana Žerjala je osrečilo rojstvo drugorojenca

ERIKA

Srečnima staršema čestitamo, malemu Eriku pa želimo mnogo sreče in zadovoljstva.

Kolektiv Glasbene matice

PO NOČNEM SESTANKU NAČELNIKOV SVETOVALSKIH SKUPIN

Odločitev o usodi pokrajine odložena na prihodnji četrtek

Izid glasovanja o proračunu ostaja še vedno negotov

Po dolgem premoru, ki so ga posvetili posvetu med načelniki skupin, se je predsinočnja seja tržaškega pokrajinskega sveta nadaljevala po polnoči le za toliko časa, da so jo sklenili odložiti na prihodnji četrtek, ko naj bi glasovali o socialdemokratski resoluciji in o letošnjem proračunu. V krajevnih političnih krogih odložitev komentirajo, kot da se je KD ujela na lastne limanice. Demokristjanska zahteva, da se o proračunu glasuje pred 15. t.m., je očitno narekovala želja, da poskusijo v času pred pozivom deželne nadzorne oblasti zamenjati levičarski odbor s svojim, pa čeprav manjšinskim, ki bi naj trajal vsaj čez volilno kampanjo za obnovitev občinskega in deželnega sveta. Presenetila pa jih je odločitev Ghersijevega odbora, da postavi proračun na glasovanje že na seji, ki se je začela predsinočnjim, ker niso bili najbrž gotovi glede zadržanja predstavnikov manjših strank.

Na seji je bilo namreč prisotnih 29 svetovalcev, levičarski odbor, ki je bil pripravljen sprejeti resolucijo PSDI o takojšnjem odstopu, če bi bil proračun odobren, je mogel računati poleg na svojih 12 glasov tudi na glasova SSk in PSDI, proti bi glasovalo 13 demokristjanov in misinov, tako da bi bil izid glasovanja odvisen od zadržanja 2 svetovalcev PRI in PLI, o katerem je bilo precej ugibanja in se je šušljalo o možnosti vzdržanja, pri čemer bi bil proračun odobren. Zato je načelnik svetovalske skupine KD zahteval odložitev seje na včeraj, češ da je še potreben premislek. Predstavniki ostalih skupin so ga ujeli za besedo in sklenili, da če je premislek potreben, za to prav gotovo ni dovolj en sam dan.

V taki situaciji je vedno teže napovedovati izid glasovanja na prihodnji seji in z njim usodo izvoljene uprave na tržaški pokrajini. Ostaja še prav majhno upanje na politično razčiščenje med tajništvi demokratičnih strank, ki naj odpravi Damoklejev meč razpusta pokrajinskega sveta in prihoda prefekturnega komisarja, čemur vse demokratične stranke uradno odločno nasprotujejo.

ZADNJA PREMIERA SEZONE V GLEDALIŠČU VERDI

Verdijeva «Luisa Miller» končno ogrela občinstvo

Dirigent Oliviero de Fabritiis - Med solisti izstopala sopranistka Katia Ricciarelli v naslovni vlogi in baritonist Leo Nucci (Miller)

S četrtkovo premiersko uprizoritvijo Verdijeve opere «Luisa Miller» je tržaško operno gledališče izčrpalo repertoar svoje sezone 1977/78. Za celovito oceno sezone bo še priložnost, vsekakor že zdaj velja zapisati, da je sezona kot celota bila na nadpoprečni umetniški ravni s sicer nekaterimi spodrsljaji, toda tudi z nekaterimi vrhunci, med katere spada po svoji uprizoritveni celoti prav gotovo tudi «Luisa Miller».

Verdi je s pomočjo svojih libretistov večkrat segel po Schillerjevih tragedijah, ker je v njih dramatičnih napetostih zaznal tematiko za svojo glasbeno govorico, tako poudarjeno težečo k temačnim tonom in izraziti melodramski čustvenosti. Nesrečna in prepovedana ljubezen Luise in Rodolfa se je v tem smislu naravnost ponujala genialnemu skladatelju, dala pa mu je istočasno tudi priložnost, da je svojo muziko bolj kot kdaj koli prej prilagodil njenemu romantičnemu jedru. Tako je v partituri zaznati, za razliko nekaterih prejšnjih njegovih melodram, večjo orkestralno prilagodljivost tematiki, večjo lahkotnost zbora, elegantnejšo frazeologijo solističnih partov in večjo skladnost liričnih elementov z dramatičnimi, skratka več čiste muzike in manj deklamativnih prehodov. Zaradi tega je tudi celotna opera ena sama kontinuirana melodija, ki se izraža izključno skozi tragično usodo mladih zaljubljencev, pušča pa ob strani moralistični problem buržoaznega sveta in problem nasilja družbe nad posameznikom ki ga Schillerjeva tragedija vendarle tudi postavlja v ospredje.

Izhajajoč iz teh in takih značilnosti «Luise Miller» bi bilo mogoče očitati dirigentu, da je orkester zvočno na nekaterih mestih prenapel (zlasti tudi v uverturi) kar ni vodilo k večji dramatični zvočnosti, marveč bolj k preglasovanju solistov in zbora prav tam, kjer bi morali izstopati z liričnimi izpevi. Po drugi strani pa je de Fabritiisovo glasbeno vodstvo bilo vendarle smotrno v melodramskem prenašanju in v stopnjevanju razpleta tragedije po že uveljavljenih klasičnih pravilih.

Zelo dobro je svojo nalogo opravil zbor, pri katerem opažamo v zadnjem obdobju viden napredek v ubranosti posameznih glasovnih skupin in znatno večjo disciplino v delovanju. Pozna se mu roka Andrea Giorgija.

Srečno roko je imelo umetniško vodstvo gledališča tudi pri izbiri solistov. Katia Ricciarelli je bila glasovno, z rahlo zaznavnimi ostrinami v srednji legi toda s čudovito mehkobo in lahkotnostjo v višinah, izredno lepa Luisa, podprta tudi z znatno igralsko prilagojenostjo dramatičnemu interpretiranju. Ob njej je izstopal z glasovno in igralsko suverenostjo Leo Nucci kot Miller. Baritnosti takšnega formata niso pogosti gostje na tržaških opernih deskah. Tragično figuro očeta je izoblikoval z redko pevsko kulturo in požel zaslužen aplavz na odprti sceni. Tenorist Franco Tagliavini je ob dveh pevcih takih kvalitet neizbežno ostal nekoliko v senci, vendar je tudi on svojo vlogo podal zlasti glasovno povsem dostojno, igralsko pa mu še manjka večje sproščenosti.

V ostalih vlogah so nastopili solidni Agostino Ferrin kot grof Walter, Carlo Zardo kot Wurm z nekoliko neuglajenim basom, mezzosopranistka Giuseppina dalle Molle kot Federica, pa še Gianna Jenco, Editta Danieli in Eugenio Prando.

Režija Antonella Madau Diaza se je držala klasičnih shem na sceni Nicole Beniosa.

Premierska predstava je bila deležna dolgih aplavzov, kar velja še zlasti za Katio Ricciarelli in Lea Nuccija.

j. k.

KLJUB NEUGODNI GOSPODARSKI KONJUNKTURI

Poslovanje Tržaške hranilnice tudi v preteklem letu uspešno

Ekonomska trdnost ustanove povsem upravičuje naraščajoče zaupanje klientele - Zaradi zastoja v industriji nekoliko skrčen obseg novih naložb - Hranilnica bo odprla tri nova središča za razne storitve

Na osrednjem sedežu Tržaške hranilnice sta predsednik odv. Terpin in glavni ravnatelj dr. Delise včeraj predstavila časnikarjem obračun lanskega poslovanja denarne ustanove.

Kljub številnim zaviralnim dejavnikom, med katerimi je treba omeniti zlasti vladne omejitve v zvezi s finančnim poslovanjem krajevnih uprav, je bilo lansko poslovanje hranilnice uspešno, kar se kaže tudi v doseženem čistem dobičku, ki znaša 753 milijonov lir. Denarna sredstva, ki so jih zasebniki in podjetja lani zaupali hranilnici, so dosegla 86 milijard lir, tako da se je ta postavka povečala na skupno 623 milijard. Skupna vrednost zaupanih sredstev, vključene premoženjske rezerve, pa je dosegla 738 milijard.

Zaradi že omenjenih omejitev in obveznih nabav državnih vrednotnic (za 34 milijard), se je skupna vrednost lani opravljenih naložb nasprotno skrčila za 4,6 odst., kar pa je treba v določeni meri pripisati tudi skrčenemu povpraševanju po novih kreditih (zaradi visokih aktivnih obresti) in previdnosti, ki jo narekuje trenutna kriza v tržaškem gospodarstvu.

Znatno bolj živahno kakor v prejšnjih letih pa je bilo lani poslovanje Tržaške hranilnice z domačimi podjetji in z družinami: tako je skupna vrednost posojil, dovoljenih zasebnikom, dosegla 3.455 milijonov lir, hipotekarna in zemljiška posojila pa so narastla — v primeri z letom 1976 — za 13 milijard. Vrednost premoženjskih skladov hranilnice je ob koncu lanskega leta prekoračila 35 milijard. V tem pogledu dosega hranilnica evropsko raven, kar ni mogoče trditi za večino bančnih zavodov v Italiji (odtod med drugim italijanska zahteva po desetletni odložitvi poenotenja pravil o bančnem poslovanju v okviru EGS).

Kar zadeva verjetnostni razvoj gospodarske konjunkture na našem območju v bližnji prihodnosti — o čemer je obširneje spregovoril dr. Delise — je treba upoštevati nekatere negativne dejavnike, kot so zlasti kriza v ladjedelstvu, železarstvu in gradbeništvu. Boljši je položaj v trgovini, in to predvsem zaradi množičnega obiska iz sosedne Jugoslavije; v tej zvezi pa je treba poudariti, da se denarna sredstva, ki se zbirajo na tem področju, ne investirajo na Tržaškem, temveč odhajajo drugam v notranjost države. Kljub vsemu temu je treba gledati na tržaško gospodarsko stvarnost z določenim optimizmom, saj so nekateri znaki, da se utegne konjunktura, vsaj na nekaterih področjih, v bližnji prihodnosti izboljšati. Tako na primer v ladjedelstvu, kjer se bodo nujno občutile ugodnosti pred kratkim sprejetih ukrepov za razvoj te dejavnosti.

Po tiskovni konferenci sta odv. Terpin in dr. Delise predstavila bilanco hranilnice posebni posvetovalni komisiji, ki jo sestavlja 150 izvedencev z vseh gospodarskih področij, v okviru katerih se odvija dejavnost zavoda. Ob tej priliki je generalni ravnatelj povedal, da je Banca d'Italia izdala Tržaški hranilnici dovoljenje za odprtje treh novih «središč» za opravljanje bančnih storitev, in sicer v Trstu (Ul. Nordio), Tržiču in Gradežu.

NA VČERAJŠNJEM ZASEDANJU V PASSARIANU

Perspektive trgovinskih izmenjav v luči novih normativov o izvozih

Sestanek sta priredila deželna zveza trgovinskih zbornic in deželno odborništvo za trgovino in industrijo

Deželna zveza trgovinskih zbornic Furlanije-Julijske krajine in deželno odborništvo za trgovino in industrijo sta včeraj priredili v Passarianu celodnevno zasedanje o perspektivah razvoja izvozov v okviru novih normativ o zavarovanju in finansiranju kreditov.

Sestanek je odprl predsednik deželne zveze trgovinskih zbornic Delio Lupieri, ki je poudaril pozitivne plati nove normative o najemanju kreditov in pri tem pozval prisotne operaterje naj s konkretnimi predlogi pripomorejo, da bo sestanek čim bolj uspel. Spregovoril je nato podpredsednik zveze industrijcev in predsednik mednarodne organizacije male industrije Marcello Modiano, ki je na podlagi statističnih podatkov in ustreznih državnih zakonov pozitivno ocenil nove perspektive, ki se odpirajo na tem področju.

V svojem posegu se je deželni odbornik za industrijo in trgovino Nereo Stopper zaustavil pri tistih pobudah, ki bi jih lahko dežela izpeljala, da bi podprla in spodbudila trgovino s tujino. Poudaril je, da nima dežela zakonodajne pristojnosti o vprašanju izvozov, lahko pa posreduje pri mnogih deželnih industrijskih podjetjih, da bi se izvoz povečal.

Na vrsti so bila nato poročila: prof. Nicola La Marca s tržaške univerze je govoril o trgovinskih izmenjavah italijanskih podjetij v svetovnem merilu. Poudaril je, da je dobiček trgovinskih izmenjav razvrednoten zaradi vedno manjše vrednosti lire. Zaradi tega je treba z dolgoročnimi načrti poživiti državno politiko in ustvariti primerne pogoje, da se bo izvoz povečal.

O sedanjem stanju izvoza v naši deželi je poročal dr. Franco Slataper, ki je dostavil, da je trenutno stanje v naši deželi približno tako, kot v drugih deželah. Poudaril je, da je treba podpreti nekatere ekonomske usmeritve do aktivnejših partnerjev in načeti trgovinske izmenjave z novimi državami.

Zasedanje se je nadaljevalo s posegi dr. Ruffinija, ki je govoril o najemanju kreditov in dr. Geppija, ki je poročal o izkušnjah in predlogih za povečanje trgovinskih izmenjav.

Sledila je razprava, v kateri je prišel na dan pomen trgovinskih izmenjav v naši deželi, ki je prav o križišče mednarodnih prevozov.

PREKOP GROBOV

Tržaška občina sporoča, da bodo v kratkem na občinskem pokopališču pri Sv. Ani prekopali grobove v IV. sektorju, kjer ležijo posmrtni ostanki tu zakopanih med 11. marcem in 2. junijem 1968. Tisti, ki bi radi prenesli posmrtne ostanke svojcev na drugo mesto, naj se zglasijo od 12. do 16. junija tega leta na uradu pokopališča ali na 2. oddelku za javna dela pri tržaški občini, Pasaža Costanzi 2, drugo nadstropje, soba 427.

Huda nesreča v obratu Stock

V novem obratu Stock v Ul. Caboto se je včeraj okrog enajste ure hudo ponesrečil 59-letni delavec Antonio Olenik. Na nevrokirurškem oddelku splošne bolnišnice so ga sprejeli s strogo pridržano prognozo zaradi udarca v glavo. Kaj se je bilo pravzaprav pripetilo, ni povsem razjasnjeno. Olenik je z nekim delovnim tovarišem raztovarjal blago s tovornjaka. Najbrž ga je nenadoma obšla slabost in je zato padel s tovornjaka ter udaril z glavo ob tlak. Tako vsaj meni njegov delovni tovariš, ki je nenadoma zaslišal, kako je za njim votlo odjeknilo. Ko je pogledal nazaj, je zagledal Olenika v mlaki krvi.

Prometna nesreča v Videmski ulici

V Videmski ulici je avtomobil podrl priletnega jugoslovanskega državljana, ki je prečkal cestišče. Nesreča se je pripetila okrog poldne. Tedaj je po omenjeni ulici privozila s svojim fiatom 850 27-letna Beatrice Rigancin por. Vida iz Ul. Revoltella 11. V bližini poslopja s hišno številko 18 je nepričakovano opazila moškega, ki je stopil na cesto. Pritisnila je na zavore, a se mu ni mogla izogniti in ga tako podrla na tla. Ponesrečnemu, 72-letnemu Vitomiru Mihajloviću so nemudoma priskočili na pomoč. Po prevozu v splošno bolnišnico so ga zaradi hudih udarcev sprejeli na nevrokirurškem oddelku s pridržano prognozo.

OBVESTILO

Občina Devin-Nabrežina je preložila rok za predložitev prošenj za mesto načelnika knjigovodskega urada na 5. maj do 12. ure. Kandidati naj za pojasnila povprašajo na tajništvu občine.

Drevi občni zbor zadruge «Dolga krona»

Danes zvečer bo v Dolini drugi redni občni zbor zadruge «Dolga krona» v kateri je združenih 33 članov z namenom, da bi obnovili živinorejo na griču Brdo v občini Dolina. Pobuda je bila že ob ustanovitvi zadruge leta 1975 deležna priznanj in pohvale od strani najrazličnejših organov in izvedencev, ki so smatrali, da ima vse osnovne pogoje, tako glede na lokacijo, kot glede na druge možnosti, za dolgoročni razvoj. Člani so se lotili dela dokaj navdušeno in so pripravili drogove in mrežo za ograjo ter začeli postavljati zasilne prostore. Vendar ni obljubljenih prispevkov in pomoči od strani deželnih oblasti. Še več, dokler slednje ne dospejo, ne sme zadruga niti začeti z deli, ker bi sicer tvegala, da ne dobi sredstev. Ob vsem tem se člani upravičeno vprašujejo, kako je mogoče reševati visoki deficit pri uvozu mesa, če birokratski ukrepi pobude tako zavirajo. Že sami poviški cen bodo namreč pobudo glede na začetni predračun oslabili, vsako nadaljnje odlašanje pa seveda zadevo še otežkoča.

V. K.

Mračne perspektive glede dobave električne energije

Čez nekaj let bo v Evropi primanjkovalo električne energije. To je zaskrbljujoči zaključek, do katerega je prišlo predstavništvo zveze za koordinacijo proizvodnje električne energije UCPTE, ki se sestaja vsakih šest mesecev in ki se je včeraj sestalo v Trstu. Električne centrale zapadne Evrope že leta 1985 ne bodo več zmogle kriti povpraševanja po energiji, menijo predstavniki državnih družb za proizvodnjo električne energije Italije, Nemčije, Francije, Nizozemske, Belgije, Švice, Avstrije ter Luksemburga ter držav, ki sodelujejo z zvezo, to je Španije, Portugalske, Grčije in Jugoslavije.

Vzrok za takšen položaj je v velikih zamudah pri uresničevanju raznih načrtov, ki naj bi zagotovili zadostno proizvodnjo. Prav zaradi teh zamud tudi proizvodne naprave, ki so trenutno v gradnji ne bodo mogle zadostiti predvideni porabi energije v prihodnjih letih. Še hujši položaj bi seveda nastal, če bi bila poraba električne energije večja od predvidene ali če bi ne pravočasno dogradili predvidenih proizvodnih naprav

Med včerajšnjo skupščino so govorili tudi o vprašanju namestitve električnega voda 380 tisoč voltov, ki naj bi povezoval Redipuglio z Divačo in s tem obe sosednji državi. Ta načrt pa je naletel na težave, ker nekatere krajevne uprave še niso izdale ustreznega dovoljenja za namestitev voda.

● **Pokrajinska tajništva** sindikatov umetnikov in operaterjev za vizualno umetnost CGIL-CISL-UIL so se pred dnevi sestala, da bi določila spored prireditev za tekoče leto, predvsem pa udeležbo na raznih ex-temporih in manifestacijah javnega značaja. Na srečanju so tudi prediskutirali sklep deželnega odbora, ki prireja razstavo, do katere bi imela dostop samo omejena skupina umetnikov iz dežele in ki bi stala nad sto milijonov. Pokrajinska tajništva sindikatov odločno zavračajo ta sklep, saj pomeni le nepotrebno trošenje denarja.

Obvestilo izletnikom v Budimpešto

Naše naročnike in čitatelje, ki potujejo v Budimpešto, obveščamo, da lahko dvignejo svoje potne liste v torek, 18., in v sredo, 19. t.m., pri vratarju v Ul. Montecchi, 6, in sicer med 8. in 12. ter med 15.30 in 18.30.

Avtobusi bodo v petek, 21. aprila, odpeljali po naslednjem voznem redu:

Avtobus št. 1 ob 7. uri izpred tribunala v Trstu.
Avtobus št. 2 ob 7. uri izpred tribunala v Trstu.
Avtobus št. 3 ob 7. uri s Proseka (avtobusna postaja).
Avtobus št. 4 ob 7. uri z Opčin (Prosvetni dom).
Avtobus št. 5 ob 6.15 iz Sesljana (avtobusna postaja), ob 6.30 iz Nabrežine (avtobusna postaja), od 6.45 iz Križa (avtobusna postaja) in ob 7. uri s Proseka (avtobusna postaja).

Izletnike prosimo, da so na zbornem mestu nekaj minut pred odhodom.

Primorski dnevnik

UGOTOVITEV Z VČERAJŠNJEGA POSVETA

Šola s celodnevnim poukom ne deluje tako, kot bi morala

Kljub petletnemu obstoju je celodnevni pouk še vedno v poskusni fazi - Poseg prof. Humberta Mamola v veliki dvorani Pedagoške fakultete

V tržaški občini obstajajo trenutno 4 šole s celodnevnim poukom in sicer: osnovni šoli pri Banih in v Ul. Conti ter srednji šoli «F. Levstik» na Proseku, in v Naselju Sv. Sergija.

Šola s celodnevnim poukom se je v naši deželi prvič pojavila leta 1973; kljub petim letom izkušnje pa je še vedno na eksperimentalni ravni. Dnevno se porajajo problemi, zahteve, težave. Pet let stara šola je še vedno zelo mlada (šola v Ul. Conti deluje le drugo leto), zato je nemogoče ugotoviti, ali tak način šolanja vpliva na otroka pozitivno ali negativno. Dejstvo je, da je še v preizkusni fazi in se zatorej šele oblikuje.

Kako se je ta nova metoda učenja obnesla, skušajo te dni ugotoviti vzgojitelji v veliki dvorani Pedagoške fakultete v Trstu. Na celodnevnem srečanju je včeraj poseglo več šolskih predstavnikov, nakar so predstavili rezultate ankete, ki so jo izvedli med vzgojitelji in starši otrok vseh štirih šol s celodnevnim poukom v tržaški občini. Danes pa je na vrsti še okrogla miza, h kateri so povabljeni tudi starši in socialni delavci.

«Zelo važno je,» je bilo poudarjeno v srečanju, «da se zberejo vsi skupaj, da skupno preverijo veljavnost dosedanjih izkušenj in doseženih rezultatov ter da posvetijo pozornost načrtovanju pedagoških posegov, ki bi ustrezali dejanskim potrebam skupnosti.»

V imenu občinskega odbora za pravico do šolanja je na srečanju posegel njen član prof. Humbert Mamolo, ki je med drugim orisal izkušnje šole s celodnevnim poukom na Proseku in številne probleme, ki se dnevno porajajo. Poudaril je tudi dejstvo, da se vzgojitelji premalo posvetujejo med sabo o načinu vzgoje in o pobudah, ki bi popestrile šolsko življenje.

Nato so sociolog dr. Tellia, psiholog dr. Piemonte in pedagoginja dr. Fumo predstavili in komentirali izide anketiranja.

«Ne obstaja problem šole s celodnevnim poukom,» je večkrat poudaril dr. Tellia, «obstaja vsaka šola posebej s svojimi problemi. Pojava ne smemo posploševati ali filozofirati o njem, podati je treba konkretne primere.»

Med najzanimivejšimi ugotovitvami, ki so prišle na dan iz rezultatov anketiranja naj bi bila tudi ta, da obstaja znaten odstotek staršev, ki ne bi nikoli več ponovil vpisa lastnih otrok v šolo s celodnevnim poukom (18 odst. na proseški šoli, 25 odst. na šoli v Ul. Conti itd.). Dejstvo pa, da so jih starši vpisali v tako šolo (podatki se nanašajo na proseško šolo), se je statistično takole izkazalo: 68 odst. zato, ker je ta šola edina v bližnji okolici, 50 odst. staršev je prepričanih, da je ta način šolanja najboljši, 25 odst. staršev pa ne more slediti otrokom v popoldanskih urah.

Iz ankete je tudi razvidno, da se skoraj vsi starši strinjajo s tem, da se v šoli s celodnevnim poukom otrok nauči logično misliti, da se mu razvije čut socializacije, da pride v posrednejši stik z vzgojitelji, da se zave odgovornosti, ki jo ima, da se razvijajo prijateljski odnosi med spoloma na mnogo bolj odprt in naraven način.

Nujno je, da razpolaga šola z izredno dobro vzgojno ekipo, ki mora celo predstavljati del šolske strukture. Nujno je sodelovanje med vsem pedagoškim osebjem in da se končno v praksi naredi tisto, kar se v teoriji govori. (kt)

PODELJEVANJE NAGRAD V GALERIJI «SOFIANOPULO»

V ponedeljek ob 18.30 bo v umetnostni galeriji «Cesare Sofianopulo» nagrajevanje del, ki so bila razstavljena na razstavi minislik. Razstavo je priredila deželna umetniška zveza v sodelovanju s sindikatom za umetnost CCdL-UIL. Zmagovalec bo dobil zlato pero, podelili pa bodo tudi druge nagrade kot na primer dve srebrni peresi, plakete, medalje in diplome.

Včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 15. aprila
ANASTAZIJA

Sonce vzide ob 5.20 in zatone ob 18.50 — Dolžina dneva 13.30 — Luna vzide ob 10.59 in zatone ob 1.03

Jutri, NEDELJA, 16. aprila
BOŽA

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 11,7 stopinje, najnižja 6.2 ob 13. uri 11,7 stopinje, zračni tlak 998,2 mb ustaljen, vlaga 72-odstotna, nebo 8/10 pooblačeno, dežja je padlo 26,5 mm, veter 7 km na uro severozahodnik, morje mirno, temperatura morja 10,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 14. aprila 1978 se je v Trstu rodilo 6 otrok, umrlo pa je 9 oseb.

RODILI SO SE: Anna Boemo, Fabrizio Fontana, Valentina Sen, Valentina Fedele, Valentina Bellotto, Arber to Panizzoli.

UMRLI SO: 68-letni Vittorio Moratto, 79-letna Giuseppina Stangaferro vd. Sossi, 92-letna Olga Colubig, 63-letna Antonia Depangher por. Ramani, 53-letni Bruno Carli, 66-letni Arrigo Poli, 83-letna Adelinda Amf vd. Baebler, 80-letni Giovanni Cramer.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)

Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6, Erta S. Anna 10, Lonjerska cesta 172.
(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
Borzni trg 12 in Ul. Giulia 14.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)

Borzni trg 12 in Ul. Giulia 14.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure: telef. št. 732-627.

V predprazničnih in prazničnih dneh dnevna in nočna služba deluje nepretrgoma do 7. ure dneva po prazniku. To velja za zavarovance INAM, INADEL, ENPAS. Dnevni poziv na telefonski številki 68-441, nočni pa na številki 732-627.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225141, Božje polje Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

Mali oglasi

CARLI VIRGILIO sporoča vsem prijateljem in znancem, da je odprl novo prodajo vseh vrst starih in novih avtomobilov. Na zalogi 500 L 71 750 68 126 76 127 72 128 71 73 A112 73 128 coupe 73 130 AR 70 1500 C 66 850 S 70 simca 1301 72 citroen DS 20 71 citroen 1220 73 124 68 71 125 70 A 111 72 124 coupe 72 in še druge na izbiro. Obiščite nov salon v Ulici Brigata Casale št. 7, tel. 826084.

AVTORSKE SLIKE, pisalno mizo 800 ter stare predmete proda privatnik. Telefonirati 757338.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

ALEKSEJ ARBUZOV
IRKUTSKA ZGODBA
drama v dveh delih

Prevod MILE KLOPČIČ
Scena in kostumi EDVARD ZAJEC
Glasbeni izbor in priredba ALEKSANDER VODOPIVEC
Koreografija JANEZ MEJAČ
Asistent režije BORIS KOBAL
Režija MARIO URŠIČ

Danes, 15. t.m., ob 20.30 — abonma red B — prva sobota po premieri.

Jutri, 16. t.m., ob 16. uri — abonma red G — popoldanska predstava na dan praznika.

Gledališča

VERDI

Danes ob 18. uri druga predstava Verdijeve opere «Luisa Miller» (abonma red S) v režiji Antonella Madau Diaza. Orkester gledališča Verdi vodi dirigent Oliviero de Fabritiis.

Danes ob 12. uri bo v časnikarskem krožku tiskovna konferenca, na kateri bodo predstavili spomladansko simfonično sezono gledališča Verdi.

AVDITORIJ

Revija «Invito a teatro»: danes, 15. aprila, ob 20.30 bo Stalno gledališče iz Bocna predstavilo Mrozekov «Un caso fortunato». I. predstava: v veljavi so abonenti s fiksnimi turnusi in s prostimi kuponi v prodaji pri osrednji blagajni Pasaže Protti.

ROSSETTI

Danes, 15. aprila, ob 20.30 «La brocca rotta» Heinricha von Kleista. Režija: Giorgio Pressburger. Predstava v abonmaju: kupon št. 7.. Rezervacije pri osrednji blagajni Pasaže Protti.

PD VESNA

priredi jutri, 16. aprila, ob 18. uri v ljudskem domu v Križu nastop amaterskega odra Prosek - Kontovel, ki bo uprizoril veseloigro

JAKE ŠTOKE
TRIJE TIČKI

Režija: STANE RAZTRESEN

Vabljeni!

KOORDINACIJSKI ODBOR PROSVETNIH DRUŠTEV V OBČINI DOLINA

V ponedeljek, 17. aprila t.l., ob 20.30

SREČANJA

Nastopi baletna skupina gledališča Verdi.

VABLJENI.

Kino

Ariston Pregled kubanskega filma. 15.30—17.40—19.50—22.00 «La ultima cena». Režija Thomas Butierrez Palea.
Mignon 16.00—22.00 «Generazione proteus». Barvni film.
Nazionale 15.30 «Guerre stellari». Mark Hamill. Barvni film.
Grattacielo 15.00—22.10 «Incontri ravvicinati del terzo tipo». Richard Dreyfuss, Teri Garr.
Excelsior 16.30 «Il più grande amatore del mondo». Gene Wilder. Barvni film.
Fenice 16.30 «Scherzi da prete». Lino Toffolo, Pippo Franco. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.
Eden 16.00 «Giganti d'acciaio». Barvni film.
Ritz 16.00—22.15 «Giulia». Jane Fonda, Vanessa Redgrave, Maximilian Schell. Barvni film.
Cristallo 16.30—22.00 «Il principio del domino: la vita in gioco». Gene Hackman, Candice Bergen, Richard Widmark. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Filodrammatico 16.00 — 22.00 «L'insaziabile». Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.
Aurora 16.30 «Valentino». Barvni film.
Capitol 16.00 «In una notte piena di pioggia». Giancarlo Giannini.
Moderno 16.30 «Quello strano cane di papà». Walt Disney.
Ideale 16.30—21.45 «Quelle strane occasioni». Nino Manfredi, Stefania Sandrelli, Alberto Sordi. Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvnj film.
Vittorio Veneto 16.30 «In nome del papa re». Nino Manfredi.
Astra 16.30 «Future world». Peter Fonda, Yul Brinner. Barvni film.
Radio 16.00 «Gola profonda». Linda Lovelace in Harry Reems. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Volta 17.00 «Sturmtruppen». Renato Pozzetto. Barvni film.

Prosveta

Osnovna šola in nižja srednja šola «F. Erjavec» iz Rojana priredita jutri, 16. aprila, ob 17. uri v Marijinem domu v Rojanu, Ul. Cordaroli 29, Družinski dan. Vabljeni!

Prispevki

V spomin na prijatelja Erminia Krmeca daruje Sonja Gornik 5.000 lir za spomenik padlim v NOB iz Sv. Ane in Kolokovca.

Klavdiju Trevisanu izrekajo sošolci III. a razreda, profesorji in ravnatelj srednje šole Ciril in Metod iskreno sožalje ob smrti očeta.

PD Primorec in Zveza demokratičnih žensk iz Trebč izrekata globoko sožalje ženi Adrijani in družini ob prerani smrti Bruna Kralja.

ZAKLJUČUJE SE LETOŠNJI KROG REVIJE

«Primorska poje» še danes v Sežani in jutri v Izoli

Nastopilo bo še 23 zborov, med temi Tržaški partizanski pevski zbor

Po uspelih nastopih v Tolminu, Boljuncu, Vipavi, Krminu, Novi Gorici, Gorici in Trstu, bomo v okviru revije «Primorska poje 78» lahko prisluhnili pevskim zborom še danes v Sežani in jutri v Izoli. S tem se bo zaključil letošnji krog te tradicionalne pevske manifestacije, ki je kljub določenim polemičnim tonom presegla vsa pričakovanja prirediteljev — Slovenske prosvetne zveze in Združenja pevskih zborov Primorske — tako z vidika udeležbe zborov, kot občinstva in ne nazadnje z vidika kakovostne ravni, ki jo je dosegla. V tem okviru torej lahko upravičeno označimo revijo, ki je letos doživela svojo deveto pomlad, za izhodiščno osnovo, ob kateri lahko presojamo kakovostno rast našega zborovskega petja, pa tudi širšo rast naše kulturne zavesti in narodnostne samozavesti, kar posebej potrjuje značaj množičnosti, ki se iz leta v leto neustavljivo krepi in razvija in ki je nepogrešljiv dokaz življenjskosti našega življa na obeh straneh meje. Istočasno je tudi zgovoren dokaz enotenja slovenskega kulturnega prostora.

Na današnjem koncertu v novi sežanski telovadnici bo nastopilo 11 zborov, med temi mešani zbor «Slavec» iz Ricmanj, moški zbor «Jezero» iz Doberdoba, komorni zbor Glasbene matice iz Trsta ter Tržaški partizanski pevski zbor, ki bo zaključil prireditev in za nastop katerega vlada posebno zanimanje. Poleg omenjenih zamejskih zborov pa bodo nastopili še zbori iz matične Primorske, in sicer Briški oktet, moški zbor Sežana - Ponikve, moški zbor iz Marezig, mešani zbor iz Kopra, moški zbor iz Bukovja, zgornjevipavski mešani zbor «Stanko Premrl» in moški zbor «Ciril Silič» iz Vrtojbe.

Jutri v Izoli pa bodo od zamejskih zborov nastopili dekliški zbor iz Devina, mešani zbor «France Prešeren» iz Boljunca in moški zbor «Igo Gruden» iz Nabrežine, od ostalih pa zbori iz Ilirske Bistrice, Dutovelj, Pridvora, Divače, Sežane, Kopra, Postojne, Tolmina in Šmarij pri Kopru.

Seminar o didaktiki jezika na obvezni šoli

Tržaška krajevna skupina MCE (Movimento di Cooperazione Educativa) prireja seminar za spoznavanje in utemeljitev izpeljanega dela praktikov na raznih mestnih šolah v luči naprednih smeri, z namenom, da bi zbrala teoretično - praktične izkušnje in preučila potrebe na področju didaktike jezika na obvezni šoli. Seminar se bo pričel v četrtek, 20. tega meseca in se bo odvijal v krožku «G. Salvemini» ter se bo nadaljeval s presledki enega tedna do 11. maja. Na seminarju bodo obravnavali sledeče teme: Didaktika jezika v sedanji šolski stvarnosti, Alternativne pobude didaktike jezika, Raba različnih oblik izražanja kot stimulacija jezikovnih sposobnosti (primer rabe videopapeja na celodnevni enotni srednji šoli pri Sv. Sergiju ter primer animacije na celodnevni srednji šoli v Zindisu). Seminar se bo zaključil 11. maja z «Analizo krajevnega jezikovnega stanja: interference jezikov in narečij na našem ozemlju». Vsa predavanja se bodo pričela ob 16. uri, sledilo pa jim bo delo v skupinah.

Bogata dejavnost deželnih komisij

Prva deželna komisija je soglasno odobrila zakonski osnutek, ki predvideva vrsto prispevkov za italijansko narodnostno skupnost v Jugoslaviji. V razpravo so posegli svetovalci Colli (KPI), Štoka (SSk), Lonza (PSDI), Zanfagnini, (PSI) in Berzanti (KD), katerim sta odgovorila poročevalec Vigini (KD) in odbornik Mizzau (KD). Ista komisija je nato z večino glasov odobrila zakonski osnutek, s katerim bo deželna uprava podelila posvetovalne službe za izdelavo načrtov za obnovo in razvoj dežele.

Peta deželna komisija pa je nadaljevala z razpravo o zakonskem osnutku o stanovanjskih gradnjah.

Posvet o problemih zaposlovanja v EGS

V Trstu je bil posvet, na katerem so proučili vlogo in naloge evropskega sklada za posege na socialnem področju. Pobudo za posvet je dalo evropsko federalistično gibanje s sodelovanjem družb Lloyd Adriatico in Assicurazioni Generali. Glavno poročilo je imel strokovnjak dr. Enzo Toffanin, ki je dejal, da je sklad skupno sredstvo politike za zaposlovanje in da ima nalogo omogočiti zaposlovanje in pospeševati geografsko in poklicno mobilnost delavcev znotraj EGS.

● **V zvezi s sindikalnimi pogajanji** za izboljšanje stanja v bolnišnicah, se bosta v sredo, 19., in v četrtek, 20. aprila, med 18. in 23. uro, sestala sindikat bolničarjev (FLO) in sindikat zdravnikov, ki so se pred je namenjena predvsem tistemu presklenitvijo dogovora, med bolničarji in upravnim svetom, pridružili pogajanjem.

Antične tragedije na tržaškem radiu

Na radio Trst A bo danes stekel nov ciklus dramskih oddaj, posvečen starogrški drami. V tem ciklusu se bodo zvrstile najlepše tragedije antične dramaturgije, ki do danes niso izgubile svojega čara. Eksistencialna vprašanja, ki so mučila grške tragike — zvestoba večnemu Zakonu - Nomosu, vera v pravico, vprašanje zla, so blizu tudi modernemu človeku. Poleg idejne osnove pa je glavni mik teh tragedij njihova visoka poetičnost. Izbor tragedij je pripravil in tragedije za radio priredil prof. Alojz Rebula. Tragedije bodo pod vodstvom prznanih režiserjev iz Ljubljane igrali člani radijskega odra. Prvo bo na sporedu Aishilovo delo Uklenjeni Prometej v režiji Mirča Kraglja v soboto, 15. aprila, ob 18.05 Ostale tragedije se bodo zvrstile vsako drugo soboto ob isti uri.

Verdijev balet v Boljuncu

Koordinacijski odbor prosvetnih društev iz občine Dolina priredi v ponedeljek ob sodelovanju občine same nastop baletne skupine gledališča Verdi. Plesalci so se že pred tedni predstavili osnovnošolskim otrokom, ki so z velikim zanimanjem sledili predstavi. Tokrat pa bo imelo priložnost gledati balet tudi širše občinstvo in to bo prav gotovo izjemen dogodek, saj naši ljudje nimajo priložnosti srečevati se s tovrstno umetniško zvrstjo. Predstava bo v gledališču «France Prešeren» v Boljuncu s pričetkom ob 20.30.

V DOLINI

Sestanek o problemih otroških vrtcev

Sinoči so se na županstvu v Dolini na povabilo občinske uprave sestali zastopniki staršev otrok v otroških vrtcih, vrtnaric in asistentk, didaktična ravnatelja ter predstavniki sindikalnih organizacij. Razpravljali so o raznih problemih vrtcev, posebno pa o poslovanju refekcije. V živahno debato so posegli mnogi od prisotnih. Pred tem sestankom so se prejšnje dni sestali upravitelji najprej z vrtnaricami in potem še s predstavniki staršev.

V. L.

DANES NA PROSEKU

Občni zbor Društvene gostilne

V prostorih Društvene gostilne na Proseku bo danes zvečer ob 20. uri redni občni zbor članov tega proseškega gostinskega obrata.

Po izvolitvi delovnega predsedstva bo poročilo upravnega odbora podal predsednik Ivan Ban, nakar bodo člani glasovali o obračunu za leto 1977. Sledile bodo volitve novega sedemčlanskega upravnega odbora in nadzornega odbora.

Kot vsako leto vlada tudi letos za občni zbor na Proseku veliko zanimanje in to potrjuje dejstvo, da se občnega zbora člani Društvene gostilne vedno polnoštevilno udeležijo, kar je živ dokaz, da je članom pri srcu razvoj tega obrata na Proseku, ki je prav pred kratkim dobil novega gostilničarja. Upravo društvene gostilne na Proseku je namreč prevzela domačinka Miranda Blažon roj. Kapun z družino.

B. R.

● **Rajonska konzulta za Novo mesto in Novo mitnico** bo v prihodnjih tednih sprožila več pobud, ki imajo namen razložiti prebivalcem vsebino zakona za neposredne volitve v rajonske svete in kaj le-ti prinašajo novega ter kakšno moč imajo. Te pobude bo rajonska konzulta izvedla tako, da bo med prebivalstvo razdeljevala letake, v katerih bodo pojasnjene novosti ter bo prirejala javna zborovanja.

Prefekt na uradnem obisku v zgoniški občini

V četrtek se je prefekt dr. Marrosu, katerega je spremljal dr. Mazzurco, mudil na uradnem obisku v zgoniški občini, kjer se je seznanil s krajevno družbeno-politično stvarnostjo. Najprej je župan Jože Guštin z odborniki in tajnikom sprejel na občinskem sedežu uglednega gosta, mu orisal karakteristike te majhne slovenske občine in mu poklonil bronasto plaketo zgoniške občine. Zatem so si ogledali sodobno urejeni hlev Pepkota Milača v Zagradcu, gredice Sergija Milača v Koludrovci in vinsko klet Mirota Žigona v Zgoniku, obiskali pa so tudi italijansko in slovensko solo s celodnevnim poukom v Zgoniku, kjer se je prefekt dalj časa zadržal v prisrčnem razgovoru z otroki in učitelji. Vladni komisar je pokazal veliko zanimanje in razumevanje za vsestranska prizadevanja in problematiko krajevnega prebivalstva ter upraviteljev.

Požar v zapuščeni vili Cosulich

V zapuščeni vili na Furlanski cesti, v kateri je do pred nekaj leti prebivala znana tržaška brodarska družina Cosulich, je včeraj izbruhnil požar, ki je bil, kot vse kaže, podtaknjen. V vili od leta 1959 ne živi nihče. Pred nedavnim so jo lastniki prepustili bolnišnici Burlo Garofolo, kot je preiskovalcem včeraj povedala Giulietta Cosulich por. Grioni, ena od dedičev velikega imetja brodarske družine. V vili so novi lastniki že pričeli z nekaterimi preureditvenimi deli — poslopje naj bi namreč uporabili kot zavetišče za handikapirane otroke.

Kaj se je v vili v nočnih urah pravzaprav pripetilo? Gasilci, ki so se dolgo trudili, da so ukrotili plamene, ki so zajeli večji del poslopja, so na pogorišču odkrili več sledov, ki očitno kažejo, da je za požar nekdo kriv. V vilo se je najbrž kdo začasno naselil, da bi prenočil. Zraven je še zakuril, da bi ne ozebel, ko pa je odhajal, ni poskrbel, da bi ogenj pogasil. Tako so se plameni počasi razširili in zajeli vse prostore. Gasilci so se, kot rečeno, več ur trudili, preden so požar pogasili. V teku je preiskava.

PRED TRŽAŠKIM PRIZIVNIM SODIŠČEM

NIŽJA KAZEN ZA MLADEGA FAŠISTIČNEGA ŠTUDENTA

Gre za 23-letnega pripadnika neofašistične «Fronte della gioventù», ki je bil obtožen posesti orožja

Tržaško prizivno sodišče je včeraj znižalo kazen 23-letnemu fašističnemu študentu Liviu Pacherinija, pripadniku zloglasne organizacije «Fronte della gioventù», ki ga je 19. januarja letos prvostopenjsko sodišče obsodilo na 16 mesecev zapora in 300 tisoč lir globe zaradi posesti orožja.

Pacherinija je policija aretirala 13. januarja letos, dan po atentatu na sprevod avtonomistov na križišču med Ul. Carducci in Ul. Giulia. Na tistem mestu je namreč nekdo zagnal proti sprevodu ročno bombo, na srečo pa je zgrešil cilj in bomba je eksplodirala v bližini zidu ter povzročila samo materialno škodo. V okviru preiskave so osumili Pacherinija, da je zagrešil atentat, ter preiskali njegov dom; v kletnih prostorih so tako našli 50 nabojev za brzostrelko kalibra 9, 17 navadnih nabojev kalibra 38, 100 g smodnika in 160 cm zažigalne vrvice na počasno izgorevanje.

Na osnovi nove zakonodaje so Pacheriniju po hitrem postopku sodili samo zaradi posesti orožja. Sodniki so ga po dokaj kratki razpravi spoznali za krivega in ga obsodili na 16 mesecev zapora in na 300 tisoč lir globe.

Proti tej razsodbi je Pacherini vložil priziv in včeraj je o zadevi tekla razprava pred prizivnim sodiščem pod predsedstvom dr. Ursa. Sodniki so, kot že rečeno, nekoliko znižali kazen: Pacherini bo moral presedeti skupno 11 mesecev in plačati 210 tisoč lir globe.

SREČANJE KOMUNISTOV Z GORIŠKEGA OBMEJNEGA OBMOČJA

Z višjo stopnjo povezanosti proizvodnje zajamčiti stabilnost v medsebojnih odnosih

Uvodno poročilo je imel občinski tajnik ZK Tomaž Beltram - Posegi Rizzija, Lavrenčiča, Busolinija, Uršiča in Bacicchija - Včeraj začetek v Novi Gorici, danes zaključek v Attemsovi palači v Gorici

«Komunisti, ki se danes srečujemo v Novi Gorici, jutri pa v Gorici, izhajamo z nekdaj gospodarsko, kulturno in sociološko zaokroženega območja, naseljenega z etnično mešanim prebivalstvom. Kljub tej razliki je prebivalstvo tega, sedaj obmejnega področja, v preteklosti vedno našlo rešitve v skupno dobro. Rezultati tega skupnega dela in življenja so vidni v doseženi stopnji razvitosti.» S temi besedami je občinski tajnik Zveze komunistov Nova Gorica odprl prvo srečanje pripadnikov dveh komunističnih strank na goriškem prostoru, organizirano z namenom, da se spodbudijo težnje po iskanju oblik gospodarskega in kulturnega razvoja in po še večjem utrjevanju odprte meje, tega tako pomembnega inštituta za medsebojno razumevanje in mir.

Srečanja v komorni dvorani PDG so se udeležili številni predstavniki novogoriškega gospodarskega, kulturnega in družbenopolitičnega življenja, med temi predsednik skupščine občine Nova Gorica Jože Šušmelj in medobčinski tajnik ZK Anton Ladava; navzoči so bili nadalje predstavniki številnih občin z Goriške, župan Doberdoba Andrej Jarc, pokrajinski tajnik KD Bruno Longo, predstavnik SKGZ Gorazd Vesel in drugi.

Po pozdravnih besedah Tomaža Beltrama je na kratko spregovoril pokrajinski tajnik KPI Tullio Paiza, ki je zlasti poudaril veliko odprtost komunističnega gibanja za sodobne tokove in za razvoj demokracije v Italiji ter razvoj socializma in neuvrščene politike v Jugoslaviji. Srečanje se bo danes nadaljevalo ob 16. uri v Attemsovi palači na Kornu v Gorici.

Tomaž Beltram je nato govoril o skupnih bojih slovenskih in italijanskih komunistov in o pomembnih položajih, ki so jih slovenski komunisti zavzemali v preteklosti v KPI in kasneje v KPS (Jože Srebrnič, Ivan Regent, Franc Štoka, Jože Babič, Albin Vodopivec). Bratje Ušaj so tiskali propagandni material in celo nekaj številk listov Unità in Delo. Slovenski in italijanski komunisti so skupno delili gorje fašističnega preganjanja, skupno so se z orožjem uprli fašizmu in okupatorju, se borili na Goriški fronti in v devetem korpusu. Nova meja po drugi svetovni vojni je globoko posegla v dotedaj ustaljene navade prebivalstva tega področja in šele po Stalinovi smrti, s postopnim reševanjem odprtih mejnih vprašanj, opredelitvijo KPJ za lastno pot v socializem, s politiko neuvrščenosti, katere tvorci so bili Tito, Nehru in Nasser, s sodelovanjem s sosednjimi državami, zlasti z Italijo, ter z zunanjepolitično usmeritvijo Italije, so se ponovno odprle možnosti za tesnejše obmejno sodelovanje.

«Ljudje tega območja so vedno skupno obravnavali in skupno reševali vprašanje lastnega razvoja, zato tudi današnje srečanje ni nič izjemnega v tej naši skupni zgodovini za boljši jutri,» je dejal Beltram.

Potem ko je ugotovil, da so dobri odnosi med obmejnim prebivalstvom jamstvo za dobre odnose med državama, za katere sta obe stranj zainteresirani, in da je podpis osimskega sporazuma tudi zmaga naprednih sil v Italiji in v svetu ter poglavitna osnova stabilnosti med državama in obmejnim prebivalstvom, je Tomaž Beltram prešel k obravnavi stvarnih problemov ter dejal, da so obmejni sporazumi zastareli, ker se niso dovolj hitro prilagajali industrializaciji na obeh straneh meje. V te sporazume bi morali vnesti možnosti industrijske kooperacije, skupnih vlaganj in znanstvenega ter tehničnega sodelovanja. Obmejni sporazumi bi morali omogočiti hitrejše in enostavnejše sklepanje gornjih oblik sodelovanja. S tem bi dosegli višjo stopnjo povezanosti proizvodnje in boljše jamstvo stabilnosti v medsebojnih odnosih.

Nadalje je Beltram dejal, da bi morali deželnim vladam in njihovim organom izdati pooblastila, ki jih imajo sedaj medvladne komisije, za prilagajanje maloobmejnih sporazumov. Potrebno bi bilo na naš primer prenesti izkušnje, ki jih je z «accordinom» Južni Tirol uveljavil v odnosu do Avstrije. Pas maloobmejnega osebnega prometa bi morali razširiti na 40 km, v obmejno menjavo pa vključiti tudi Tržič. Videm in druga večja industrijska središča. Potrebno bi bilo nadalje povečati iznos tuje valute s prepustnicami, da bi se ustrezna pravica izenačila s pravicami, ki jih imajo državljani s potnim listom.

Tomaž Beltram je dejal, da takšen razvoj v največji meri služi polnopravnemu razvoju manjšin na obeh straneh meje. S podpisom osimskega sporazuma so dane možnosti, da slovenska manjšina v Italiji pridobi z ustavo zajamčene pravice. S tem v zvezi podpirajo prizadevanja KPI za globalno zaščito.

Zaradi oživljanja neonacizma na Koroškem in kratenja osnovnih pravic Slovencev s strani države, kot je Avstrija, ki se deklarira z visoko stopnjo demokracije, so v zadnjih letih v upadanju stiki med Slovenijo, deželo Furlanijo-Julijsko krajino in Koroško. Tudi v trikotniku odnosov Nova Gorica, Gori-

(Nadaljevanje na zadnji strani)

PSI se zavzema za rešitev krize v ladjedelstvu

Socialistični delegati dežele Furlanije - Julijske krajine na vsedržavnem kongresu PSI v Turinu so predložili resolucijo o stanju v ladjedelski industriji, ki jo je kongres soglasno odobril. Gre za pomembno stališče v prid ladjedelnice Italcantieri v Tržiču, kjer delavci že 14 mesecev zahtevajo drugačno politiko na področju ladjarstva in ladjedelništva.

Delavci so s preko 140 urami stavke poudarili svojo zahtevo, da se ohranijo sedanje ladjedelske proizvodne kapacitete, ki jih vse politične sile smatrajo za neobhodno potrebno podlago pri krepitvi trgovske mornarice. Stanje trgovske mornarice kaže celo vrsto slabosti ter je krivo za deficit v prevozih ter za neuravnovešen razvoj v prevozih. Ker so ladjedelnice locirane v krajih (na jugu ali pa ob zgornjem Jadranu), kjer ni proizvodnih in zaposlitvenih perspektiv, je PSI mnenja, da je potrebno zavarovati zaposlovanje, ki je v zadnjih letih postavljeno pred hudo preizkušnjo.

Z istim vprašanjem je pred dnevi tajnik federacije PSI v Gorici Trombetta seznanil komisarja CEE Antonia Giolittija. Le-ta je obljubil, da bodo v okviru zavarovanja nacionalnih koristi poskrbeli za nadaljnjo proizvodnjo in zaposlovanje na tem sektorju.

Kino

Gorica

VERDI 17.15—22.00 «Io & Annie». W. Allen in D. Keaton.

CORSO 17.00—22.00 «La bella addormentata nel bosco» - W. Disney. Izven programa «Il mio amico Beniamino».

MODERNISSIMO 16.15—22.00 «La ballata di Stroszek». S. Bruno in E. Mattes.

CENTRALE 17.00—22.00 «Il prossimo uomo». S. Conery in C. Sharpe.

VITTORIA 17.00—22.00 «L'insegnante va in collegio». E. Fenech in R. Montagnani. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Tržič

PRINCIPE 17.30—22.00 «Poliziotto senza paura».

EXCELSIOR 16.30—22.00 «Occhi dalle stelle».

Nova Gorica in okolica

SOČA «Super inframen», hongkonški film ob 18. in 20. uri.

SVOBODA «Kleopatra», ameriški film ob 17. in 20. uri.

DESKLE «Kasandrin most», ameriški film ob 19.30.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna bolnišnice, Ul. Terenziana 26, tel. 44387.

RAZSTAVA BO OD 29. APRILA DO 7. MAJA

Iskanje novih razstavnih možnosti v prihodnjih letih na Espomegu

Letos bo na goriškem sejmu več razstavnega prostora - Dan Jugoslavije bo 5. maja

Goriški sejem Espomego bo letos od 29. aprila do 7. maja v običajnih razstavnih prostorih na Rojcah, ki so jih letos še povečali. V programu letošnjega sejma bo 30. aprila Dan Koroške naslednjega dne pa srečanje med trgovinsko zbornico iz Gorice in ono iz Celovca. 3. maja bo v dvorani deželnih stanov na goriškem gradu mednarodno informativno srečanje o navtičnih vprašanjih. 4. maja bodo Gorico obiskali člani romunske gospodarske delegacije v Italiji. Dan Jugoslavije bo 5. maja in ob tej priliki pridejo v Gorico tudi delegati gospodarskih zbornic iz Ljubljane in iz Zagreba. 6. maja bo na vrsti Dan Madžarske, zadnji dan sejma, 7. maja, pa bo v deželnem avditoriju deželno srečanje o avtoprevozništvu in ob tej priliki so napovedali svoj prihod tudi avtoprevozniki iz Avstrije in iz Jugoslavije.

V okvir sejma pa sodijo tudi nekatere že tradicionalne in druge nove manifestacije. Poleg mladinskega slikarskega ex tempore, ki bo 30. aprila, in nagrajevanja lanskega ex tempore, ki bo 7. maja, bo 30. aprila na vrsti nagrajevanje udeležencev lanskega fotografskega natečaja. Istega dne bo trgovinska zbornica nagradila tudi starejše državljane za zvestobo delu. Običajno so to manifestacijo prirejali v drugem obdobju, letos pa so jo združili z Espomegom.

Kot smo že napovedali, bo letos na razpolago še druga polovica tretjega paviljona, tj. onega, kjer je bila lani restavracija. Zgradbo so podaljšali na zemljišče tovarne Brunnschweiler, pridobili so precej razstavnega prostora in tudi uredili prostor za samopostrežno restavracijo. Kasneje bodo v tem paviljonu uredili pisarne in avditorij, tako da bodo v bodočih letih vse simpozije prirejali kar na razstavišču.

Letošnji razstavni prostori zavzemajo 20.000 kvadratnih metrov, od teh jih je 4.500 v paviljonih in 2 tisoč pod oboki. Prireditelji, t.j. goriška trgovinska zbornica, pričakuje da bo sodelovalo 120 podjetij, ki bodo zastopala nad 300 tvrdk.

Ugotovili so, kot je povedal predsednik zbornice Delio Lupieri na tiskovni konferenci, da prihaja do težav z razstavljanjem nekaterih vzhodnoevropskih podjetij, in sicer zaradi omejitev uvoza v Italijo. To velja zlasti za veliko poljsko podjetje iz Gdanska, ki je razstavljalo in izvažalo v Italijo čolne za turizem.

Kar pa najbolj tare prireditelje goriške razstave, je iskanje novih razstavnih možnosti. Tudi letos bo tema razstave osredotočena v glavnem na tri sektorje: turistične naprave za kamping in pomorski turizem, prehrana s posebnim ozirom na pijače, in strokovne službe za pomoč cestnemu tovornemu prometu. V sosednih mestih naše dežele so se v zadnjih letih oprijeli podobnih dejavnosti. V Trstu so uredili razstavo Nauticamp, ki dosega precejšen uspeh, v Vidmu pa razstavo vin, ki pa ni dosegla tistih uspehov, ki so si jih prireditelji najbrž nadejali; tako je bila vsaj ugotovitev na tiskovni konferenci. Prireditelji pa bodo v prihodnjih letih skušali najti nove prijeme, posebno take, ki bi zanimali kupce iz Jugoslavije ter tudi iz Madžarske, Romunije in Bolgarije.

Komisija za dorašćajočo mladino pri SKGZ

razpisuje letovanje v Zgornjih Gorjah (planine) in v Savudriji (morje) za otroke od 8. do 14. leta v času od 24. julija do 7. avgusta 1978 in na Vranskem, za otroke od 13. do 15. leta v času od 17. do 31. avgusta 1978.

Vpisovanje na sedežu SKGZ v Ulici Malta vsak dan, od 10. do 12. ure, do zasedbe razpoložljivih mest.

ŠE S ČETRTKOVE SEJE OBČINSKEGA SVETA

SVETOVALCI POUDARJAJO NUJNOST PREOBRAZBE OBČINSKIH SLUŽB

Stališče predstavnikov dveh levičarskih strank je obrazložila svetovalka Pirellova

Kot smo že včeraj poročali, so na četrtkovi seji občinskega sveta v Gorici svetovalci PSI in KPI skupno predložili dodatek k proračunskemu poročilu občinskega odbora, ki ga svetovalci dveh levičarskih strank smatrajo za pomanjkljivega. Stališče dveh strank sta obrazložila svetovalca Waltritsch (PSI)in Pirella (KPI). Slednja je v drugem delu četrtkove seje obrazložila osnutek dodatka, v katerem so nanizani predlogi za konkretno in uspešno delovanje občinske uprave. V tem osnutku je poudarjena nujnost demokratičnega sodelovanja prebivalstva z valorizacijo rajonskih skupščin, one za slovensko manjšino, ustanovitvijo konzult za mladinska, ženska in šolska vprašanja. Prof. Pirellova je tudi poudarila, da želijo levičarji sodelovati z odborom pri reševanju perečih vprašanj in zato predlagajo ustanovitev svetovalskih delovnih komisij.

Prav tako je nujna — je dejala Pirellova — za uspešno delovanje uprave, popolna preobrazba v občinskih službah, ki se morajo posodobiti.

Komunisti in socialisti so torej ponudili roko krščanski demokraciji in ji ponujajo sodelovanje. Kot smo čuli, pa ne mislijo niti demokristjani niti zavezniki sprejeti tega sodelovanja, če bo tako, bo skoro gotovo prišlo do nasprotnega glasovanja levičarjeve letošnjemu proračunu.

Na četrtkovi seji sta spregovorila tudi republikanec Drufuca in demokristjan Piani. Tudi ona dva sta kritizirala pomanjkanje restrukturacije občinskih služb, vendarle pa sta se izrazila povoljno o proračunu.

«Cicibanov dan» danes v Sovodnjah

Drevi ob 20.15 bo v Kulturnem domu v Sovodnjah kulturna prireditev na temo del Otona Župančiča z naslovom «Cicibanov dan», v mireditev domačega prosvetnega društva. Nastopili bodo domači srednješolci z recitacijami in pesmmi, v drugem delu pa bo pel Sovodenjski nonet. Prireditev je že prejšnji teden, na prvi predstavi, doživela izreden uspeh in dvorana je bila nabito polna.

Podražitev kruha

Sklep o podražitvi navadnega kruha je sprejel pokrajinski odbor za cene na prefekturi. V obrazložitvi je rečeno, da so sklep sprejeli po preučitvi stroškov v pekarnah. Kilogram navadnega kruha bo odslej stal 580 lir. Peki so dolžni imeti ta kruh na razpolago v prodajalnah do 12.30. Če tega kruha ni na razpolago, morajo kupcu dati boljšega po isti ceni.

MLADINSKI KROŽEK GORICA

vabi na

PLES

ki bo danes zvečer v prostorih DIJAŠKEGA DOMA Ul. Montesanto 84.

NA POBUDO OBČINSKE UPRAVE V RONKAH

V nedeljo odprejo v Romjanu dvojezično občinsko knjižnico

Na otvoritvi bosta spregovorila župan Umberto Blasutti in Lilijana Vižintin - Nastop pevskega zbora Srečko Kosovel

Jutri, v nedeljo ob 9.30 bodo v zaseku Romjan v Ronkah svečano odprli prvo dvojezično knjižnico v naši deželi. Slovenski del knjižnice obsega 270 knjig, ki so jih nakupili s sredstvi levičarske občinske uprave v Ronkah ter s prispevki slovenskih in manjšinskih ustanov. Občinska uprava v Ronkah je za nakup slovenskih knjig odobrila 600 tisoč lir (prav toliko tudi za italijanski del), knjižnica «France Bevk» v Novi Gorici je darovala 50 knjig, SKGZ 30, Knjižna zadruga 6.

Slavnost v občinski zgradbi v Romjanu bo odprl župan občine Ronke Umberto Blasutti, ki bo prerezal simbolični trak ter imel ob tej priložnosti tudi govor o pomenu otvoritve te prosvetne ustanove. V imenu našega življa v tej občini bo spregovorila Lilijana Vižintin, aktivna prosvetna delavka, ki že dalj časa deluje v pripravah za uresničitev te pobude, ki se ne bo omejevala zgolj na izposojanje knjig, ampak bo v okviru knjižnice omogočala prirejanje predavanj ter spodbujala razne oblike narodnega izživljanja, ki je v zadnjem času pešalo prav zaradi pomanjkanja prostorov.

V drugem delu prireditve, ki jo bodo organizirali v bližnji osnovni šoli, bodo nastopili pevci mešanega zbora «Srečko Kosovel», ki so za to priložnost obnovili pevske vaje in jih vadi prevodkinja Pavlina Komel, ter otroški pevski zbor «Giuseppe Verdi» iz Ronk. Prireditev bodo zakijučili animatorji iz Štarancana, ki bodo nastopili s programom za otroke.

V rubriki Dogodki in odmevi, ki bo na sporedu jutri ob 11. uri na radiu Koper bo spregovoril predsednik mladinskega odbora pri SKGZ Igor Komel iz Gorice. Komel bo orisal delovanje mladincev in njihovo angažiranost v kulturnih in športnih krožkih. Intervjuvanec bo spregovoril tudi o sodelovanju med mladinskimi organizacijami iz Slovenije in mladinci iz Trsta in Gorice ter bo spregovoril tudi o nedavnih stikih, ki jih je imela zamejska mladina s predstavniki italijanske narodnostne skupnosti, ki živijo v Jugoslaviji.

ZAOSTRITEV NA SINDIKALNEM PODROČJU

Stalna skupščina delavstva v tovarni kontejnerjev INTECO

Ravnateljstvo je v četrtek zvečer nenadoma zapustilo tovarno

V tovarni INTECO na polju med Štandrežem in Sovodnjami, v kateri izdelujejo kontejnerje in kjer je zaposlenih skoro dvesto delavcev, med temi tudi precej Slovencev, je nenadoma prišlo do zaostritve v odnosih med delavskim svetom in lastniki tovarne. Ti so v četrtek zvečer nenadoma zapustili tovarno in umaknili iz nje tehnično - organizacijsko vodstvo, delavci pa so v znak protesta sklicali stalno skupščino.

Pred nekaj dnevi je ravnateljstvo sklenilo odpustiti enega delavca, tovarniški svet se je temu uprl in v sredo ter v četrtek proglasil nekaj kratkih stavk. To ni prijalo lastnikom, ki so vztrajali pri odpustu in v četrtek zvečer, okrog 18. ure, so umaknili ravnateljstvo iz tovarne ter so to s pismom sporočili delavskemu svetu.

Delavci so se takoj zbrali na sindikalni skupščini, včeraj zjutraj so bili med njimi tudi funkcionarji enotnega sindikata kovinarjev, sindikat FLM je zatem poslal pismo zvezi industrijcev in zahteval takojšnji sestanek, zato, da se spor reši.

Lastniki tovarne, ki je ena maloštevilnih v Italiji, ki izdelujejo kontejnerje, so doma iz Trevisa.

Razna obvestila

Danes popoldne ob 15. uri bodo na kotalkališču v Domu Andrej Budal v Štandrežu občinske mladinske igre v kotalkanju. V primeri slabega vremena bodo te igre v telovadnici v dolini Korna.

Sovodenjska kmečko delavska posojilnica bo imela jutri, ob 11. uri, v Kulturnem domu v Sovodnjah, svoj redni letni občni zbor. Vabljeni vsi člani posojilnice.

SKAD vabi na predvajanje zadnjega filma iz ciklusa «Oblast in čustva v moderni družbi» v mali dvorani Katoliškega doma, ki bo danes ob 20.15. Naslov filma je «Nick Manofredda» režiserja S. Rosemberga.

Prosveta

V Sedejevem domu v Števerjanu bo jutri ob 17.30 koncert ansambla narodnozabavne glasbe Lojze Hlede ob 10-letnici njegove ustanovitve.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči bo v Gorici dežurna lekarna Tavasani, Korzo Italia 10, tel. 2576.

ŠESTA REVIJA «PRIMORSKA POJE»

SONČNE IN SENČNE STRANI DESETIH ZBOROV IN OKTETA

Šesta revija «Primorska poje» je bila dne 31. marca v Gorici. Nastopilo je deset pevskih zborov in en oktet: oktet Majnik iz Tolmina, moški zbor Soča iz Nove Gorice, moški zbor Svoboda iz Anhova, *moški zbor Andrej Paglavec iz Podgore*, mešani zbor iz Studenega pri Postojni, *moški zbor Fran Venturini od Domja*, ženski zbor Sloga iz Črnega vrha, *mešani zbor Oton Župančič iz Štandreža*, mešani zbor Drago Bajc iz Vipave, *mešani zbor Marij Kogoj iz Trsta* in moški zbor Srečko Kosovel iz Ajdovščine.

Prvi je nastopil oktet Majnik, ki ga vodi Ivanka Kosmač - Hvala. No sporedu je bila Škabernetova priredba partizanske «Počiva jezero v tihoti», Gallijeva «Montanara» in Vodopivčeva «Mojo srčno kri škropite». Pri tej skupini lahko pozdravimo in pohvalimo prizadevanje, ki pa še ni pripeljalo do potrebne pevske prečiščenosti, za katero se bo oktet gotovo še nadalje trudil.

Moški zbor Soča, ki ga vodi Jožko Harej, je v glasovnem pogledu nekoliko boljši, bolj uglajen in enoten v prvih treh skupinah, med tem ko bo treba drugemu basu posvetiti več dela, tako glede homogenosti kakor enotnosti v izgovarjavi in v zadevanju intervalov. Najboljše je zbor zapel — po glasovni izenačenosti in po nazornosti narodno «Okoli hišice» v priredbi J. Gregorca. Na sporedu je bila tudi kolikortoliko solidno zapeta «Stelutis alpinis» v priredbi C. A. Seghizzija, Vodopivčeve «Kraška jesen» pa pevci niso še povsem obvladali.

Med nekdaj šibkimi, je opazen korak v kvaliteti petja napravil moški zbor Svoboda iz Anhovega, ki ga vodi Mitja Žnidaršič. Z glasovi, ki jih ima na razpolago, je uspelo dirigentu poboljšati in izravnati zvok, čeprav imajo basi nekoliko premalo volumna in so zaradi zastrtosti večkrat nejasni. Zbor je pridobil na disciplini delovanja. Tudi interpretativno je učinkoval prepričljivo v Maroltovi «Koledi» in v Pavčičevem «Potrkanem plesu», le Devova «Drumelca» je bila izrazno monotona. Drugi tenorji so nekoliko nižali. Mislim, da bo nadaljnje enako zavzeto delo zboru lahko prineslo še večje dovršenosti in da bomo deležni še lepših ostvaritev.

Moški zbor Andrej Paglavec iz Podgore, ki ga vodi Marjan Ciglič, ima sicer lepe glasove, vendar to pot niso bili vsi pevci enako pripravljeni, zlasti se je to čutilo pri drugih basih, ki so že pri prvi pesmi, Simonitijevi «V nedeljo popoldne» bili nejasni. Solist prijetnega glasu je zadovoljivo zapel svoj del. Če pustimo ob strani nekaj težav intonativne narave pri baritonih in tenorjih, lahko rečemo, da je petje, v celoti vzeto, vendarle odražalo prizadevanje in trud, ki ga je zbor s pevovodjo vložil v priprave sporeda.

Mešani zbor iz Studenega, ki ga vodi Frančiška Milavec, je stalni gost «Primorske poje». Zbor sestavljajo lepi glasovi, ki bi jim več glasovne izobrazbe — zlasti kar zadeva dihanje in impostacijo glasu — prineslo večjo zlitost in sonornost. Petje je bilo v celoti odraz dosti solidnih priprav; pri interpretiranju čutimo obrise fraze, ki pa je premalo reliefna, pri kitičnih pesmih pa bi tesnejša naslonitev na pomen teksta in s tem povezano, nastajajočo razpoloženjskost, vzbudila večjo izraznost. Na sporedu je bila Hubadova priredba ljudske «Škrjanček poje», Laharnarjeva «Kadar mlado leto» in Pirnatova priredba «Na Gorenjskem je fletno».

Moški zbor Fran Venturini od Domja vodi Ivan Tavčar, ki skuša odpraviti prejšnji, glasovno razpršenost povzročujoči način petja. Uspel je precej prečistiti glasove in jih strniti v določeno enotnost skupin, izogniti pa se bo moral nevarnosti pred zastrtostjo zvoka, ki smo ga zaznali. Premočni crescendi, ki ne izhajajo iz logičnega toka in strukture skladbe, učinkujejo kot neorgansko povezan element in so opreka fluidnosti skladbe. Na sporedu je bila «El grillo», ki jo je napisal Josquin Des Près (ob tej priložnosti naj pripomnim, da bi bilo nujno potrebno vselej opozoriti napovedovalca o pravilnem čitanju oziroma izgovarjavi tujih imen skladateljev), Srebotnjakova «Bori» in Rijavčeva «Ob Kolpi»; zadnji dve sta bili interpretacijsko najnazornejši.

Ženski ali bolje dekliški zbor Sloga iz Črnega vrha nas je prizadel z neumestnim pačenjem vokalov, kar je tuje slovenskemu jeziku in vnaša škodo lepoti govorice in petja, da ne opredelim tega za odvišno afektiranje. Tudi pretirano temnenje glasov, kar je posledica pretežnega usmerjanja v «glavo», ne vodi na pravilno pot glasovne izobrazbe: slabi intonativno plat, razpršuje homogenost, slabi barvno enotnost celote. Škoda že po naravi lepih glasov! Na sporedu je bila Maurijeva «Dežek pada», Simonitijeva «Čriček na vrtu» in istega «Po cesti» pa «En liep marš gre», ki je bila izredno nazorno interpretirana. «Čriček» je bil prerazvlečen; pri tej pesmi se je pokazal problem kritičnih tonov v prvem sopranu, drugi soprani pa so pokazali tendenco po «plezajočem» načinu prijemanja tonov, pri prvi pesmi pa je popustila intonacija. Zbor je vsekakor glasovno dober in tudi drugače je pokazal živo zagnanost do dela, ki mu je do sedaj prineslo že nekaj pomembnejših uspehov. Pričakujemo, da se bo utegnil nekoliko zamisliti v te probleme in da bo našel pravo rešitev pri iskanju pevske lepote.

Mešani zbor Oton Župančič iz Štandreža, ki ga vodi Stanko Benko, ima svoj boljši del v ženskem zboru; basovski skupini bi bilo potrebno več glasovne priprave: nezadostno homogenost slabi tudi neprecizno zadevanje posameznikov, ki dajejo občutek neobvladanja svojega deleža. Ako bi se celoten zbor pri bodočem delu zavzel in skušal izboljšati te šibke strani, bi postal tudi njegov zvok zlitejši, zmanjšal ali odpravil bi problem zdržanja intonacije, v čvrstejši pevski disciplini bi postal tudi prožnejše telo za nazornejše interpretiranje. Na sporedu je bila Hubadova priredba «Škrjanček poje», Kernjakova «Rož, Podjuna, Zila» in Flajšmanova «Triglav».

Mešani zbor Drago Bajc iz Vipave vodi Darja Žorž. Spored — Adamičeva «Ciganska posmehulja», Vrabčeva «Veter» in Kuharjeva v Gobčevi priredbi «Jutri gremo v napad» — je bil sorazmerno težak in je zaradi tega gotovo pretežni del naporov bil osredotočen v premagovanje zahtevnosti, tako da je za interpretativni del priprav ostalo premalo časa. Brez dvoma je bilo vloženega mnogo truda, vendar bo preciznejšo izdelavo in tudi izrazitejšo interpretacijo prineslo nadaljnje izpopolnjevanje in s tem povezana otipljivejša oblikovalna zamisel. Z drugo besedo: spored mora dozoreti in se izoblikovati v pevcih samih, ki pa potrebujejo za to določen čas.

Mešani zbor Marij Kogoj iz Trsta, ki ga vodi Nada Žerjal - Zaghet, združuje številne pevce lepih glasov, le v sopranski skupini smo pogrešali večje homogenosti, ki jo slabi nekaj ostrih nastavkov. V Gallusovi «De sancta trinitate» se ubranost treh spodnjih skupin ni mogla povsem zliti v barvno celoto vprav sopranska. Pri tej skladbi je prišla do izraza izredna pevska disciplina. Interpretacija je bila jasno zasnovana in tudi dokaj reliefno izpeljana. Tukaj smo pravzaprav spoznali, da je bilo že mnogo narejenega in doseženega, kar zadeva estetiko tona in kar se nanaša na muziciranje. Nista pa v enaki meri uspeli niti po preciznosti in pevsko tehnični plati niti po pronicljivosti v oblikovanju Mirkova «Odkrij nam zarja svoj obraz» in Vrabčeva «Kresno jutro». Zbor je prvič nastopil na «Primorska poje» in si v bodočnosti lahko mnogo obetamo od njega, kar bi bilo še kako pomembno za kulturni razvoj slovenskega življa v Trstu.

Moški zbor Srečko Kosovel iz Ajdovščine pod vodstvom Klavdija Koloinija je na tem večeru vsekakor nudil najzanimivejši spored: «Verzi» J. Ježa, «Himne» J. Sibeliusa in Variacije na narodno pesem «O Martinu Kjebru» D. Švare. Dober moški zbor, ki se je v zadnjem času glasovno dopolnil in pevsko osvežil: zboljšana zlitost skupin in obarvanost celote, ki jo tu pa tam načenja kak posameznik. Najbolj stvarno dojeta in oblikovalno zajeta je bila ostvaritev Ježeve «Verzi». Sibeliusovo skladbo so načeli tenorji s padanjem v intonaciji in tako na «pianih» mestih lahno nadaljevali ter spravili v zadrego ostali zbor, ki je začel popuščati v intenziteti. Svarove Variacije so bile sicer dobro naštudirane in najbrž pod vtisom prejšnje skladbe pevci in dirigent še niso mogli preiti v razigrano sproščenost, zato je ostala v svojih sestavnih delih — s premalo povezanosti v zaokroženo celoto. Dodana Vrabčeva «Bilečanka» pa je pokazala dirigenta in zbor v njunem pravem elementu ter resničnem poustvarjalnem duhu: po dolgem času smo zopet doživeli ob tej skladbi trenutke lepote Vrabčeve muzike, ki jo je s pristnim občutjem vdihnil v zgradbo, slonečo na preprosti, a upornosti in življenjske teže polni pesmi preganjancev in borcev za svobodo. Bila je interpretacija izredne moči.

IVAN SILIČ

«Trije tički» jutri v Križu

Prizor iz Štokove komedije «Trije tički», ki jo je Amaterski oder PD «Prosek - Kontovel» z uspehom že štirikrat uprizoril v domači dvorani in pri Sv. Ivanu. Pod režijo Staneta Raztresena bodo ti marljivi gledališki amaterji ponovili komedijo jutri, 16. aprila, popoldne v Križu

Na filmskih platnih

Filmi za televizijo ali bolje odnos med filmom, televizijo in gledališčem

Kdor ga pred kratkim ni videl v tržaškem kinematografu, bo kmalu lahko gledal v dveh delih (v nedeljo in v torek) na prvi mreži italijanske televizije film Marca Bellocchia «Il gabbiano», ki ga je proizvedla sama televizija. Gre pravzaprav za režijo drame Antona Čehova, ki jo Bellocchio obravnava precej zanimivo, predvsem kar se tiče odnosa med gledališkim in filmskim prostorom. Manj uspel je morda pristop k tekstu, ki stremi po prepovršni aktualizaciji.

Zanimivo je, da smo pred kratkim gledali še en poskus televizijske adaptacije drame Antona Čehova. Na drugi mreži smo namreč gledali Giorgia Strehlerja «Il giardino dei ciliegi», ki pa ni bil v namenih «film» (kakršen je Bellocchiov), pač pa za televizijo predelana gledališka režija, ki jo je že nekaj časa prej Strehler napravil za oder.

Če se je torej Strehler približal z gledališkega terena k filmskemu preko televizije, se je obratno Bellocchio pomaknil od filma proti gledališču, podobno kot drug pomembni predstavnik italijanskega filma, Marco Ferreri, ki je pred kratkim prikazal na televiziji svojo verzijo drame Federica Garcie Lorce «Yerma».

Od treh del je nedvomno najzanimivejša operacija Bellocchiova, kajti resnično upošteva potrebe dveh različnih izraznih sredstev, kakršni sta film in gledališče. Strehler in Ferreri pa vsak na svoj način občutita v lastnih poskusih razdaljo od sredstva, ki jima je bližnji: Strehlerjeva «nostalgija» po gledališču je pa manj škodljiva kot Ferrerijeva po filmu, saj je Ferreri kratkomalo posilil Lorcovo dramo in vključil vanjo precej ceneno projekcijo dokumentarcev o španski vojni.

Kljub Bellocchiovemu relativnemu uspehu, so vsi trije režiserji zamislili televizijski odnos do gledališkega teksta na pretirano «specifični» način, kot da bi bilo nujno predelati gledališko dimenzijo v odvisnosti od filmskega prostora. Film pa je že večkrat pokazal, da lahko zvesto pristopa h gledališki dimenziji, saj je njegova «specifičnost» zelo široka, pri televiziji pa ostane še širša.

Odgovor lahko najdemo (naj se ne zdi paradoks!) pri televizijski rubriki, ki se razvija že več časa z velikim uspehom. Mislim na ponedeljkovo «Bontà loro», ki jo vodi Maurizio Costanzo. Zdi se mi, da lahko v njej zasledimo (ne glede na zanimivost posameznih pogovorov) zelo inteligentno uporabo televizijskega sredstva, ki je na prvi pogled omejeno na bistveno potrebo po registraciji. Prav zato ker ne poskuša bogve kakšnih režiserskih zamisli, pa nam ta oddaja nudi model v ustvarjanju «televizijske prostorsko-časovne dimenzije». Pomislimo le na odnos z realnostjo «izven kadra», ki je razvidna v ozadju (okno) in v stalnem namigovanju na kameramana Forconija, ki ga nikdar ne vidimo.

Treba pa bi bilo analizirati tudi pazljivo montažo splošnih kadrov z velikimi plani protagonistov in toliko drugih izraznih izbir, ki se jih morda televizijska publika niti ne zaveda, ker misli, da gre za nevtralno «registracijo» pogovora. Po mojem pa gre za zelo dosleden izrazni poskus v uporabi televizijskega sredstva, gotovo zanimivejši od iskanja montažnih efektov, ki so marsikdaj dajali neznosne rezultate v drugi uspešni TV rubriki «Odeon».

Pri tej je bila kvečjemu zanimiva manipulacija dokumentarca z «igranimi» prizori, ki je pa dosledneje izpeljana v drugi rubriki druge mreže, «L'altra domenica».

S. G.

Filmske knjige in revije

Uvod k sociologiji filma

Milanska založba Franco Angeli je prevedla angleško knjigo I. C. Jarvia «Towards a Sociology of the Cinema . . .» (1970) in ji dala bolj «definitivni» italijanski naslov «Una sociologia del cinema» (1977, 306 str., 8.000 lir). Avtor sam namreč poudarja, da je njegovo delo le nekakšen uvod, rekli bi nekako izbor materialov za sociologijo filma. Kar se mi zdi, da zanimivo poudarja, ko razpravlja o mejah dela, uvod, ki ga je za italijanski prevod pripravil naš rojak iz Gorice Darko Bratina, profesor sociologije na fakulteti političnih ved tržaške univerze.

Prvi vtis, ki nam ga daje Jarvieva knjiga, je, da imamo pred sabo simpatično delo. Avtor se pravilno zaveda cele vrste predsodkov, s katerimi so se izvedenci zanimali za film, in jih zanimivo ruši. Mislim predvsem na preziranje komercialnejšega, predvsem ameriškega filma, ki pa je pravilno v ospredju avtorjevih zanimanj in — lahko rečemo — navdušenj. Osebno se mi zdi predvsem hvalevredno ocenjevanje žanrov, kakršen je «musical», in režiserjev, kot je Minnelli.

Kljub temu prvemu vtisu (kar pa je že dovolj, da to knjigo lahko svetujemo vsem tistim, ki se teh predsodkov niso otresli) pa moramo žal ugotoviti celo vrsto negotovosti. Največja je že v tem, da Jarvie čuti nenehno potrebo po uvajanju vrednotenja filmov, ki je pa večkrat presenetljivo, in sicer ne na stimulanten način: potem ko je npr. ugotovil, da je tudi melodrama lahko dober film, postavi na isti nivo velikana Sirka in poprečnega Negulesca; potem ko je dokazal, da je Tony Richardson vse prej kot velik režiser, nam poveličuje drugega predstavnika angleškega «free cinema», Johna Schlesingerja, ki je še manj prepričljiv od Richardsona . . . in tako bi lahko navedli še veliko drugih primerov.

Kar pa predvsem razočara, je to, da so razna poglavja bolj sinteza avtorjevega poznanja filmov določenega žanra kot pa uvodi k nadaljnjim študijem. Prej kot sociologija filma se zdi pokod ta knjiga zgodovina filma, ki jo je predelal sociolog: kar bi seveda lahko bilo spodbudno, ko bi avtor sociološko poglobil zgodovino filma, kakršno že poznamo iz raznih knjig.

Nova serija scenarijev Cappelli

Založba Cappelli iz Bologne je, po že znani zbirki «Dal soggetto al film», posvetila še eno zbirko knjig, in sicer tokrat bolj ekonomsko, filmskim scenarijem. Naslov ji je Nuova Universale Cappelli in prvi dve knjigi sta posvečeni še neobjavljenim scenarijem prvih Viscontijevih filmov, «Ossessione» (137 str. plus slike, 2.500 lir) in «La terra trema» (245 str. s slikami, 2.800 lir). Uvod prve knjige je napisal direktor zbirke Renzo Renzi, pri drugi pa kar režiser Francesco Rosi, ki je z Viscontijem sodeloval pri filmu.

Z razliko od mnogih knjig prejšnje zbirke, ki so bile filološko precej netočne, je tokrat scenarija prepisal na montažni mizi kritik Enzo Ungari, in sicer na hvalevredno točen način.

Filmska priloga tednika «Europeo»

Kljub večjemu zanimanju, ki so ga zadnje čase izkazale do knjig o filmu razne italijanske založbe, je ostal nivo italijanskih filmskih revij prav malo zadovoljiv, če jih primerjamo s francoskimi, angleškimi ali ameriškimi. Marsikatere od teh revij se npr. ne zavedajo, da je tudi informacija potrebna in se tako prekmalu prepuščajo subjektivni kritiki in teorizaciji.

Zato lahko z zanimanjem sprejmemo pobudo tednika «L'Europeo», ki nudi enkrat na mesec filmsko prilogo, nekakšno malo filmsko revijo, ki jo vodi Claudio Lazzari. Publikacija je precej prijetna, nudi informacijo o filmih, ki bodo kmalu predvajani v kinematografih in na televiziji, poleg katerih najdemo v vsaki številki še vrsto «monografskih» člankov o filmih, igralcih, režiserjih itd. Tu pa tam bi lahko bil kak podatek točnejši, v celoti pa gre za zanimiv začetek.

Nove monografije «Castoro» in «Contemporanea»

Zbirka «Il Castoro Cinema» založbe La Nuova Italia iz Firenc je prišla do okrogle 50. številke. Zadnjih pet knjig obravnava različne režiserje

Štev. 46 obravnava velikana ameriškega filma Georga Cukorja, o katerem piše Ermanno Comuzio (kako to, da se slika na platnici nanaša prav na zadnji, a najmanj prepričljivi režiserjev film «Il giardino della felicità»). Kmalu po smrti režiserja je izšla monografija Giorgia Cremonini o Charliu Chaplinu (štev. 47). Zadnje tri knjige pa se tičejo predstavnikov modernega filma: Achille Frezzato piše o Sovjetu Andreju Torkovskem (48), Sandro Bernardi o Italijanu Marcu Bellocchiu (49) in Sergio Arecco o Grku Thodorosu Angelopulosu (50).

Tudi «konkurenčna», novejša zbirka filmskih monografij «Contemporanea Cinema», nadaljuje svojo dejavnost za založbo Moizzi iz Milana. Tudi tu imamo «okroglo» številko: deseti zvezek je namreč posvečen sodobnemu režiserju Josephu Loseyu (95 str. s slikami, 2.200 lir), o katerem piše Maurizio Porro, morda najbolj pozorni kritik dnevnika «Corriere della Sera».

S. G.

Ginger Rogers spet pleše

Ginger Rogers se je pri svojih 66 letih vrnila na gledališke odre. Pred skoraj štiridesetimi leti je Ginger pela, plesala ter nastopala v najbolj omamnih glasbenih komedijah. Med drugim je bila tudi nenadomestljiva partnerka Freda Astaira.

Potem ko je sodelovala pri 73 filmih ter se ločila od petih zakonskih mož, je izjavila, da ples koristi zdravju ter še vedno dvigne nogo tridesetkrat na veliko veselje gledalcev v londonskem Palladiumu.

RADIO TELEVIZIJA

ITALIJANSKA TV
Prvi kanal

12.30 Check-up, oddaja o medicini
13.25 Vremenska slika
13.30 DNEVNIK
17.00 Ob petih z GIULIANOM CANEVACCIJEM
17.05 Odpri se, sobota
18.35 Izžrebanje loterije
18.40 Nabožna oddaja
18.50 Iz parlamenta
19.20 IZGUBLJENI OTOKI: «Izsiljevanje» (TV film)
19.45 Almanah, Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.40 OJ, KAKŠEN VEČER Glasbena oddaja z Raffaello Carrà
21.50 Raziskava o parapsihologiji Ob koncu DNEVNIK in Vremenska slika

Drugi kanal

12.30 ZAKRAD GRADU BREZ IMENA: Strah (TV film)
13.00 Dnevnik 2 - OB 13. URI
13.30 Dnevnik 2 - Lepa Italija
14.00 ODPRTA ŠOLA, oddaja o vzgojnih problemih
14.30 Dnevni Evrope
17.00 Tabù tabù
18.00 Sobota dve
18.35 Dnevnik - ŠPORTNE VESTI
18.45 Izžrebanje loterije
18.50 Dober večer s... Superman in Atlas Ufo Robot (ris.) Vremenska slika
19.45 Dnevnik - ODPRTI STUDIO
20.40 UNA DONNA UCCISA CON DOLCEZZA, TV priredba
22.15 IZGUBLJENA PISMA TV film Ob koncu Dnevnik - ZADNJE VESTI

JUGOSLOVANSKA TV
Ljubljana

8.05 «Profesor Baltazar»
8.20 Kosovirja na leteči žlici
8.35 Sedem stopnic do glasbe
8.50 Tehtnica za natančno tehtanje
9.20 MALI SVET
9.50 Študij na univerzi: Montanistika
10.20 Mednarodna obzorja
11.00 PAUL GAUGUIN, nadalj.
15.25 Nogomet: PARTIZAN - BUDUČNOST
17.45 OBZORNIK
18.00 NUKIJINE DOGODIVŠČINE film
19.15 Risanka
19.30 DNEVNIK
20.00 ŠOPEK Z BODEČO ŽICO TV nadalj.
21.00 Slovenija Jugoslaviji - Prireditev Lige za boj proti raku
21.45 DNEVNIK
22.00 GOSPA, KI IZGINJA, film
23.30 625, pogovor z gledalci

Koper

15.25 Nogomet: PARTIZAN - BUDUČNOST
19.30 Otroški kotiček
20.15 ODPRTI PROSTOR
20.30 DNEVNIK
20.45 GOVORI OBRAMBA: Med dnevom in nočjo TV film
21.35 Svet v letih 1900-1939, dok.
22.25 PAOLO IN FRANCESCA Celovečerni dramatični film z Francesco Righini, Gerardom Blainom in Sammy Pavelom.

Zagreb

19.30 DNEVNIK
20.00 Celovečerni film
22.15 NAJPOMEMBNEJŠA JE LJBEZEN, zabavno glasbena oddaja
23.20 Za konec tedna

ŠVICA

17.35 Junior Club, program za mladino
17.35 OTOK GILLIGAN: Kot sneguljčica, TV film
19.10 DNEVNIK
19.45 Risanke
20.45 ROMANTIČNA BALADA Film z Paulom Henreidom in Evo Kerbler

TRST A

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.30, 13.00, 14.00, 15.30, 17.00, 18.00, 19.00 Poročila; 7.20 Za dobro jutro; 7.45 Pravljica za dobro jutro; 8.05 Prijateljsko iz studia 2; 9.05 Motivi na temo; 9.30 Pregovori tedna; 9.45 Ritmična glasba; 10.05 Koncert sredi jutra; 10.30 Kulturno pismo; 11.35 Plošča dneva; 12.00 Glasba po željah; 13.15 Slov. ljudske pesmi; 13.35 Melodije; 14.10 Mladina v zrcalu časa; 14.20 Gremo v kino; 15.00 Tekmujte s Petrom; 16.30 Svet okoli nas; 17.05 Mi in glasba; 18.05 Uklenjeni Prometej, radijska igra; 18.45 Vera in naš čas.

KOPER

7.30, 8.30, 9.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 18.30, 19.30 Poročila; 8.32 Hi-fi magazine; 9.32 Na našem gramofonu; 10.32 Pesem dneva; 10.40 Glasba in nasveti; 11.00 Glasbeno razvedrilo; 11.32 Poslušajmo jih; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 14.00 O ljudskih navadah; 14.15 Orkester Borghesi; 14.33 LP tedna; 15.00 Pesmi in plesi iz vsega sveta; 15.40 Popevke; 16.00 Pismo iz. . . . ; 16.05 Edig Galletti; 16.20 Intermezzo; 16.40 Glasbeni notes; 16.45 Jugoton; 17.00 Ob petih popoldne: S polnimi jadri; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Vročih 100 kilovatov; 18.35 Zapojmo in zaigrajmo; 19.33 Glasbeni weekend; 22.00 Plesna glasba.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00 in 7.30 Glasbeno prebujanje; 10.35 Operetna glasba; 11.25 Ena dežela na enkrat: Benečija; 12.05 Show down; 14.32 Europa crossing; 15.05 Obdobje med obema vojnama; 15.40 Glasba zadnjih deset let; 16.20 Najprej glasba, potem besedilo; 17.10 Radijska drama v miniaturi; 17.35 Zlata doba; 18.25 Schubert in Italija; 19.35 Jazz; 20.30 Ko ljudje pojejo; 21.05 Plošče; 21.50 Glasba in dogodki; 23.05 Lahko noč.

RADIO 2

7.30, 8.30, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 in 7.55 Oni drugi dan; 8.45 Spomini in dobra glasba; 9.32 Il caso Maurizius, radij. priredba; 10.12 Predstavljajo se diletanti; 11.00 Pesmi za vsakogar; 12.45 Ne, ni BBC; 13.40 Romanza; 15.00 Glasba pred ogledalom; 16.37 Opere nekoč in danes; 17.55 Gran Varietà; 19.50 Satirični program; 21.00 Koncert; 21.45 Francoske pesmi.

SLOVENIJA

5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 Poročila; 6.20 Rekreacija; 6.50 Dobro jutro, otroci!; 8.08 Glasbena matineja; 9.05 Pionirski tednik; 9.35 Mladina poje; 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem?; 10.45 Turistični napotki; 11.03 Mi smo mi; 11.20 Lokalne radijske postaje se vključujejo; 11.40 Zbor in orkester Rey Conniff; 12.10 Godala v ritmu; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Veseli domači napevi; 13.20 Zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam . . . ; 14.05 Gremo v kino; 14.25 S pevcem Zdravkom Čoličem; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.45 S knjižnega trga; 16.00 «Vrtiljak»; 17.03 Spoznavajmo svet in domovino; 18.30 Glasbena abeceda; 19.20 Zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Minute z . . . ; 20.00 Naš obisk v OZD «JUB» v Dolu pri Ljubljani; 21.00 Za prijetno razvedrilo; 21.30 Oddaja za naše izseljence; 23.05 in 0.05 Popularnih dvajset; 0.05 - 4.30 Nočni program — glasba.

Iz umetnostnih galerij

Ducatonova v Reni Vecii

Razstava slik v mešani tehniki na srednje velikih listih Tržačanke Annamarie Ducaton je bila doslej v galeriji Rena Vecia ena najbolj bleščeče pestrega izgleda. Menimo, da je slikarka na njej koloristično presegla samo sebe v skoroda perzijsko vzhodnjaški razbohotenosti barvnega razdajanja in gostem prepletanju arabeskne igrivosti oblik. Prehod iz slik velikih mer in akrilnih barv iz prejšnjih razstav je vsekakor lep napredek enako kakor vsebinski odmik iz epskih zasnov v bolj lirično občutene in zato manjše slike intimnejšega izgleda.

Se pa v njih ni spremenila, narobe, dejali bi, da je celo narasla bujnost njene domišljije s katero tke vse prikazano veselje pravljičnega sožitja rastlinskega in živalskega sveta, cvetlic, ptic in zlasti žuželk, seveda povečanih v ogromnost predpotopnih čudovišč. Čeravno slikarka slednje predstavlja z naslovi slik kot «Radovednost žuželke», «Hrepenenje žuželke» itd., pa menimo, da so to prej vanje začarani princi in princeske, ki pa so pri tem ohranili ves svoj kraljevski blesk z dragulji in srebrnimi čipkami okrašenih oblačil.

Do take mere je namreč postalo preciozno njeno slikanje v tisočerih prelivih iskrivih barv in strokovnih prijemih potenciranja njihovega žara. Nekak pravljičen ekspresionizem je bil pri Ducatonovi vedno povsem očitna prvina njenih slik; svoj čas bolj fantastičen, postaja sedaj čisto pesniški. Najenostavnejši motiv, kot na primer lik porcelanskega vrča, jo navdihne, da mrtva snov zaživi in vztrepeta ožarjena s silno ustvarjalno ljubeznijo. Skromna cvetka se oblikovno razbohoti do neslutene krasote sredi barv, kajti njihova intenzivnost in moč postajata vse večje in pomembnejše obeležje nje ustvarjalnosti.

ABRAMI V «AL BASTIONE»

Abramijeva razstava v galeriji Al Bastione je tako rekoč na pragu pomembnega življenjskega preobrata, ko delaven človek stopa v pokoj. Pokazalo pa se je v tržaški likovnosti, da so slikarji, ki jim slikanje spočetka ni bil poklic, po šestdesetem letu presegli svojo prvotno umetniško raven, ki pa je pri Abramiju že na utrjeni višini, kot to kaže sedanja razstava.

Ta temperamentno nemiren oblikovalec stremi hitro in celovito zajeti v svoja dela predvsem starinsko slikovitost ulic in hiš svojega rodnega mesta in se nerad oddaljuje v druge kraje. Ne ljubi velikih slik in daje prednost hitro razlivajočim se barvam, črnilom in tušu. So pa njegove slike tokrat zelo male in dejali bi skoroda bežno zasnovane študije za večja dela. Taka hitrica neposrednega dela je opazna na primer v risbi pogleda na občinsko palačo s kavarne na trgu, ki ga je tonsko učinkovito dopolnil z rjavkasto barvo črne kave.

Tudi vse ostale slike, med katerimi je le nekaj temper umerjenih barv, izdajajo tako neposrednost prenašanja gledanja v papirje raznih vrst, ki že sami po sebi, po svoji rahli barvnosti dajejo tem malim delom intimen čar. V tem se posebno odlikujejo risbe na sivkasto rjavem papirju, v katerih Abrami ohranja videz starinskih zgodovinsko pomembnih stavb starega mesta od rimskih vrat, obzidja mesta, ki jih Tržačani imenujejo Riccardov slavolok, do pročelij drugih stavb, v katerih je pričaral vtis trhlosti starine, ki jo znatno načenja zob časa.

M. B.

KRIŠKA IDILA

BERITE REVIJO DAN

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Dobičkonosen dan za tiste, ki se ukvarjajo s trgovino. Danes ni primeren dan za sklepanje prijateljstev.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Kljub svoji miroljubnosti se boste z nekom spopadli. Ne dajajte nobenih obljub, ki bi vam jih narekovala prevzetnost.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Zaupanje v podporo prijateljev. V čustvenem pogledu ne bo večjih novosti.

RAK (od 23.6 do 22.7.) Finančne špekulacije danes niso priporočljive. S svojo intuicijo si boste zagotovili odličen uspeh.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Pomanjkanje prisebnosti vam pri sklepanju neke kupčije gotovo ne bo koristilo. Ne zaupajte preveč novim prijateljem.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Povečanje ugleda za one, ki ustvarjajo na umetniškem področju. Udeležili se boste prijetnega izleta.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Odpirajo se vam nove zelo ugodne perspektive. Zvestoba onih, ki vas obkrožajo bo poenostavila vsa vaša vprašanja.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 22. 11.) Ne ustrašite se težkoč, ki bodo nastopile v teku jutra. Manjši prepir med prijatelji.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Posvetite vse svoje moči rešitvi nekega sicer nehvaležnega vprašanja. Ogibajte se spletkarskih ljudi.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Ne podcenjujte znanja in sposobnosti svojih sodelavcev. Odlično razumevanje z ljubljeno osebo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Danes se bo končal neki nevšečen in dolgotrajen spor. Neko prijateljstvo se bo še utrdilo.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ne odkrivajte svojih načrtov vsakomur. S svojo nestrpnostjo si boste nakopali nevarno sovraštvo.

Most do domovine

Kljub veliki razdalji postajajo vezi med Clevelandom in Ljubljano vse pristnejše — Priprave na pobratenje

LJUBLJANA, 12. aprila — Čeprav je razdalja med Ljubljano in Clevelandom ogromna, pa vezi med tem mestom v zvezni državi Ohio v ZDA in slovenskim glavnim mestom postajajo vse tesnejše. Obilo zaslug za to imajo potomci slovenskih izseljencev, ki niso zatajili svojega porekla.

Zlasti druga generacija naših izseljencev (torej otrok, katerih starši so bili rojeni v naši republiki) si še posebej prizadeva okrepiti stike z ožjo domovino njihovih očetov, dedov, pradedov . . .

Cleveland, ki ga imenujejo »ameriška Ljubljana«, se želi pobratiti z Ljubljano. Nedavno so ustanovili Slovenski odbor za pobratenje mest, ki ga vodi Josephine Zakrajšek. Izseljenci bi radi več zvedeli o Sloveniji, o Ljubljani sami, o naših šegah, navadah, o nošah, ljudski umetnosti, obrtništvu, žele si tesnejšega sodelovanja na kulturnem, trgovinskem, izobraževalnem in na drugih področjih.

»V šoli so nam o Jugoslaviji le malo pripovedovali, o Sloveniji pa praktično nič. Vše, kar sem zvedela o naši lepi deželi, sem slišala iz ust staršev,« pravi Jennie Zaman, podpredsednica odbora za pobratenje Clevelanda in Ljubljane, ki je skupaj z Louisom Seriakom prispela v Slovenijo na večdnevni obisk. Povabila ju je Slovenska izseljenška matica. Njun prvi namen si je ogledati slovenske kraje, poiskati ter si zagotoviti razne predmete, ki naj bi jih kasneje odkupil Etnografski muzej za Slovence v Boroughu v Pennsylvaniji. Tu so si naši izseljenci na 200 hektarih površine zgradili zgradbo, okoli katere je rekreacijski center s počitniškimi hišicami ob jezeru, igrišča za tenis, golf, balinanje itd. Tu se zbirajo Slovenci iz vseh koncev in krajev.

V zgradbi, kjer je restavracija, velika sejna dvorana s tisoč sedeži za razna predavanja, kulturno-zabavne prireditve in sestankovanja, je tudi etnografski muzej. Zanj velja med izseljenci največje zanimanje. Zato ni čudno, da so ga že doslej obiskali številni izseljenci iz štirinajstih držav ZDA, iz Brazilije in Venezuele. Muzej je lepo urejen, v njem pa so za zdaj v glavnem razstavljeni le tisti eksponati, ki so jih darovali izseljenci sami. Nekateri predmeti, stari tudi po več sto let, so bili generacijam naših izseljencev drag spomin na domovino očetov.

»Slovenski izseljenci nismo pozabili porekla. Ponosni smo nanj,« pravi Louis Seriak, ki med drugim skrbi za opremo muzeja v Boroughu. »Po vrnitvi čez lužo bova pripravila več predavanj o Sloveniji. Prepričana sva, da bova navdušila prav vse, od najstarejšega do najmlajšega, ko bova govorila o lepotah Slovenije, o njenem napredku in prijaznih ljudeh.«

BOJAN KAVČIČ

ZANIMANJE ZA SLOVENSKO KULTURO — Louis Seriak in Jennie Zaman si ogledujeta fototeko Etnografskega muzeja v Ljubljani, ki jima ju razkazuje kustodinja Fanči Šarf. Foto: Janez Pukšič

Hlapona ne bo več

Slovo od parne vleke na slovenskih tirih - Priložnost za obujanje spominov in za ponos nad doseženimi uspehi

LUBLANSKE NOVICE, 18. septembra 1849: 16. september 1849 je bil eden najimenitnejših dni za Ljubljano in vso kranjsko deželo. Vožnja po železnici se je in sicer z veliko častjo začela. Zares nov čas se je začel ta dan za nas. Od bližnjih in daljnjih strani je privrelo toliko ljudi skupaj, da jih morebiti še nikdar toliko v Ljubljani ni bilo. Z »ŽIVIO« klici so sprejeli dva hlapona, »Ljubljana« in »Triglav« imenovana, ki sta pridirjala prva na ljubljanski kolodvor. — LJUBLJANA, 11. aprila 1978 — Danes se je v sekciji za vleko Ljubljana zbrala prava mala množica ljubiteljev železnice in seveda železničarjev, predvsem tistih, ki še danes vozijo in tistih upokojenih, da bi se, tokrat za vselej in dokončno, poslovili od zadnjih parnih lokomotiv, ki so v zadnjem letu dni še občasno obratovale na ljubljanskih tirih.

Natanko ob 10.50 je zadnji ljubljanski hlapon iz serije 33—110, katerega sta upravljala strojevodja Damjan Zajc in kurjač Milenko Pančić, z dolgim piskom naznanil svoj zadnji odhod z ljubljanske postaje. Za minuto ali dve so se zadnjemu ljubljanskemu hlaponu v slovo pridružile bolj rezke »piščali« vseh silnih dizelskih in električnih lokomotiv, vse tja do najnovejše »brižitke«. In potem je odpeljal tja do Postojne z rahlimi nadušnimi težavami, nekajkrat si je moral ta zadnji hlapon v hrib krepko odpočiti, da je zmogel zadnje napore.

Seveda pa ga ni žalostnega dogodka, ki ne bi bil povezan še z nečim veselim. Natanko pred 30 leti je na ljubljansko postajo pripeljala prva električna lokomotiva. S tem se je začela nova doba slovenskih železnic.

Delo na hlaponu je bilo težko, če ne celo garaško. Danes pa stoji strojevodja v prijetni kabini brez smradu, dima, nalaganja premoga, dušenja v predorih in podobnih nevšečnosti, ki jih je prinašala para.

Med povabljenci, ki so se udeležili današnje zadnje vožnje, je bil tudi Anton Markizeti iz Bohinjske Bistrice. Upokojitev je dočakal leta 1969 in prenekatero uro svojega težkega življenja kurjača je preživel prav na lokomotivi, ki je danes slavnostno okrašena odsopihala proti Postojni.

»Kot kurjač sem v enem šihtu premetal 10 do 12 ton premoga, pri tem pa morate upoštevati še to, da je bilo včasih treba delati tudi precej več kot 12 ur. Nemalokrat se mi je zgodilo, da sem bil na vožnji tudi 24 ur skupaj. Zato je treba seveda imeti v rokah in telesu dokajšnjo mero moči. Sreča v kurjaški nesreči je bila, da sem se že od malega bavil z orodno telovadbo, se skupaj s Tomažem Godcem, Janšatovimi fanti in drugimi navdušenimi gorenjskimi tekači udeleževal smučarskih tekaških tekmovanj.« Še dandanes 65-letni Anton redno preteče 6 do 12 km na dan in je pravi ljubitelj trimskih aktivnosti.

Na vlaku sta bila tudi dva Strnada. Oče Franc je 47 svojih najlepših let dal železnici. In ne samo svoja leta, ampak tudi svojega sina. Že v zgodnji mladosti ga je, kot temu pravijo železničarji, »zasmradil«. In tako je mladi Janez po končani srednji tehnični šoli in vseh silnih izpitih konec koncev postal inštruktor strojevodij na gomulkah.

»Kaj hočemo, sem pač zastrupljen. Nikoli mi ni bilo žal, da sem se odločil za ta poklic, kot ni bilo žal mojemu očetu za njegovih 47 železničarskih let. In sam pri sebi sem se odločil, da bodo tudi moji otroci, če bodo le hoteli, pristali na tirih.«

In tako je tekel pogovor vso pot od Ljubljane do Postojne, pa še tam na tovariškem srečanju s prijatelji, znanci in sodelavci s sežanskega in reškega konca naših tirov, pa ob bridkem slovesu. To razpoloženje, vedro in tovariško, je verjetno najlepše opisal starosta slovenskih strojevodij 86-letni Alojz Hajnriher, ki je v nagovoru svojim stanovskim tovarišem v Postojni med drugim dejal: »Iz naših vrst so vzniknili premnogi borci in aktivisti. Na svojih nevarnih vožnjah sem, tako kot mnogi moji tovariši, prepeljal nešteto ilegalcev, aktivistov, partizanskih kurirjev in orožja. Mnogi naši tovariši niso dočakali svobode. Tudi po osvoboditvi smo s stanovskimi kolegi pomagali pri graditvi porušene domovine s svojim udarniškim delom in bili tako svetel vzgled mlajšim stanovskim kolegom. Za svoja prizadevanja pri graditvi porušene domovine me je doletela čast dvakrat popeljati tovariša Tita po naši osvobojeni domovini, na kar sem še danes ponosen.«

V Postojni sta se simbolično srečali para in moderna vleka. Iz Sežane je namreč povabljence na zadnjo ljubljansko poslovitev od hlapona pripeljala električna lokomotiva. In elektrika nas je vse, tudi tiste, ki smo se pripeljali v Postojno s hlaponom, odpeljala tudi domov. Kajti zadnji ljubljanski hlapon je »škripnil«. Dejansko in simbolično.

MAGDA BREZNIKAR

Razstava naših likovnikov v Trstu

Pomemben nastop 18 pripadnikov italijanske narodnostne skupnosti

TRST, 13. aprila — Osemnajst likovnikov, pripadnikov italijanske narodnostne skupnosti iz Istre in Reke razstavlja v tržaški galeriji v palači Costanzi. To je prva tako pomembna kulturna manifestacija v Trstu, do katere je prišlo v novem ozračju sodelovanja in katere so se udeležili najvidnejši predstavniki krajevnega političnega in kulturnega življenja. Na otvoritvi so bili med drugimi prisotni predsednik deželnega sveta Arnaldo Pittoni, predsednik unije Italijanov za Istro in Reko Mario Bonita, predsednik slovenske kulturno-gospodarske zveze Boris Race, jugoslovanski generalni konzul Ivan Renko in druge osebnosti. B. S.

berite revijo DAN

Sončni energetski obeti

Vznemirljivi podatki o rastoči porabi energije silijo v iskanje novih možnosti — Sončna energija na GR — Programe ponuja že dvajset proizvajalcev

LJUBLJANA, 10. aprila — Poraba energije v svetovnem merilu narašča trikrat hitreje kot število prebivalstva. V industrijskih deželah je poraba energije že »dramatična« in napovedi za leto 2025 govore o letni porabi 22 milijard megavatnih ur. Ti dejansko vznemirljivi podatki so med drugim vzrok, da je letosnji 3. maj prvič proglašen za svetovni dan sonca. S tem naj bi bili energetiki opozorjeni predvsem na energijo, ki je v primerjavi z drugimi klasičnimi viri veliko manj omejena.

V ta velika svetovna prizadevanja se je vključilo tudi slovensko gospodarstvo, ki se že ukvarja z zajemanjem in uporabo sončne energije. V skladu s programom ukrepov za racionalizacijo pridobivanja, pretvarjanja, transporta in porabe energije, ki ga je potrdila skupščina SRS, bo od osmega do dvanajstega maja na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani v okviru mednarodnega sejma »Tehnika za okolje« dobra tretjina vse razstave posvečena predvsem zajemanju in sedanjim možnostim sončne energije.

Podobno kot vse druge želele se že tudi Slovenija soča z vprašanji energije. Letos januarja je slovenski izvršni svet obravnaval amandmaje in predloge skupščinskih teles k stališčem, sklepom in priporočilom o izvajanju programa ukrepov za racionalizacijo pridobivanja, pretvarjanja, transporta in porabe energije in sprejel šest sklepov in devet točk priporočila v zvezi z racionalizacijo na področju energije. Med sprejetimi sklepi je pobuda za sprejetje posebnega družbenega dogovora, naloga Gospodarske zbornice SRS, naj naveže tesnejše stike z deželami v razvoju zaradi skupnih in dolgoročnih rešitev na tem področju. Med sklepi je zapisano, naj IS prouči možnost priprave zakona o energetskem gospodarstvu, v katerem naj bi bila tudi določila za racionalno gospodarjenje z energijo, proučili naj bi možnost ustanovitve novih inšpekcijskih služb za kontrolo racionalnega gospodarjenja z energijo . . .

Razstava na Gospodarskem razstavišču (Lesnina bo v dneh sejma verjetno vse tisto, kar bo razstavljeno, že prodajala pod eno streho) naj bi obiskovalcem, predvsem pa projektantom in vsem drugim, ki lahko že sedaj vplivajo na racionalno porabo energije, predstavila domače in licenčne sisteme za zajemanje in seveda tudi za uporabo sončne energije. Proizvajalcev na Slovenskem niti ni tako malo, saj je na spisku kar 20 delovnih organizacij, ki proizvajajo materiale za uporabo na področju racionalnejše porabe energije in za zajemanje novega vira — sončne toplote.

Glavno besedo bodo imeli seveda gradbeniki in izolaterji, saj je vsaka, še tako »poceni« energija draga, če ni hkrati poskrbljeno tudi za njeno intenzivno izkoriščanje. Seveda pa bo glavni mik razstave serija prototipskih sončnih kolektorjev ter kolektorjev, ki so že ali pa jih bodo v najkrajšem času uvrstili v redno proizvodnjo.

Svetovni dan Sonca je tretji maj, slovenski proizvajalci in načrtovalci izkoriščanja sončne energije pa so proglasili za svoj dan deveti maj. Ta dan bodo na Ljubljanskem Gospodarskem razstavišču predavanja, ki naj bi čim bolj poljudno prikazala, kaj je moč storiti na tem področju že danes in kupiti v slovenskih trgovinah, hkrati pa bo ta dan ustanovljeno tudi slovensko sončno društvo.

JOŽE VETROVEC

Z GRADBIŠČA JE KRŠKO

Gigantske razsežnosti

KRŠKO, 10. aprila — Gradbišče jedrske elektrarne, ki sicer izstopa na Krškem polju, od daleč vendarle ne daje prave predstave o obsežnosti objekta. Treba je stopiti bliže in podoživljati desettisoče kubičnih metrov gladkega betona ter njegovo armaturo, ob vsem tem pa tudi opremo izjemnih dimenzij. Posebej živo je te dni na koti 115, kamor je Djuro Djaković iz Slavonskega Broda s posebno dvižno napravo spravil že drugi parni generator, kjer so ga znova prevzeli delavci mariborske Hidromontaže. Dobrih 300 ton težak tovor bodo s polarnim žerjavom postavili v svoje ležišče.

Z Reke pa bo kmalu krenil po cesti še zadnji težki tovor, 320-tonski stator generatorja.

Besedilo in slike: VLADO PODGORŠEK

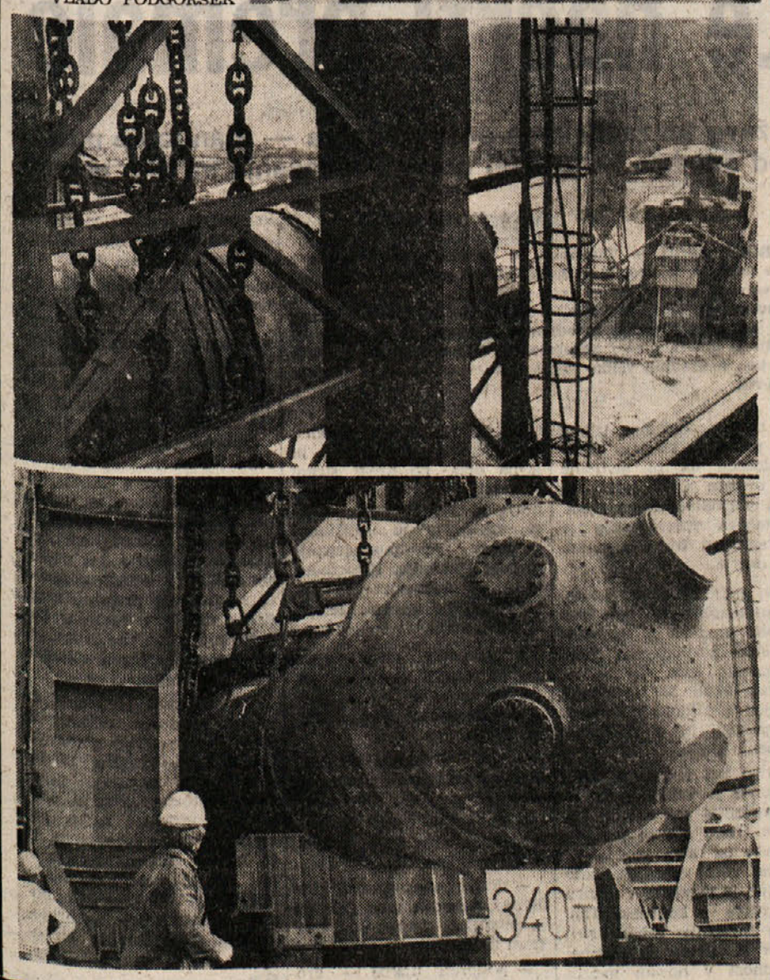

Oživljanje historične avantgarde

Ob razstavi tržaškega umetnika A. Černigoja v Moderni galeriji

Pred sinočnjo otvoritvijo razstave konstruktivističnih del tržaškega slikarja Avgusta Černigoja v Moderni galeriji so organizatorji razstave, Moderna galerija, Arhiktekturni muzej iz Ljubljane in Mestna Galerija iz Idrije, sklicali tiskovno konferenco. Dokumentarna razstava, s katero se slovenska likovna javnost vrača v obdobje Černigojeve prve konstruktivistične razstave v Ljubljani pred nekaj več kot petdesetimi leti, je vzbudila širše zanimanje že pri otvoritveni predstavitvi v Idriji, odkoder je prišla v Ljubljano, nič manjšega zanimanja pa ni vzbudil »avantgardist« Avgust Černigoj sam, ko je na tiskovni konferenci v zanj značilnem humornem in duhovitem slogu obujal spomine na čas, ko je kot mladi slikar razburjal ljubljanske malomeščanske duhove in okuse.

O konstruktivizmu in Černigojevi umetnosti dvajsetih let ter genezi razstave sta govorila avtorja razstave Peter Krečič in Aleksander Bassin, ki sta tudi avtorja izčrpne študije v katalogu k razstavi. Kajpada je ustrezno pozornost s svojim pričevanjem iz časa Srečka Kosovela, revije Tank, Mladine, Delakovega Novega odra, dramtičnega krožka Ivan Cankar, ilegalne revije La Fédération Balcanique — zbudil Černigojev mladostni prijatelj dr. Bratko Kreft. V soočanju pričevanj se je razkrilo nekaj drobnih dokumentov, ki na novo osvetljujejo umetniško usmeritev tedanje mlade generacije, prav tako pa tudi idejno in politično.

Černigojeva razstava v ljubljanski Moderni galeriji predstavija okrog 80 del, med njimi 13 rekonstrukcij z zgodovinske ljubljanske razstave in štiri s tržaške leta 1927, več dokumentov iz likovnih oprem revij Tank, Novi rod, scenskih osnutkov, konstruktivističnih portretov, manifestativnih tekstov, pa tudi del iz kasnejšega avtorjevega konstruktivističnega obdobja med leti 1955—1977. Kot je poudaril sam Avgust Černigoj, je rekonstrukcija razstave, napravljena po ohranjenih fotografijah, verodostojna repriza razstave iz leta 1924 v telovadnici Tehniške srednje šole.

M. Z.

Kje so bili takrat, ko je grmelo

Mar so črni graditelji res vsega sami krivi? — Kje pa so botri?

Marsikje so odločno napovedali, da bodo porušili družinske in počitniške hiše, zgrajene brez gradbenega dovoljenja. Kot vse kaže se ne šalijo, saj so hkrati tudi sporočili, da bodo svojo grožnjo izpolnili z buldožerji, ki naj bi takšne objekte zravnali z zemljo. Črne gradnje so se še posebno razpasle blizu turističnih središč ob Jadranu, kjer so zrasla kar cela naselja. Pristojne službe bi si še zaslužile pohvalo, ko so takole pokazale pripravljenost, da se spoprimejo s tem pojavom, če ne bi tako hitro prehajale iz ene skrajnosti v drugo. Leta in leta so nekaj dovoljevale, gledale so skozi prste, zdaj pa bi rade to kar čez noč popravile. Najlažje je uporabiti buldožer in vse skupaj podreti. Vprašanje pa je, koliko je ta poteza upravičena in to neglede na vse

VJESNIK

posledice, ki črno gradnjo spremljajo. V takšnih naseljih namreč niso samo skrpane kočice, med njimi je tudi precej dragocenih objektov, ki pa niso več samo premoženje lastnikov, temveč tudi že v nekem smislu družbeno bogastvo.

Da ne bi vse skupaj izzvenelo tako, kot da bi se hoteli zavzemati za reševanje premoženja zasebnikov, ki so vedeli, da gradijo vikende na nedovoljen način, moramo povedati, da gre za umazane posle z obeh strani. Ta naselja niso zrasla v enem samem dnevu. Rasla so pred očmi inšpektorjev in drugih pristojnih služb, dolžnih, da skrbijo za zaščito družbenih interesov. Toda odločnosti je zmanjkalo že na začetku, takrat ko je bila najbolj potrebna. Ko so ljudje odkrili, kako mlahave so te službe, so se opogumili in začeli graditi, nekateri pa so menda dobili namige celo s pristojnih mest. Razpoloženje odgovornih se je zdaj spremenilo. Vendar se vprašamo, ali je res treba kaznovati samo lastnike teh zgradb. Saj ni dvoma, da so krivi, ampak pri vsem skupaj ostaja vtis, da le niso vsemu skupaj čisto sami botrovali. Kaj je torej s tistimi, ki so bili dolžni preprečiti črne gradnje? Če bi to storili pravočasno, bi bilo zdaj manj težav.

B. P.

Slovo od parne vleke

LJUBLJANA, 11. aprila — Danes je bila v ljubljanski sekciji za vleko krajša slovesnost, s katero so se delavci tega železniškega kolektiva poslovili od parne vleke. Na zadnjo vožnjo s parno lokomotivo so povabili vse upokojene in še aktivne strojevodje in druge delavce, ki so delali v tem kolektivu. Istočasno s slovesom od pare, pa ljubljanski železničarji praznujejo tudi 30-letnico elektro vleke. Tako je v Postojno skoraj istočasno pripeljala kompozicija parne vleke iz ljubljanske smeri in elektro motornik iz Sežane. Na zadnjo vožnjo sta hlapona iz Ljubljane popeljala strojevodja Damjan Zajc in kurjač Nevenko Pančič.

M. B.

Foto: MISKO KRANJEC

Električno ozračje

Ne samo strupeni plini, tudi neodgovorno ravnanje razjeda razpoloženje celjskih občanov - Le »čiste« tovarne

CELJE, 11. aprila — SIS za varstvo zraka in Zdravstveni center TOZD center socialne medicine in higiene sta na pobudo nekaterih krajevnih skupnosti sinoči pripravila sestanek, posvečen problematiki celjskega ozračja, graditvi predvidenih novih objektov in nalogam skupnosti v letošnjem letu. Razprava je veljala kot priprava na bližnje zasedanje skupščine SIS za varstvo zraka, na katerem bodo sprejeli sklepe in stališča, najširše verificirana med občani.

Skupnost za varstvo zraka, kot je bilo rečeno, bo posredovala krajevnim skupnostim vse razpoložljivo gradivo, na podlagi katerega bodo možne povsem nepristranske odločitve. Kaže, da te sploh ne bodo težke. Stanje ozračja je namreč po podatkih, ki jih je posredoval prof. Anton Stergar, skrajno kritično, saj onesnaženje presega tisto mejo, ki je tudi po normativih svetovne zdravstvene organizacije dovoljena za bivalna naselja. V Celju se od 1973. leta stanje ne izboljšuje več, kolikšno bo onesnaženje, je v največji meri odvisno od vremena. Letošnja zima je v primerjavi z lansko razmere poslabšala za 10 do 15 odstotkov, pri čemer so posebej kritični tisti podatki, ki jih dnevno kaže monitor trenutnih koncentracij SO_2. V mesecu in pol, kar jih je meril, ni bilo dneva, ko bi bila koncentracija manjša od 0,3 mg SO_2 v kubičnem metru.

Za takšne razmere ima seveda največ zaslug Cinkarna, saj je po besedah predsednice skupnosti za varstvo zraka inž. Romane Lončarjeve že dolgo znano, da bi bilo za Celje najvažnejše, sanirati tovarno TiO_2. Ta namreč že pet let obratuje brez vsakršnega dovoljenja, o čemer bodo morali spregovoriti na skupščini tudi zaradi očitkov pristojnih republiških organov, češ da ne ukrepajo, kajti če bi ukrepali, bi morali obratovanje ustaviti. Doslej so mnoge komisije ugotavljale nepravilnosti in Cinkarna nobene od zahtev ni izpolnila. Skupina za ekološke posege v okolje pri inštitutu Jožef Štefan je, na primer, ob graditvi TiO_2 zahtevala postavitev 70-metrskega dimnika, pa so tudi to zahtevo ignorirali oziroma je niso upoštevali, češ da so denar porabili za tlakovanje ceste. Kot neodgovornost brez primere bi lahko označili dejstvo, da so zgorela elektrofiltra nadomestili z znatno slabšima, ki niti ne obratujeta redno zaradi visokih stroškov, to pa dopušča domnevo, da iz istih razlogov ponoči spuščajo strupene pline nad Celje.

Spričo vsega tega je seveda toliko bolj vprašljiva nova tovarna žveplene kisline. Pravzaprav je stališče skupnosti za varstvo zraka kot občinskih organov jasno: o novi naložbi ne more biti govora, dokler Cinkarna ne bo uresničila celotnega sanacijskega programa, ki pa je tudi po mnenju republiškega komitetja skrajno pomanjkljiv. Na odločitev bo gotovo vplivalo mnenje republiškega meteorološkega zavoda (dodatno onesnaženje s SO, bi se z leti povečalo), poleg študije skupine za ekološke posege v okolje pa tudi ocena mg. oec. Vinka Preloga, po kateri (ne da bi bil upošteval izredno drage čistilne naprave) nova tovarna ne bi bila ekonomsko upravičena, saj bi pomenila nenehno nevarnost v uvozu surovine in kritju izgub.

Čeprav so o tej investiciji razpravljali že na najrazličnejših ravneh in je komisija gospodarske zbornice celo »odločila«, da »jo bodo postavili v Celju«, so v razpravi jasno in glasno povedali, da o tem ne bo odločal nihče zunaj Celja in mimo Celjanov. Pod nobenim pogojem ali pritiskom ne bodo dovolili, da bi se ozračje še tako neznatno poslabšalo. Predstavniki krajevnih skupnosti so zelo kritično ocenili odnos Cinkarne do celjskih prebivalcev in »zapiranje« čistilnih naprav v TiO_2, da ne bi bila izguba večja, označili kot kriminalno dejanje. Bilo je vprašanje, kdo je za to odgovoren, kdo bo odgovarjal za uvoz opreme itd.

O vsem tem bo treba podrobno in objektivno seznaniti vse občane, posebno pa tudi delavce Cinkarne.

DRAGO HRIBAR

Kitajska ‚invazija'

V Tokiu se vrstijo delegacije kitajskih gospodarstvenikov — Veliko zanimanje za tehnološko razvite panoge

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

TOKIO, 10. aprila — Samo v enem dnevu so na tokijskem letališču Haneda pristale štiri reprezentativne misije kitajskih gospodarstvenikov in znanstvenih delavcev. Nekateri se bodo tukaj mudili celo štirideset dni, program obiska na Japonskem, ki poleg pogovorov z najvišjimi državnimi in gospodarskimi funkcionarji zajema tudi ogled jeklarn, tovarn avtomobilov in elektronske industrije, ladjedelnic in petrokemičnih kompleksov, pa nazorno priča, kaj trenutno najbolj zanima Kitajce.

Tukaj pripominjajo, da bo aprila in maja Japonsko obiskalo še več kitajskih gospodarskih misij, ki se bodo zanimale predvsem za tehnološko najbolj napredne panoge, zlasti za elektroniko in črno metalurgijo, spremljali pa jih bodo tudi bančni strokovnjaki iz Pekinga.

Medsebojni obiski japonskih in kitajskih politikov in gospodarstvenikov so bili od leta 1972, ko sta državi navezali diplomatske odnose, redni in plodni. Sedanjo »invazijo« kitajskih gospodarstvenikov brez pomislekov povezujejo z notranjimi spremembami v tej državi, z njenimi prizadevanji, da bi posodobila svoje gospodarstvo in se odprla svetu. Japonska, v ekonomsko-tehnološkem smislu najnaprednejša bližnja soseda Kitajske, najmočneje občuti utrip tega kitajskega »odpiranja«, na podlagi katerega sta državi sredi februarja letos med drugim sklenili »kupčijo stoletja«: trgovinski sporazum v vrednosti okoli 20 milijard dolarjev za obdobje od 1978 do 1985. leta.

Čeprav sta ga vladi obeh držav trdno podprli, bo ta po osnki »zasebni« trgovinski sporazum vsekakor terjal rešitev vrste konkretnih problemov, ki se bodo pojavili pri posameznih kupčijah. Japonci si prizadevajo, da bi svoj del uvoza izpolnili predvsem z nafto (izvoz naj bi se povečal s 7 milijonov v letu 1978 na okoli 30 milijonov ton v letu 1985) in premogom za proizvodnjo koksa. Kitajci pa zahtevajo kompletno opremo za metalurške komplekse, elektronsko opremo, petrokemične objekte in celo kompletno opremo za tovarno barvnih televizorjev z letno proizvodnjo od 1 do 1,5 milijona sprejemnikov.

Videti je, da je Japonska pri tem vendarle na slabšem, saj ji grozi konkurenca močnejšega zahodnega gospodarstva.

Na podlagi neuradnega sporazuma v okviru OECD ne bi smeli odobriti socialističnim državam posojil z manj kot 7,5-odstotno obrestno stopnjo, na pet in več let in z 20-odstotnim pologom. Peking zahteva ugodnejše pogoje. Po drugi strani pa izvoz »strateškega materiala« podlega tudi instrumentu hladne vojne — dovoljenju koordinacijskega komiteja za izvozni nadzor (COCOM), s katerim so ZDA že skušale preprečiti izvoz japonskih računalnikov na Kitajsko.

Tako kot za Kitajsko veliko pomeni sodobna japonska tehnologija, tako ima za japonsko gospodarstvo izredno velik pomen sporazum v vrednosti 20 milijard dolarjev. Spričo dejstva, da so imeli leta 1977 velik trgovinski presežek (okoli 16,5 milijarde dolarjev), se Japonci bojijo omejitev izvoza v zahodne države, zato japonski poslovni krogi vidijo velike možnosti za svoje gospodarstvo prav v odpiranju tako velikega trga, kot je kitajski.

Pod pritiskom te velike gospodarske koristi za japonske poslovne kroge na notranjepolitičnem prizorišču poteka velika akcija, s katero naj bi prisilili vlado premiera Takea Fukude, da bi čim prej sklenila sporazum o miru in prijateljstvu s Kitajsko.

Takeo Fukuda je dolgo omanoval, ker se je bal, da bi s sklenitvijo tega mirovnega sporazuma, ki naj bi vseboval tako imenovano »antihegemonistično klavzulo«, skalil odnose z ZSSR. Moskva je že večkrat brez omahovanja to jasno namignila Tokiu. Pod pritiskom čedalje hujše gospodarske stagnacije v japonskem gospodarstvu pa je Fukuda te dni dal vedeti, da je dokončno sklenil, da se v kratkem začne pogajati s Pekingom.

Zato pričakujejo, da se bo začel Fukuda končno pogajati s Pekingom v hipu, ko mu bo to najbolj koristno: po pomladanskem zasedanju japonskega parlamenta; predvidevajo namreč, da utegne tedaj razpustiti parlament in razpisati predčasne volitve.

DRAGO BUVAC

Nečloveška praksa

Poseben odbor OZN proučuje ravnanje Izraelcev na zasedenih ozemljih

POSEBEJ ZA DELO

ŽENEVA, 13. aprila — Sestanek posebnega odbora OZN, ki proučuje izraelsko prakso na zasedenem ozemlju, je zbudil v ženevskih krogih posebno zanimanje.

Čeprav resolucija generalne skupščine OZN, po kateri so leta 1968 ustanovili ta odbor, terja od izraelske vlade, da mora sprejeti odbor, sodelovati z njim in mu pomagati pri delu, so izraelske oblasti nenehno onemogočale dostop do zasedenega ozemlja. Zato so bili člani odbora prisiljeni obiskovati sosednje države: Libanon, Sirijo, Jordanijo in Egipt, zasliševati priče z vseh koncev, ki so prihajale z zasedenega ozemlja, med drugim tudi precej zapornikov in deportiranih Palestincev. Uporabili so vsa sredstva, ki so bila na razpolago pa izjave odgovornih ljudi v izraelski vladi članke iz izraelskega časopisja in revij in podobno. Vse to je pomagalo, da so ugotovili, kakšne so v resnici razmere na zasedenem ozemlju.

Tako je odbor črpal iz številnih informacij o zasedenem ozemlju, delal ankete o razmerah v zaporih in kršenju človekovih pravic med civilnim prebivalstvom, ki živi pod vojaško okupacijo, in ugotovil, da Izrael ne spoštuje mednarodnega humanitarnega prava, zlasti ne četrte ženevske konvencije o zaščiti civilnega prebivalstva iz leta 1949. Odbor je na tem zasedanju proučil novo dokumentacijo o gradnji izraelske naselij na arabskem ozemlju in za priče poklical štiri župane iz teh krajev, ki so seveda iz razumljivih razlogov zadnji hip sporočili, da ne morejo priti.

Praksa administrativnega zapiranja ljudi, brez sodnega postopka, ki traja v nedogled, rušenje his arabskega prebivalstva in podobni ukrepi, ki jih izvajajo izraelske oblasti, vse to so jasno ugotovili in podprli s številnimi dokazi. Ker je generalna skupščina OZN zahtevala od odbora posebno poročilo o tem, kako se godi zapornikom z zasedenega ozemlja v izraelskih ječah, so v Ženevi na javnih sejah zaslišali Fatmo Barnavi iz Jeruzalema; ženska je prebila v izraelskih zaporih 11 let, novembra 1977 pa so jo pregnali na vzhodni breg Jordana.

BORKO STOSIĆ

Hude težave s kontrolo

Slabo delo administrativnih inšpekcijskih služb na Poljskem — Nova ustanova: komiteji družbene kontrole

POSEBEJ ZA DELO

VARŠAVA, 10. aprila — Na Poljskem se je začela javna razprava o uvedbi nove institucije — komiteja družbene kontrole — pri vojvodskih, občinskih in mestnih ljudskih odborih. Predlog za ustanovitev komitejev je na drugi vsedržavni partijski konferenci dal prvi sekretar CK PZDP Edward Gierek, s projektom sprememb zakona o ljudskih odborih, ki je zdaj prišel v javno obravnavo, pa se je nedavno seznanil tudi poljski parlament.

Uvedba nove samoupravne oblike pomeni prispevek h graditvi sistema družbene kontrole in »izpopolnjevanja oblik sodelovanja državljanov v odločanju«. Partijski organ »Trybuna Ludu« poudarja, da je »pravica državljanov do družbene kontrole tesno povezana s socialistično demokracijo in s čedalje širšim sodelovanjem delovnih ljudi pri upravljanju socialistične države«.

Krepitev družbene kontrole si razlagajo tudi kot reakcijo na vse manj učinkovito delovanje administrativnih inšpekcijskih služb, na katerih račun je bilo zadnji čas izrečenih veliko ostrih kritik. »Tako na področju preventive kot v odkrivanju prestopkov je bila ugotovljena omejena učinkovitost delovanja sistema zunanje kontrole,« je nedavno zapisal tednik »Prawo i Życie«. »Se naprej se dogaja, da resnejši prestopki, tako imenovane afere, prodro na dan po naključju ali zaradi dejavnosti organov pregona, ne pa po zaslugi inšpekcijskih služb.«

Da profesionalni inšpektorji niso izpolnili pričakovanj, pričajo mnogi primeri o površnosti ne samo zunanje, temveč tudi notranje kontrole. V krakovski mesni industriji so inšpektorji v času, ko so se dogajale milijonske poneverbe, »delali« oziroma presedeli več ko 20.000 ur, ne da bi bili karkoli odkrili!

Inšpektorske službe so se razvile do pošastnih razsežnosti, tako da zdaj ne brez razloga trdijo, da je eden glavnih vzrokov neučinkovitosti — pretirana kontrola. V nekem velikem podjetju je bilo samo eno leto nad 90 raznih kontrol, v drugem pa so inšpekcije prebile — 715 delovnih dni.

Najpogosteje gre za »podvojenost« raznih del. Tako na primer politiko cen preverjajo poleg inšpekcije državne komisije za cene še pristojno ministrstvo, poslovno združenje, banke, finančni organi itd. Večina od ten inšpekcij pa se izgublja v »poplavi predpisov in navodil«, ki po drugi strani dopušča veliko možnosti za »ribarjenje v kalnem«.

Tudi družbena kontrola doslej ni posebno zaostajala za administrativno — njen učinek je bil slab, angažirala pa je celo armado ljudi.

Kontrola državljanov — kot piše tednik »Polityka« — je bila premalo kritična, preveč popustljiva in neaktivna. »Ne bi je mogli primerjati ne s strašilnim korobačem ne s pregrado, s katero bi poskušali zavreti samovoljo.«

V takšni situaciji se je najpogosteje ponavljalo geslo: čim več kontrole — tem manj zaupanja! Takšna kontrola je izgubljala družbeno, preventivno funkcijo in si ni mogla zagotoviti zaupanja in podpore državljanov.

Vse pogosteje so državljani postavljali vprašanja, kot je na primer naslednje, izrečeno na nekem zboru volivcev v Varšavi: »Mar ljudska oblast, ki je v težavnih povojnih razmerah uspešno obračunavala s tolpami in gospodarskim podzemljem, danes ne more obračunati s protekcijo, z ljudmi, ki se jim vse ‚lepi na roke' in vlečejo na svoj konec to našo prekratko odejo.

»Najpogosteje pišete o kontroliranju trgovin (ki so tako ali tako večinoma vnaprej seznanjene s tem, da bo prišla inšpekcija), v resnici pa največje možnosti za zlorabe ne obstajajo za pultom, temveč pri delitvi raznih dobrin in privilegijev, gradbenega materiala na podeželju, parcel za počitniške hišice, telefonov in celo stanovanj. In kje je tukaj prostor za družbene kontrolorje? Kdo jim bo dovolil vtikati nos v takšne sklepe,« sprašuje bralec lista »Prawo i Życie«.

Na ta in druga vprašanja morajo odgovoriti novi komiteji družbene kontrole pri ljudskih odborih, katerih naloga bo usklajevati delo vseh drugih administrativnih in nepoklicnih institucij za kontrolo. V te odbore bodo volili ugledne predstavnike družbenih, gospodarskih in samoupravnih organizacij, ki se bodo morali dosledno zavzemati za uresničevanje predlogov in zahtev, izraženih v pritožbah in pismih državljanov.

Prve (eksperimentalne) odbore so ustanovili v začetku letošnjega leta v Katowicah. Tam so se odločili, da so njihove poglavitne naloge odpravljati negativne pojave v preskrbi državljanov in funkcioniranju javnih služb ter skrbeti za boljšo kakovost proizvodnje. Uspeh tega eksperimenta, kakor piše partijsko glasilo Šlezije »Trybuna robotnicza«, je odvisen od »širšega sodelovanja delovnih ljudi v upravljanju in delitvi ljudskega premoženja v vseh oblikah samoupravljanja in družbene kontrole.«

L. MARINKOVIĆ

Preobrat na vasi

Na Kitajskem uvajajo stimulativno nagrajevanje kmetovalcev v proizvodnih brigadah - Več dela, več zaslužka

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

PEKING, 12 aprila — Ob koncu leta so mnoge kmečke družine v milijonski pokrajini Anhui na vzhodu Kitajske dobivale namesto denarja samo list belega papirja. V nekaterih gorskih predelih, nekdanjih revolucionarnih oporiščih, so bili zaslužki revnih in srednjih kmetov tako nizki, da se z njimi ni bilo mogoče niti ustrezno obleči in prehraniti. Veliko jih je zapustilo vas ter se s trebuhom za kruhom podalo v mesto.

Tako je opisal kitajsko kmetijstvo prvi sekretar partijskega komiteja pokrajine Anhui Vang Li v članku, ki ga je objavil partijski časopis »Rdeča zastava«, po njem pa ga je prevzel tudi dnevnik »Žen Min Ži Bao«.

Zdaj so se razmere spremenile. Kmečke družine dobivajo denarni zaslužek kot nekakšna odlikovanja: v trdi škatli z rdečim trakom. Že to jasno priča o preobratu.

Politiki četverice so končno dali pravo ime: skrajno levičarstvo. Podeželju, kjer živi približno 700 milijonov Kitajcev, je prinesla taka politika v zadnjih letih velikansko škodo. Poglejmo si samo nekaj od cele vrste napak, ki jih takšni politiki pripisujejo: odprava socialističnega načela nagrajevanja po delu, prepoved pridelovanja na vrtovih ter prepoved prodaje teh pridelkov (temu so rekli ostanki kapitalizma), ignoriranje usklajevanja interesov države, kolektiva in posameznikov, nasprotovanje politike gospodarstvu, odprava normiranja dela, pravil in obveznosti, odprava samostojnosti proizvodnih brigad itd.

Partijski časopis »Rdeča zastava« prinaša tudi podatek, da so se leta 1976 v primerjavi z letom 1973 dohodki članov ljudskih komun v pokrajini Anhui zmanjšali za 20 odstotkov, hkrati pa se je za 15 odstotkov zmanjšala tudi količina žitaric, ki jih dobivajo kmetovalci za prehrano. V mnogih komunah kmetje sploh niso dobili plačila v denarju, temveč samo v naturalijah, zaradi tega so mnogi zapustili zemljo ter odšli za zaslužkom drugam.

Skorajda ne pomnijo, da bi kitajski tisk kdaj tako odkrito in podrobno opisoval še do nedavnega težke gospodarske in politične razmere na vasi.

Za odpravo napak skrajnolevičarske politike je pokrajinski komite Anhuia pred nedavnim sprejel šesttočkovni program. Ta poudarja predvsem krepitev samostojnosti proizvodnih brigad ter potrebe po olajšanju bremena, ki teži kitajsko podeželje. Seveda je tu še cela vrsta drugih sklepov, kot so uvedba norm za določena dela, plačevanje po delu, pravica do vrta, do pridelovanja na njem ipd.

»V skladu z državnim načrtom imajo proizvodne brigade (v njih je več sto ljudi) pravico, da vodijo proizvodno dejavnost ter razporejajo dohodek,« poudarja teoretični časopis »Rdeča zastava« in dodaja, da bo to pripomoglo k »dviganju pobude množic«.

Proizvodne brigade imajo samostojno knjigovodstvo ter pravico do razdeljujejo zemljo, odločajo o razporejanju delovne sile, tehnike, finančnih sredstev itd. »Proizvodna brigada je samostojna proizvodna enota,« ugotavlja ta partijski časopis, ki izhaja iz tega, da morajo brigade same odločati o bistvenih vprašanjih proizvodnje v skladu s krajevnimi razmerami.

ALEKSANDAR NOVAČIĆ

Poskus bega iz samote

Kako urediti življenje v velikih stanovanjskih blokih — Po otrocih do znancev — Pravcate brigade obrtnikov

BUDIMPEŠTA, aprila — Prizor pred velikim stanovanjskim blokom v Budimpešti je zbudil pozornost stanovalcev, ki so gledali skozi okna. Na prostoru, kjer se po navadi igrajo otroci, se je pojavil starejši možakar z žogo. Vrtel jo je v rokah, nekajkrat jo je odbil z glavo, potem se je ozrl. Ker ni bilo nikogar, je vztrajno nadaljeval igro, dokler se mu ni pridružil neznanec, prav tako iz stanovanjskega bloka.

Žoga je bila kot vaba, kot predmet, ki je pravkar priseljenemu osamljencu v prostornem bloku pripomogel do soigralcev, znancev. Do enega in nato še do drugega. Sklenjeno znanstvo je lahko kasneje preraslo v prijateljstvo.

Značilnost zgornje zgodbe je to, da človek, novinec v novem stanovanjskem bloku, najde koga, ki je v enakem položaju in ki si tudi želi znanstva. To je postalo aktualno, odkar zidajo velike stanovanjske četrti v bližnji ali tudi daljni okolici večjih mest. Priseljenci so nekaj časa sami v velikih stavbah, njihovo življenje je razdeljeno na čas, ki ga preživijo na delu, in na ure, ki jih prebijejo sami, med zidovi.

Tu gre za množice, kajti na Madžarskem živi v mestih že dobra polovica prebivalstva, od tega 35 odstotkov v novih naseljih. Po ocenah se mora navaditi na novo okolje približno poldrugi milijon ljudi. V tej zvezi je javnost že razpravljala o presenetljivem pojavu: nekateri ljudje, ki so se čutili osamljene, so se iz novih, udobnih in svetlih stanovanj vrnili v stare hiše, v prejšnje okolje. Neko budimpeštansko naselje je dalo novo streho več deset tisoč ljudem, med katerimi jih je čez čas nekaj preprosto pobegnilo zaradi osamljenosti. Vrnili so se v prejšnje hišice na Czepelu, v starem Budimu in v drugih delih obdonavskega velemesta.

Ob tem so začeli razpravljati o širši družbeni skrbi, da se ljudem v novih stanovanjih ne bi bilo treba zapirati v svojo samoto, v kateri bi ne imeli upanja, da si bodo v novem okolju pridobili znance in prijatelje, ki brez njih človek preprosto ne more. V družbeni akciji je šlo za to, da bi osamljene priseljence zvabili na ulico, na ploščad pred blokom ali v skupne prostore, da bi imele tiste ure, ko ni ne dela ne družinskih obveznosti, kar največ vsebine in vedrine. To velja za starejše in za mlajše, so ugotavljali v razpravi, kajti moti se, kdor misli, da se mlajši povsem zlahka prilagodijo novemu okolju. Priporočali so ureditev kotičkov, v katerih bi se novinci sestajali, igrali družabne igre in snovali razne prireditve.

Kot primer so omenjali mestece na jugu dežele, kjer so si stanovalci novega bloka sami preuredili kleti v skupne prostore, v nekem drugem bloku pa so uredili prostor za zelo koristno dejavnost: za ročno delo v prostem času. Tako so se zbrali mizarji, pleskarji, elektrikarji in drugi obrtniki, ki so najprej jemali vse skupaj kot razvedrilo, kasneje pa so sestavili pravo brigado za nujna popravila po hišah.

MILOŠ ČOROVIĆ

Zbližanje in spori

Po kongresih dveh indijskih komunističnih partij — Začetek dialoga? — Samostojna politika marksistične KPI

Prve ocene pred dnevi končanih kongresov dveh indijskih komunističnih partij (KPI — komunistične partije Indije in KPI-M — marksistične komunistične partije Indije) poudarjajo, da je prišlo med partijama po več kot desetletju do prvih znamenj zbližanja, o čemer naj bi pričal tudi napovedani bližnji sestanek voditeljev partij v Delhiju. Po drugi strani pa je seveda res, da so tudi po kongresih ostale ostre ideološke in politične razlike med KPI in KPI-M, ki sta leta 1964 nastali iz dotlej enotne komunistične partije.

Promoskovsko usmerjena KPI, ki ima sedaj okrog pol milijona članstva (KPI-M okrog 150.000), vendar pa manjši politični vpliv kot pa KPI-M, se je na kongresu komaj izognila odkritemu razcepu, s katerim sta grozili dve partijski struji, ki sta se razhajali predvsem glede notranjepolitičnih problemov in odnosa KPI do indijske kongresne stranke. Kot vse kaže, pa so se na enajstem kongresu uspeli izogniti razcepu, čeprav je jasno, da je na kongresu doživela poraz struja, zbrana okrog predsednika partije Dangeja, ki je že pred časom ponudil svoj odstop.

A. S. DANGE: Poraz zmernih stališč na kongresu

Močno krilo v partiji je namreč že pred kongresom zahtevalo odločno samokritiko partijske politike v času uvedbe izrednega stanja v Indiji (25. junija 1975), ki ga je KPI takrat podprla. Poleg tega pa je zahtevala tudi kritičen obračun z nastopom KPI na lanskih parlamentarnih volitvah, na katerih je ta partija v bistvu doživela največji poraz (na prejšnjih volitvah je dobila 24 poslanskih mest v osrednjem parlamentu, lani pa samo 7), hkrati s tem pa tudi partijsko zavezništvo s kongresno stranko, oziroma po razcepu v kongresu z Indirinim kongresom, kakor se po novem imenuje frakcija nekdanje predsednice vlade, ki je na februarskih lokalnih volitvah v treh južnih državah požela precejšen uspeh. Struja, ki jo vodi predsednik Dange, se je zavzemala za zmernejša stališča do pretekle partijske politike, vendar je vsaj v nekaterih točkah doživela poraz.

Na kongresu je namreč zmagalo stališče, da je bila podpora uvedbi izrednega stanja zgrešena, prav tako pa so tudi obsodili politiko kongresne vlade med 19-mesečnim izrednim stanjem, s tem v zvezi pa tudi Dangerjevo tezo, da je Indira Gandhi v »razkolu kapitalističnega razreda« vodila progresivni del tega razreda, ko je bila na položaju predsednice vlade. V tem elementu se je KPI močno približala stališču KPI-M, ki vseskozi obsoja uvedbo izrednega stanja in kongresno politiko med tem stanjem, po drugi strani pa že naslednje ključno notranjepolitične stališče KPI potrjuje razhajanja s KPI-M, ki so jo označevali za prepekinško, v zadnjem času pa čedalje bolj poudarja potrebo po samostojnosti in neodvisnosti partij v mednarodnem delavskem in komunističnem gibanju.

Glavni notranjepolitični kamen spotike med partijama je tako tudi po kongresih v njunih odnosih do meščanskih indijskih strank. KPI poudarja, da je glavni sovražnik indijskega gospodarskega in družbenega razvoja tako imenovana »desna reakcija«, ki jo pooseblja vladajoča ljudska stranka. KPI-M ima do vladajoče stranke bistveno drugačno stališče, saj podpira ljudsko stranko tako v osrednjem parlamentu kot tudi v tistih parlamentih zveznih držav, kjer ima ljudska stranka večino. Na kongresu KPI so se pojavile zahteve, naj KPI-M spremeni svojo zavezniško politiko do »desne reakcije«, kar marksistična partija zavrača, prav tako pa je zavrnila predlog KPI, naj bi v sporih med partijama posredovala sovjetska partija, češ da morata partiji v odkritem dialogu sami rešiti stare spore.

Zanimivo je tudi to, da je KPI na kongresu zamerila KPI-M njeno politiko »enake razdalje« do sovjetske in kitajske KP, sama pa je podprla politiko KP SZ in vzhodnoevropskih partij in v isti sapi kritizirala kitajsko partijo ter evrokomunizem. KPI-M pa spet terja od KPI, naj opusti zavezniško politiko do kongresne stranke in predlaga, da se morata partiji bolj kot v preteklosti obrniti k indijskim problemom in zavrniti modele družbenega razvoja, ki jih ponujajo iz tujine.

Samostojna in samozavestna stališča KPI-M nedvomno izhajajo iz povečanega političnega vpliva te partije po lanskih in letošnjih parlamentarnih volitvah, saj je povečala število poslanskih mest v osrednjem parlamentu od 18 na 22, poleg tega pa je dobila zadostno večino glasov na lokalnih volitvah v Zahodni Bengaliji in Tripuri, kjer je sestavila svoji vladi. Ne glede na to pa obe partiji v vseindijskem merilu seveda ne presegata okvirov regionalnih strank, v še večji meri pa tretja indijska komunistična partija (KPI-LM — marksistično-leninistična partija), ki v državah Biharu in Bengaliji predstavlja skrajno levo izvenparlamentarno opozicijo.

KPI in KPI-M sta se v kongresnih resolucijah zavzeli za ustanovitev fronte levih in demokratičnih sil, ki bi naj v prihodnosti pomenila alternativo vladavini meščanskih strank, predvsem ljudski in kongresni stranki, vendar pa je za zdaj še sila tvegano napovedovati, ali bo ta poziv ostal pri papirnati kongresni resoluciji ali pa bodo politične in družbene razmere v Indiji skupaj s premagovanjem medpartijskih razprtij omogočile ustanovitev takšne fronte.

AVGUST PUDGAR

Berite PRIMORSKI DNEVNIK

Težnje mojstrov za dež

Ponekod dajejo milijone za popravilo vremena — Ali je mogoče preprečiti povodenj in sušo? - Uspeh proti toči

PARIZ, aprila — Možnost umetnih posegov v vremenske razmere, da bi ustrezale potrebam ljudi, je najprivlačnejše področje meteorološke znanosti. Nič čudnega, če zbuja zadnje čase še posebno zanimanje, hkrati pa se ob njej ravnemajo razprave, zlasti kadar se pojavijo tropski cikloni pa povodnji n suše, ki nas opominjajo, da je naša civilizacija še slabotna v boju proti močnejšim silam narave.

Posegi v vreme nasploh so še sporni. Ker ni točnih informacij, del znanstvene javnosti zanika, da bi dosedanji poskusi pri spreminjanju vremenskih razmer dali pozitivne rezultate. Dejstvo pa je, da dajejo nekatere dežele zdaj nad sto milijonov dolarjev na leto za razne projekte, po katerih bi vplivali na vreme. Svetovna meteorološka organizacija (SMO) že vrsto let spremlja ta razvoj in kdaj pa kdaj objavlja sporočila o praktični uporabnosti novih postopkov.

Sporočilo SMO o »možnih praktičnih koristih na nekaterih področjih spreminjanja vremena« že po formulaciji nakazuje previdno stališče. Ta zadržanost nekaterih znanstvenikov glede možnosti, da bi človek vplival na vreme, je posledica dejstva, da je umetno spreminjanje vremenskih razmer večinoma še na poskusni razvojni stopnji.

Setev v oblakih

Človek je začel »popravljati« vreme že v tridesetih letih, to delo je zasnovano na zamisli, ki jo je pred pol stoletja objavil sovjetski znanstvenik Obolenski, praktična izvedba pa se je začela po odkritju ameriškega fizika Vincenta Schaeferja, ki je leta 1956 opazil, da so se pri drobljenju suhega ledu (ogljikovega dvokisa v trdnem stanju) v hladilniku z nizko temperaturo oblikovali ledeni kristalčki v meglici hlapov iz njegovega diha.

Tako je Schaeferju prišlo na misel, da so podobni ledeni kristalčki potrebni tudi v večini atmosferskih oblakov, če naj se spremenijo v dež. Poskusno sejanje suhega ledu v oblake po vsem sodeč potrjuje to domnevo. Kasneje so trosili po oblakih prikladnejšo snov, srebrov jodid, katerega kristalna struktura je podobna strukturi ledu.

Uradno sporočilo SMO sicer priznava čedalje boljše razumevanje teh procesov, vendar bodo kljub nekaterim pozitivnim dosežkom potrebni še mnogi nadaljnji poskusi. Zares je nekaj poskusov nazorno dokazuje, da je setev srebrovega jodida v oblake povečala padavine, včasih pa je bil učinek povsem nasproten, kajti nekatere oblake in meglo je s tem mogoče tudi razpršiti. Na nekaterih letališčih na ta način preganjajo meglo.

Očitno pa dobro kaže za preprečevanje toče, glede na veliko škodo, ki jo povzroči ta padavina, utegne ta dejavnost imeti pomembne gospodarske posledice. Toda tudi na tem področju, kjer tehnika posipanja oblakov veliko obeta, so rezultati po uradnih poročilih »še nekoliko dvorezni«.

Kako ukrotiti orkan

Zanimive raziskave v zvezi z orkani kažejo, da je s »setvijo« v orkan mogoče ublažiti silovitost in hitrost uničujočega viharja. Možnost vplivanja na moč orkana, ki se šele poraja, daje slutiti, da je znanost na pragu novih, velikih raziskav, ki zajemajo tudi preprečevanje gozdnih požarov ipd.

Na kongresu SMO so ugotovili, da je treba oblikovati program za spreminjanje vremenskih razmer, v njem pa naj bi imelo prednost povečevanje padavin. Gre za poskus s ciljem, dobiti znanstveno prepričljive dokaze o možnosti povečevanja padavin v posebnih razmerah. Tu pa je potrebno potrpljenje, kajti načrtovanje in izvedba takega poskusa zahtevata nekaj let.

Razen tega bi bilo naivno, če bi gledali na takšne možnosti kot na »blagodat znanosti v službi človeštva«. Pokazalo se je že, da je položaj znatno bolj zapleten in da umetni posegi v naravne pojave lahko prinesejo eni skupini ljudi korist, drugi pa povzročijo škodo. Prebivalci majhnega mesta v eni izmed članic SMO tožijo svojo vlado in zahtevajo 600 milijonov dolarjev odškodnine. Trdijo, da je bil poskus mojstrov za dež preveč učinkovit, saj se je v nekaj urah zlilo po okoliških gričih toliko dežja, da je voda vse poplavila in da je zaradi tega umrlo dvesto ljudi.

Poklic prihodnosti

Spričo nevarnosti takšnih poskusov so na kongresu SMO opozorili na potrebo po šolanju večjega števila strokovnjakov za fiziko oblakov in na pomoč te znanosti pri posegih v vreme. Z drugimi besedami: meteorološka dejavnost se uvršča med pomembne poklice prihodnosti.

BERITE REVIJO DAN

Le načrti premalo

Težave tanzanijskega gospodarstva — Planiranje poslej »od spodaj« — Doslej preveč zanašanja na tujo pomoč

OD NAŠEGA DOPISNIKA V NAIROBIJU

NAIROBI, aprila — Tanzanija se zadnje mesece ubada s hudo nadlogo, kolero, ki je zajela večino pokrajin in prisilila zdravstvene oblasti, da so celo v glavnem mestu Dar es Salaamu uvedle stroge ukrepe — zaprtje šol in drastično omejitev prihodov v mesto in odhodov iz njega. Po uradnih podatkih je kolera doslej terjala okoli 300 smrtnih žrtev, medtem ko neuradnih veliko višjih cenitev o žrtvah ni mogoče preveriti.

V takem, deloma izjemnem položaju skušajo oblasti doseči, da bi življenje vzlic oviram teklo kolikor se le da normalno. Eden dokazov takega prizadevanja je tudi sprejem tretjega petletnega načrta.

Novi petletni načrt je dokaj ambiciozen. Do leta 1981 namreč predvideva 6-odstotno letno gospodarsko rast. V planskih letih naj bi investirali okoli 300 milijonov dolarjev v ključne gospodarske panoge in v razširitev družbenih služb.

Novost pri snovanju novega načrta je veliko izrazitejše planiranje »od spodaj navzgor«. Tako naj bi planske postavke na ravni vasi uskladili na ravni okrajev, nato pokrajin in naposled v okviru vse države — kopenske Tanzanije (prejšnje Tanganjike), otokov Zanzibara in Pemba.

Prednost v novem načrtu imajo kmetijstvo, razvoj naravnih virov, turizem, transport in komunikacije, vodno gospodarstvo, energetika in javna dela. Po drugi strani so v vrh nalog postavili zboljšanje družbenih služb, šolstva, zdravstva in socialnega skrbstva ter pospeševanje razvoja podeželja. Pomemben delež so odkazali tudi razvoju državne uprave, obrambe in varnosti.

S planskim usmerjanjem naj bi dosegli predvsem naslednje cilje, ki jih je opredelila vladajoča revolucionarna partija:

— zboljšati življenjski standard tanzanijskih delavcev in kmetov,

— pospešiti kritje potreb iz lastnih virov in z lastnim prizadevanjem,

— doseči enakopravno razdelitev dohodka med delavce in zmanjšati prepad med mestom in vasjo,

— podpreti ujame — gre za obliko vaških skupnosti — kot temeljno obliko tanzanijskega socialističnega razvoja in pospeševati zadružništvo in zadružnega duna,

— zboljšati gospodarsko sodelovanje med pokrajinami.

Že zahteva po kritju lastnih potreb je zelo ambiciozna. Spomniti se je namreč treba, da je Tanzanija še pred tremi leti morala uvoziti za 150 milijonov dolarjev hrane.

Samozadostnost naj bi dosegli ali se ji vsaj bistveno približali zlasti v oskrbi domače industrije s surovinami. Hkrati naj bi v petih letih do 1981 postavili na noge bazično industrijo kot podlago nadaljnje industrializacije te še zmerom pretežno kmetijske dežele v razvoju. Bazična industrija naj bi zrastla na domačih zalogah železove rude in premoga.

Ob snovanju tretjega petletnega načrta so kritično razčlenili tudi vzroke pomanjkljivosti pri drugem planu. Med njimi navajajo predvsem svetovno inflacijo, skokovito podražitev nafte, pomanjkljivosti v kmetijstvu, ki so terjale izdaten uvoz hrane, neusklajenost razvojnih programov in planskih postavk, nazadovanje pri pridobivanju diamantov in slabosti v upravljanju gospodarstva.

JOŽE ŠIRCELJ

NOGOMET

V PRVENSTVU 1. AMATERSKE LIGE

Primorje jutri v primeru poraza praktično že obsojeno na izpad

V Buttriu mora zato proseška enajsterica osvojiti vsaj točko

Deževno vreme, ki je zajelo naše kraje bo precej oviralo reden potek raznih amaterskih nogometnih prvenstev. Igrišča so blatna in razmočena, tako da so jutrišnje tekme 12. povratnega kola v 1. in 2. ligi ter 10. povratnega kola v 3. ligi v nevarnosti.

1. AMATERSKA LIGA

BUTTRIO — PRIMORJE

Po zadnjem porazu na domačih tleh je položaj proseške enajsterice postal res kritičen, rekli bi skoraj dramatičen, saj imajo Prosečani za seboj le dve ekipi in če upoštevamo, da izpadejo iz lige zadnje tri ekipe je slika popolna. Zato bo jutrišnji izid - Buttriu za Primorje zelo važen. Razumljivo je, da primorjani jutri ne smejo oklevati, kajti le z zmago i si lahko popravili položaj na lestvici. S tem pa ni rečeno, da bi bili že rešeni, vendar naredili bi lep korak do rešitve. Če pa pogledamo kako je do sedaj igrala proseška ekipa v gosteh prav gotovo predvidevanja ne govorijo v prid Primorja. Do sedaj je namreč Primorje v gosteh odneslo le pet točk (remiziralo je proti Torriani, Cornu in Fortitudu, premagalo pa le Pro Romans). Če pa dodamo, da je ekipa Buttria prava «kraljica» remijev (do sedaj jih je dosegla kar 16 in bi se v primeru poraza znašla v nevarnih vodah), ugotovimo, da postaja naloga Primorja še težja. Pozabiti pa ne smemo, da je prav ekipa Buttria zadala Primorju po dolgi seriji uspešnih nastopov na domačih tleh prvi poraz in sicer z golom v zadnji minuti igre. To imajo vsi nogometaši in navijači Primorja v živem spominu in zaradi tega se bodo «rdeče - rumeni» jutri še bolj potrudili, kajti le v primeru pozitivnega izida lahko še računamo na rešitev, v primeru poraza pa bi si praktično zapečatili usodo.

2. AMATERSKA LIGA

E. ADRIATICA — GAJA

Gaja gre v goste k vodji lestvice, ki seveda tega mesta ne namerava zapustiti. Torej je poraz Gaje neizbežen? Nedvomno bo gajevcem težko priti do točke, če upoštevamo, da Ed. Adriatica preživlja «dober trenutek» in to dokazujejo izidi povratnega dela prvenstva. Po dveh začetnih spodrsljajih so Tržačani v preostalih devetih tekmah osvojili kar 16 točk. Do remija sta jih natreč prisilila le Primorec in Libertas. Vendar po nedeljskem porazu Gaja ni ravno v najboljših vodah in zato bodo gajevci naredili vse, da bi Tržačanom odščipnili točko.

COSTALUNGA — BREG

Po zmagi v zaostali tekmi z Edero je morala v taboru Brega na višku. S tem uspehom so si Brežani popravili položaj na lestvici in sedaj dihajo nekoliko lažje. Zavedajo se, da ekipa Costalunge sodi med močnejše ekipe tega prvenstva in so mnogi ob začetku predvidevali, da bodo verjetno Tržačani zmagovalci tega prvenstva. Do tega cilja Costalunga ni uspela priti, zato ekipa ne igra več s tako vnemo in zanosom, kot v začetnem delu prvenstva. Če bodo te pomanjkljivosti Costalunge Brežani znali izkoristiti lahko pridejo tudi do točke, s katero bi praktično imeli obstanek v ligi skoraj zagotovljen.

PRIMOREC — EDERA

Trebenci bodo sprejeli v goste Edero, ki po dveh zaporednih porazih praktično nima več možnosti za rešitev. Zaradi tega bodo Tržačani prišli v Trebče precej potrti, vendar prepričani smo, da ne bodo vrgli puške v koruzo, kajti v športu velja pravilo, da je treba tekmovati do konca. Nobenega dvoma pa ni, da so v tej tekmi Trebenci favoriti, predvsem ker navijači Primorca čakajo na to zmago na domačih tleh že od 5. februarja. Takrat je namreč Primorec zadnjič zmagal v Trebčah proti Flaminiu (4:1). To je bila obenem edina zmaga Primorca na domačih tleh v povratnem delu prvenstva.

ZAULE — ZARJA

Bazovci gredo v goste k nevarnemu tekmecu, ki sicer nima težav z lestvico. Bazovci pa še niso na varnem in zato se bodo morali varovanci Vojka Križmančiča potruditi, da odnesejo s tega gostovanja vsaj točko, kajti če Op. Supercaffe premaga S. Marco in Zarja poražena zapusti igrišče v Žavljah bi Bazovcem ostala le točka prednosti pred openisko ekipo.

B. R.

AIELLO — JUVENTINA

Juventina bo v nedeljo igrala v gosteh z Aiellom, ki se tudi, kot Štandrežci bori, proti izpadu. Juventina je v preteklem kolu doma zasluženo remizirala s Staranzanom, Aiello pa je dokaj nepričakovano zmagal v gosteh proti tretjeuvrščeni ekipi Terza. Obe ekipi sta na spodnjem delu lestvice, zato je ta spopad izredne važnosti za obe. Brez dvoma bi obema zadostoval remi, ker bi si z osvojeno točko skoraj gotovo zagotovili obstanek v drugi amaterski ligi.

F. G.

3. AMATERSKA LIGA

KRAS — GIARIZZOLE

Čeprav jutrišnji tekmec Krasa vodi trenutno na lestvici ni v najboljši formi, kar dokazujejo trije zaporedni remiji Giarizzol. Pozabiti pa ne smemo, da je kljub vsemu moštvo Giarizzol skupno s Campi Elisi še vedno kandidat za prestop v višjo ligo. Vendar si Tržačani ne smejo več dovoliti spodrsljajev in zato bodo jutri prišli v Križ s trdnim namenom, da odnesejo obe točki. Ker pa je enajsterica Krasa letos že večkrat presenetila je mogoče, da tudi **jutri** prekriža račune Tržačanom.

ESPERIA SA — VESNA

Križani gredo jutri v goste k Esperii SA, to je ekipi, ki je v prvem delu povsem presenetila s serijo pozitivnih izidov. V nadaljevanju pa je Esperia SA odpovedala in tako so jo tudi Križani prehiteli na lestvici. Razumljivo je, da jutri Vesna starta na celoten izkupiček, saj bi s tem popravila svoj sicer ne preveč rožnat položaj na lestvici.

B. R.

EDERA — MLADOST

Mladost bo v nedeljo igrala v Gorici proti Ederi, ki spada med slabše ekipe tega prvenstva. (Kljub temu pa so Goričani opravili v nedeljo nepričakovan podvig, ko so v gosteh premagali Fogliano, ki je trenutno četrti na lestvici. Mladost je v nedeljo osvojila že četrto zaporedno zmago ,kar pomeni, da je ekipa trenutno v dobri formi). V prvem delu prvenstva sta si ekipi razdelili točki, tokrat pa starta Mladost na zmago, saj je gotovo boljša in izkušnejša od Edere.

SOVODNJE — POGGIO

Sovodenjce čaka v nedeljo skoraj brezupna naloga: sprejeli bodo namreč v goste tretjeuvrščeno ekipo Poggia, ki je v nedeljo osvojila obe točki na račun Farre, Sovodenjci pa so visoko podlegli Audaxu. V prvem delu prvenstva je zmagal Poggio in to dokaj prepričljivo z rezultatom 7:1, poleg tega bo v ekipi odsoten Petejan (zaradi bolezni), zato mislimo, da je za Sovodnje poraz skoraj neizbežen.

F. G.

KOLESARSTVO

JUTRI V DVEH KRAJIH

Dva nastopa Adrie

Medtem ko ne bo jutri v Trstu nobene kolesarske dirke, se bodo člani lonjerske Adrie udeležili dveh dirk v Furlaniji in v Venetu. Amaterja Petelin in Godnič bosta nastopila ob 14. uri pri S. Giorgiu della Richinvelda na preko sto kilometrov dolgi dirki, ki jo prireja tamkajšnji kolesarski klub Stefanutti. Konkurenca bo tudi tokrat zelo ostra, saj bodo poleg vseh najboljših deželnih kolesarjev nastopili tudi izvrstni amaterji iz Veneta in nekateri iz Emilije. Vsekakor pa bo tudi nedeljska dirka dobra priložnost za predstavnika lonjerskega društva, da preizkusita svoje moči.

Med cicloturisti kategorije CD pa bosta dva lonjerska para nastopila na 27 km dolgi dirki za dvojice na kronometer v Trevisu. V Veneto bosta odpotovali dvojici Marušič - Cerasari in Ferluga - Verginella, ki se bosta preizkusili v 1. letošnji vožnji proti času. Glede na karakteristike posameznih tekmovalcev, bi morali imeti «belomodri» predstavniki tudi precejšen uspeh.

Juniorji pa bodo tokrat počivali in bodo nastopili šele prihodnji teden na dirki, ki se bo odvijala v Fontanafreddi pri Pordenonu.

R. Pečar

Barazzutti v polfinalu

MONTE CARLO — Italijan Barazzutti se je uvrstil v polfinale mednarodnega teniškega turnirja v Monte Carlu. V četrtfinalu je premagal svojega rojaka Panatto s 6:2 in 7:5.

Obetajoči Borovi igralci minibasketa s svojim trenerjem Bradassijem

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 15. aprila 1978

KOŠARKA

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

18.00 v Dolini
Bor - Inter 1904

KADETI

19.30 v Trstu
Bor - Ferroviario A

NARAŠČAJNIKI

15.30 na Kontovelu
Kontovel - Ferroviario

* * *

15.30 na Greti
SABA - Polet

* * *

18.00 v Trstu
Bor - Servolana

* * *

16.45 v Gorici, na Rojcah
Dom - Italmonfalcone

1. MOŠKA DIVIZIJA

18.30 v Gorici, športna palača
Pagnossin - Dom

«PROPAGANDA»

15.00 v Gorici, na Rojcah
Dom - Pagnossin B

16.15 v Dolini
Breg - Bor

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

15.30 v Trstu, Sv. Ivan
Edile Adriatica - Gaja

KADETI

15.30 v Miljah
Muggia - Primorje

* * *

15.30 v Dolini
Breg - San Giovanni

* * *

15.30 v Trebčah
Primorec - Edile Adriatica

ZAČETNIKI

15.30 v Tržiču
San Michele - Mladost

CICIBANI

15.00 v Stracisu
Azzurra - Juventina

ODBOJKA

ŽENSKA C LIGA

20.45 v Dolini
Breg - Corridoni

* * *

20.30 v Schiu
Libertas - Sloga

1. MOŠKA DIVIZIJA

19.30 v Čedadu
ASFJR - Olympia

* * *

20.30 v Vidmu
PAV Despar - Kras

1. ŽENSKA DIVIZIJA

18.00 v Maianu
Maianese - Kontovel

2. MOŠKA DIVIZIJA

20.30 v Gorici
AGI - Dom

2. ŽENSKA DIVIZIJA

17.00 v S. Vitu
Rivignano - Hrast

3. ŽENSKA DIVIZIJA

18.00 v Trstu, licej Petrarca
Inter - Breg

JUTRI

NEDELJA, 16. aprila 1978

KOŠARKA

1. MOŠKA DIVIZIJA

11.00 na Opčinah
Polet - Juventus

KADETI

16.15 v Trstu, Ul. della Valle
Italsider - Breg

NAMIZNI TENIS

DEŽELNO PRVENSTVO

9.00 v Tržiču
Nastopa tudi Kras

KOLESARSTVO

AMATERJI

14.00 v S. Giorgiu della Richinvelda
Nastopa tudi Adria

* * *

DVOJICE

14.00 v Trevisu
Nastopa tudi Adria

NOGOMET

1. AMATERSKA LIGA

15.30 v Buttriu
Buttrio - Primorje

2. AMATERSKA LIGA

15.30 v Trstu, Sv. Sergij
Costalunga - Breg

* * *

15.30 v Trebčah
Primorec - Edera

* * *

15.30 v Žavljah
Zaule - Zarja

* * *

15.30 v Aiellu
Aiello - Juventina

3. AMATERSKA LIGA

15.30 v Gorici
Edera - Mladost

* * *

15.30 v Sovodnjah
Sovodnje - Poggio

* * *

15.30 v Križu
Kras - Giarizzole

* * *

10.00 v Žavljah
Esperia SA - Vesna

NARAŠČAJNIKI

9.30 v Podgori
Piedimonte - Juventina

* * *

10.00 v Sovodnjah
Sovodnje - Mariano

* * *

10.00 v Dolini
Breg - S. Sergio

NAJMLAJŠI

12.45 v Trstu, Campanelle
Chiarbola - Zarja

ZAČETNIKI

11.00 v Štandrežu
Juventina - Mossa

ODBOJKA

3. ŽENSKA DIVIZIJA

11.30 v Trstu, Sv. Sergij
Killjoy - Kontovel

* * *

10.30 v Trstu, licej Petrarca
OMA - Bor

ODBOJKA

V DEŽELNEM FINALU

DOBRA IGRA BREGA PROTI LIBERTASU

«Plave» kljub zmagi izpadle iz tekmovanja naraščajnic

Breg — Libertas 2:1
(11:15, 15:5, 15:9)

BREG: Slavec, Žerjal, Komar, Cej, Stepančič, Švab, Pečenik.

LIBERTAS: Simonella, Forniz, Coral, P. in S. Casonato, Basaglia, Giorgi, Canciani, Campardo, Tre in Trevisan.

SODNIKA: Crozzoli in Orsi, oba iz Trsta.

Naraščajnice iz Pordenona so zasluženo postale deželne prvakinje, kljub porazu, ki so ga utrpele v Dolini. V prvi tekmi so namreč slavile zmago z 2:0 italijanske odbojkarice in zaradi boljše razlike v setih je končna zmaga pripadla njim.

Brežanke se kljub izločitvi poslavljajo od tega tekmovanja z dvignjeno glavo. Vsem prisotnim so naša dekleta tokrat dala lep vzgled, kako se je treba na igrišču boriti za društvene barve. Tehnične in taktične pomanjkljivosti so povsem nadomestile s srčno igro ter veliko željo do uspeha in njihov trud je bil na koncu lepo poplačan.

Začetek tekme je potekal v znamenju velike živčnosti in igralke obeh ekip so precej grešile. K temu je tudi prispevalo negotovo sojenje, ki ni bilo na ravni deželnega finala. No, Pordenončanke so bile prisebnejše in so se z nekaj lepimi servisi ob «sodelovanju» nezanesljivega sprejema Brežank, zagotovile set in s tem uvrstitev v nadaljnje tekmovanje.

Tako se je tudi psihična obremenitev znatno zmanjšala in igra sama je pridobila na lepoti. V tem so prednjačile predvsem Brežanke, ki so glede na moč nasprotnic odigrale svojo letošnjo najboljšo tekmo in so povsem zadovoljile tokrat številne in hrupne navijače. Pordenončanke so ob koncu srečanja pač morale priznati, da so bile domačinke tokrat boljše, Brežanke pa so kljub izločitvi zapustile igrišče vesele in zadovoljne, da so častno zastopale slovensko odbojko.

Mig

SMUČANJE

SANTA CATERINA DI VALFURNA — Italijan Gustav Thöni je v tem kraju osvojil mednarodni veleslalom pred Avstrijcem Jägerjem in Italijanom Mallyjem, ki je italijanski prvak v tej disciplini. Thöni, ki je bil najboljši v obeh spustih je po tekmovanju izjavil, da bo nadaljeval s tekmovanji še v naslednji sezoni.

VRSTNI RED:

1.	Thöni (Ita)	2'19"65
2.	Jäger (Avs.)	2'20"58
3.	Mally (Ita.)	2'20"90
4.	Tauchner (Ita.)	2'21"36
5.	Burger (ZRN)	2'21"52

ODBOJKA

V ŽENSKI C LIGI

Zadnja priložnost za ekipo Brega za osvojitev prve letošnje zmage

Brežanke bi z uspešnim nastopom storile veliko uslugo tudi Slogi

Danes in jutri se bo nadaljevalo odbojkarsko prvenstvo tudi v 2. moški diviziji. V tej ligi je bil počitek pred drugim delom prvenstva precej dolg. Nadaljevala se bodo prvenstva tudi v vseh drugih konkurencah, kar pomeni, da se bo borilo za točke precej naših šesterk.

ŽENSKA C LIGA

Ne pretiravamo če rečemo, da ima Breg drevi še zadnjo (in tudi edino) priložnost, da pospravi prvi letošnji prvenstveni par točk. Dolinčanke bodo namreč gostile Corridoni, ki je letos le bleda senca ekipe iz preteklih prvenstev. Poleg tega so ostale še brez trenerja in tudi v nevarnih vodah, da iz te lige izpadejo. Z zmago bi Breg napravil tudi veliko uslugo Slogi, ki ima tri kola pred koncem enako število točk kot Corridoni.

Odbojkarice Sloge pa bodo morale opraviti letošnje najdaljše gostovanje. Po vsej verjetnosti se bodo iz Schia vrnile praznih rok, saj je domači Libertas na vrhu lestvice in pred domačimi gledalci ni izgubil v letošnjem prvenstvu še nobene tekme. Že osvojitev niza bi bil za Slogo velik uspeh, ki bi znali biti pri končnem obračunu izredno dobrodošel pri tako veliki izenačenosti na repu lestvice.

1. MOŠKA DIVIZIJA

Za Kras bo srečanje v Vidmu s PAV Despar le gola formalnost. Vsekakor pa morajo biti slovenski odbojkarji pazljivi, ker so Videmčani pred štirinajstimi dnevi nepričakovano, toda toliko bolj zasluženo premagali goriško Olympio. To pot do takih presenečenj res ne bi smelo priti.

Pred izredno težko preizkušnjo bo drevi naš drugi zastopnik v tej ligi Olympia, ki bo gostovala v Čedadu. Domači ASFJR spada v boljšo skupino nasprotnikov, saj je z 18 točkami na odličnem četrtem mestu lestvice. Če bodo Špacapan in tovariši zaigrali tudi drevi tako odločno in zagrizeno kot pred tednom s CUS se jim dragoceni izkupiček ne bi smel izmuzniti.

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Pred dokaj lahko nalogo bo v 15. kolu vrsta Kontovela. Slovenske igralke bodo igrale v Marianu z domačo šesterko Maianese. Domačinke so zadnje na lestvici brez točk ali bolje rečeno z —2, ker so se neopravičeno odpovedale srečanju z Intrepido. Torej lepa priložnost, da se Kontovelke pomaknejo za stopničko višje na lestvici.

2. MOŠKA DIVIZIJA

Po dolgem premoru bodo nadaljevali z drugim delom prvenstva tudi igralci Doma iz Gorice. Goričani so končali prvi del prvenstva na tretjem mestu. Drevi se jim nudi lepa priložnost, da v mestnem derbiju z AGI pospravijo četrti par točk. V prvem neposrednem obračunu so slovenski odbojkarji zmagali zlahka s 3:0.

2. ŽENSKA DIVIZIJA

Pred težko (če ne že pretežko) nalogo bo to pot Hrast iz Doberdoba, ki bo igral v S. Vitu z Rivignanom. Domačinke so z 20 točkami na odličnem drugem mestu. V Gorici so zmagale gostje s 3:1. Objektivno je treba priznati, da sta Prata in Rivignano edina tekmeca, boljša od Hrasta.

3. ŽENSKA DIVIZIJA

V skupini A se je povratni del prvenstva že pričel. V Nabrežini sta v sredo Sokol in UISP odigrala samo dva seta in potem je zmanjkal električni tok ter je bila tekma prekinjena.

V skupini B pa igrajo danes in jutri zadnje kolo prvega dela. Vodeči Inter bo gostil Breg in ima praktično že četrti par točk v žepu. Brez možnosti za uspeh ni to pot niti Kontovel, ki igra s Killjoyem. Obe šesterki sta bili v prvih treh nastopih po enkrat uspešni. Tekma kola pa bo neposredni obračun med OMA in Borom. Tako Bor, kot tudi OMA sta izgubila po eno tekmo in to z Interjem ter povrnu oba s 3:2. Sama tekma bo izredno izenačena, toda slovenske odbojkarice niso brez možnosti, čeprav igrajo v gosteh.

G. F.

Skorek trener «azzurrov»

Poljak Edvard Skorek je od včeraj uradno novi trener italijanske odbojkarske reprezentance. Poljska odbojkarska zveza je namreč dovolila Skoreku, da opravlja v tujini ta posel.

MINIBASKET

Arte A — Dom 64:22 (22:17)

DOM: Korsi 2, D. Orzan 11, K. Kont, Grusovin, Laković, Pahor, I. Kont 2, Waltritsch 6, Zanier, Bric 1.

V zadnjem kolu turnirja za veliko nagrado minibasketa so Domovi minikošarkarji doživeli v gosteh proti prvouvrščeni ekipi Arte A visok poraz. «Belo-rdeči» so v prvem polčasu igrali res odlično in z lepimi akcijami spravili v težave domačine, ki so kljub višinski razliki, le s težavo obdržali majhno prednost.

V drugem delu srečanja pa se je stanje na igrišču popolnoma spremenilo. Gostje so bili le bleda senca prvega polčasa. Zapravili so brezštevilne uporabljive žoge in zgrešili zelo lahke koše. Najslabše pa je bilo v zadnji četrtini, ko so naši fantje dosegli le točko.

Kljub porazu je goriški Dom izpolnil na tem turnirju najbolj optimistična predvidevanja in zasedel tretje mesto na končni lestvici. To je zelo razveseljivo zlasti če upoštevamo, da slovensko ekipo sestavljajo igralci, ki so leto mlajši od predvidene norme. Prav zaradi tega je uspeh še večji in obenem zagotovilo društvu za nadaljnje delovanje na košarkarskem področju.

Končna lestvica:

1. Arte A, 2. Ardita A, 3. Dom in Arte B, 5. Ardita B, 6. Arte C.

Vladimir

NOGOMET

LONDON — Trener angleške državne reprezentance je včeraj objavil imena nogometašev, ki bodo v sredo v Londonu igrali v prijateljskem srečanju z Brazilijo. Nogometaši so sledeči: Corrigan, Shilton, Mills, Watson, Greenhof, Cherry, Gidman, Currie, Brooking, Coppel, Keegan, Francis, Pearson, Latchford in Barnes.

KOŠARKA

RIM — Italijanska ženska košarkarska reprezentanca bo igrala od 28. do 30. aprila v Pragi na turnirju «Grand Prix Jesenik». Na tem turnirju bodo poleg Italijank igrale še Sovjetinje, Čehinje in Bolgarke.

NAMIZNI TENIS

V TRŽIČU

Vse Krasove igralke na deželnem prvenstvu

Sonja Milič kandidatka za prvo mesto

Jutri bo v Tržiču veliko namizno-teniško tekmovanje, na katerem bodo podelili deželne naslove posameznikom, moškim, ženskim in mešanim dvojicam v absolutni, tretji in mladinski jakostni kategoriji. Svojo udeležbo sta najavili tudi slovenski društvi Kras in Mladina.

Krasov trener Derganc je odločil, da bodo v Tržiču nastopile vse njegove varovanke, ki bodo tako preizkusile svojo formo pred državnim prvenstvom tretje kategorije, ki bo čez dva tedna v Riminiju, in pa državnim absolutnim prvenstvom, ki bo 20. in 21. maja v tržaški športni palači. V absolutni kategoriji prav gotovo Sonja Miličeva ne bo naletela na ekanovredno tekmico ter tudi Blažinova in Rebulova merita na visoko uvrstitev. Krasu bi ne smelo uiti niti prvo mesto v igri dvojic. V mladinski konkurenci je sicer konkurenca nekoliko bolj ostra, kljub temu pa bi se Vesna Doljak in Darma Purić ob uspešnem nastop lahko prebili vsaj do polfinala uvrščenim Lucinicom. Obstaja torej možnost, da bodo slovenski predstavniki ostali do konca prvenstva praznih rok (4 porazi), ali si bodo nabrali samo 1 točko. V tem primeru obstaja možnost, da bi ob sklepnem delu prvenstva kar tri ekipe (Aiello, Moraro in Sagrado) prehitele Štandrežce in jih prisilile k izpadu. Druga možnost je, da bi se dve ali tri ekipe znašle ob koncu prvenstva z enakim številom točk. V tem primeru bi bila na boljšem predvsem Juventina, ki ima doslej najboljšo razliko v golih (—6).

Gornja razmišljanja so bila dana iz precej pesimističnega zornega kota. Niso pa nemogoča. Če se hočejo Štandrežci rešiti iz te zagate, bodo morali v naslednjih štirih tekmah zbrati 2 ali 3 točke, kar bi jim zadostovalo za obstanek v ligi, ker bomo ob koncu prvenstva priča kar petim neposrednim dvobojem za obstanek v ligi, in sicer: Aiello - Juventina, Moraro - Mariano, Sagrado - Isonzo, Moraro - Sagrado in Mariano - Isonzo.

Štiri kola pred koncem je stanje zadnjih 6 ekip tole:

Juventina	točk	22 (— 6)
Aiello		21 (— 8)
Moraro		18 (—13)
Sagrado		17 (—17)
Isonzo		17 (—19)
Mariano		14 (—19)

Poglejmo sedaj, kako bodo te ekipe igrale v sklepnem delu prvenstva (z velikimi črkami tekme, ki jih bo ekipa odigrala pred domačim občinstvom):

JUVENTINA: Aiello (0:3 za Juventino v prvem delu prvenstva, Terzo (1:1), LUCINICO (1:4), Torre (1:0). (3 tekme v gosteh, ena doma).

AIELLO: JUVENTINA, ITALA, Staranzano, FIUMICELLO. (3 doma, eno v gosteh).

MORARO: MARIANO, Malisana, SAGRADO, San Marco. (2 doma, 2 v gosteh).

SAGRADO: VILLESSE, ISONZO, Moraro, RUDA. (3 doma, eno v gosteh).

ISONZO: MALISANA, Sagrado, SAN MARCO, Mariano. (2 doma, 2 v gosteh).

MARIANO: Moraro, RUDA, Villesse, ISONZO. (2 doma in 2 v gosteh).

Rudi Pavšič

NOGOMET

4 kola pred koncem prvenstva

V ospredju vprašanje izpada Juventine

Nedeljski remi Juventine na domačih tleh proti Staranzanu je 4 kola pred koncem prvenstva postavil v ospredje vprašanje izpada štandreške ekipe. Res je, da so Marsonovi varovanci trenutno na 2. mestu z 22 točkami, za njimi pa je še 5 ekip, ki se bore proti izpadu. Po tem bežnem pogledu bi kazalo, da vprašanje izpada za «belo-rdeče» skoraj ne obstaja. Pa ni tako. Pogledali smo namreč koledar zadnjih štirih tekem, ki jih bodo morali odigrati Štandrežci ter ugotovili, da so vsa srečanja zelo težka in to še posebno če pomislimo, da bodo Juventinci kar trikrat gostovali ter samo enkrat igrali pred domačim občinstvom. V treh gostovanjih bodo Štandrežci igrali enkrat z neposrednim nasprotnikom za obstanek v ligi ter dvakrat z ekipama, ki zasedata sam vrh lestvice. Domačo tekmo pa bodo igrali kar s prvo-

Ob otvoritvi Borovih klubskih prostorov na stadionu «1. maj» so odigrali zanimivo odbojkarsko srečanje med najmlajšimi igralci in igralkami tega tržaškega društva

KOŠARKA

V PROMOCIJSKEM PRVENSTVU

Bor proti vodečemu Interju 1904

Tekma bo danes v Dolini (18.00) - V 1. MD bodo poletovci igrali jutri na Opčinah dokaj važno srečanje z Juventusom - Derbi v Dolini

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

Borovci bodo danes v petem povratnem kolu pred tretjo zaporedno težko tekmo. Po zmagi nad vodečim De Bortolijem in po porazu v Tržiču s peterko ARA, ki je tretje na lestvici, bodo «plavi» že drevi v Dolini igrali proti vodečemu Interju 1904.

Po porazu v Tržiču so borovci na četrtem mestu lestvice. Inter 1904 pa je sam na vrhu razpredelnice. Že ta podatek jasno kaže o moči ekipe Interja 1904, ki letos odločno juriša na višjo ligo. «Plavi» bodo seveda tudi proti temu nasprotniku dali vse od sebe, da bi svojim zvestim navijačem poskrbeli še za eno veliko zadoščenje. V Borovem taboru pa se vsi zavedajo, da bo naloga izredno težka še posebno zato, ker bodo verjetno «plavi» igrali brez Petra Žagarja, ki je bil izključen v Tržiču.

1. MOŠKA DIVIZIJA

Po enotedenskem premoru bodo jutri nadaljevali nastope v tej ligi. Od naših treh zastopnikov na Tržaškem bodo tokrat igrali le poletovci, medtem ko bosta v prvem povratnem kolu Jadran in Kontovel počivala.

Poletovci se bodo jutri spoprijeli z Juventusom, ki je naše zastopnike v prvem srečanju premagal. Bil je to doslej edini poraz Tavčarjevih varovancev, ki so na vrhu lestvice.

V primeru, da bi Polet jutri premagal tržaško peterko, potem bi naši košarkarji imeli edinstveno priložnost, da se uvrstijo v sklepni del tega prvenstva.

KADETI

Tudi to prvenstvo se nagiba h koncu. Danes in jutri bodo namreč odigrali že predzadnje kolo, v katerem bosta naša zastopnika igrala proti prvemu, oz. drugemu na lestvici.

Borovci se bodo drevi doma spoprijeli s Ferroviariom A, ki je sam na vrhu lestvice.

Brežani pa bodo jutri v gosteh igrali z Italsidrom, ki je drugi na razpredelnici, in je prav v ponedeljek poskrbel za veliko presenečenje, s tem da je v gosteh premagal Ferroviario A.

NARAŠČAJNIKI

Kontovelovi naraščajniki, ki so v nedeljo z dokajšnjo težavo premagali ekipo SABA, bodo danes zopet igrali doma, tokrat proti Ferroviariu, ki je prvi na lestvici.

Kontovelci so že v prvem delu prvenstva izredno dobro igrali proti temu nasprotniku, saj so dokaj tesno izgubili. Danes pa imajo naši fantje edinstveno priložnost, da poskrbijo za največje presenečenje prvenstva.

Borovci bodo, po dobri igri z Interjem 1904 v minulem kolu, igrali doma s Servolano. Varovanci trenerja Perca bi v primeru zmage osvojili tretji prvenstveni par točk.

Poletovci pa bodo gostovali pri ekipi SABA, s katero so v prvem delu lige izgubili.

PROPAGANDA

V tem prvenstvu bodo danes odigrali zadnje kolo.

Medtem ko bo nabrežinski Sokol počival, pa bo danes v Dolini slovenski derbi med domačim Bregom in Borom. V prvi tekmi so zanesljivo zmagali borovci in so tudi danes, če bodo igrali s popolno postavo, favoriti.

Za Brežane pa bo današnji nastop lepa priložnost, da se z dobro igro poslovijo od svojih navijačev.

Totocalcio

Bologna - Juventus	X	2	
LR Vicenza - Genoa	X		
Milan - Atalanta	1		
Napoli - Fiorentina	1		
Perugia - Foggia	X	1	2
Pescara - Inter	X	2	
Roma - Verona	1		
Torino - Lazio	1	X	
Bari - Taranto	1	X	2
Catanzaro - Lecce	1	X	
Rimini - Varese	X		
Triestina - Piacenza	1	X	
Lucchese - Teramo	1		

TOTIP

1. —	prvi	1	2	
	drugi	2	1	
2. —	prvi	X	1	
	drugi	1	X	
3. —	prvi	1	1	
	drugi	X	2	
4. —	prvi	1	2	
	drugi	2	1	
5. —	prvi	2	2	
	drugi	2	X	
6. —	prvi	1	1	X
	drugi	1	X	1

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6, PP 559 — Tel. 79 38 08 79 46 38 79 58 23 76 14 70
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. 83 3 82 57 23
Naročnina
Mesečno 2.900 lir — vnaprej plačana celotna 29.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 44.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN».
V SFRJ številka 3,00 din, ob nedeljah 3,50 din, za zasebnike mesečno 40,00, letno 400,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 55,00, letno 550,00 din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 8 15. aprila 1978

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» - DZS - 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II. nad., telefon 22207
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 43 mm) 13.000 lir. Finančno-upravni 600, legalni 600, osmrtnice 250, sožalja 300 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 150 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 14%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

PO ČETRTKOVEM SPORAZUMU O PREKINITVI SOVRAŽNOSTI

HUDA NAPETOST MED DESNIČARJI IN SIRSKIMI ČETAMI V BEJRUTU

Nazadnjaške sile očitajo «zelenim čeladam», da ščitijo palestinske interese
Predsednik vlade na sestanku z Arafatom - Nove izraelske koncesije Palestincem?

BEJRUT — V Bejrut, kjer je bilo med petdnevnimi oboroženimi spopadi ubitih po neuradnih podatkih nad 80 in ranjenih 270 oseb, se je včeraj povrnil mir. Kaže torej, da sovražna tabora spoštujeta sporazum o prekinitvi sovražnosti ,ki je bil dosežen predvčerajšnjim med poveljstvom medarabske mirovne sile in krščanskimi oziroma desničarskimi skupinami. Nekateri sicer menijo, da bo šele jutrišnji dan pokazal, če bo res ostalo pri premirju.

V smislu omenjenega sporazuma je bila izvršena smotrnejša razporeditev «zelenih čelad», tako so ostali sirski vojaki v mestni četrti Chiah, kjer bivajo skoraj izključno muslimanski progresisti, medtem ko so zasedle predel Ain El-Remaneh, ki je domena nazadnjaških sil, sudanske in saudsko-arabske čete. Posebni ukrepi so bili tudi sprejeti proti ostrostrelcem, ki so v preteklih dneh hladnokrvno umorili številne civiliste.

Medtem ko se na bejrutske ulice postopoma vrača običajni vsakdanji vrvež, pa se čedalje poglablja razdor med liberalci in izrazito desničarsko usmerjenimi krogi na eni ter sirskimi «zelenimi čeladami» na drugi strani. Slednjim očita vodja «nacionalne liberalne stranke» Šamun, da so v bistvu izdajalci. Sirci so prišli v Libanon, kot znano, junija predlanskim, da bi se skupaj s konservativci borili proti libanonskim levičarjem in palestinskim gverilcem in v resnici so s tem prispevali k zaključku državljanske vojne, toda za kakšno ceno — na tisoče Palestincev je bilo poklanih, tudi neoboroženih pa mater, otrok in starih ljudi.

Libanonska desnica je pričela dvomiti v «zvestobo» Sircev nedavno, ko je ob priliki sestanka med Sadatom in Beginom prišlo do poglobitev stikov med Damaskom in PLO. Kampanjo «libanonske fronte» proti Sircem je utišal predsednik republike Sarkis, ki se dobro razume s sirskim kolegom Asadom, toda nova trenja so nastala minuli mesec ob priliki izraelske invazije južnega Libanona — sirska vlada ni tedaj hotela namestiti svojih «zelenih čelad» ob severnem bregu reke Litani, od koder bi lagodno nadzorovale libanonsko ozemlje v rokah Palestincev. Zahtevo v tem smislu je postavila bejrutska vlada, podprle pa so jo le konservativne sile, ki so nato prišle do zaključka, da Sircem pravzaprav ni mar za nacionalne interese Libanona, ampak branijo palestinske «teroriste».

Predsednik libanonske vlade Hoss se je medtem sestal z vodjo PLO Arafatom, kateremu je predočil potrebo, da se beguncem iz južnih predelov države (pod izraelsko zasedbo) olajša povratek domov. Govor je bil tudi o skorajšnjem obisku glavnega tajnika OZN Waldheima (predvidenem v ponedeljek). Arafat je izrazil željo, da bi se na libanonskem jugu čimprej ponovno vzpostavili enotnost in suverenost, nakar sta sogovornika soglašala glede nujnosti skupnega odpora proti Izraelu. Palestinski predstavniki se bodo v prihodnjih dneh verjetno srečali tudi s predsednikom republike Sarkisom.

V okviru prizadevanj za poravnavo bližnjevzhodne krize odpotuje konec meseca v Sovjetsko zvezo delegacija libanonskega naprednega «nacionalnega gibanja», v kateri bodo glavni tajnik komunistične stranke Shawi, voditelj nasersko usmerjenega gibanja «murabitun» Kolejlat in glavni tajnik socialistične napredne stranke Džumblat. Odposlanstvo «nacionalnega gibanja» pa je včeraj odpotovalo proti vzhodni Evropi, kjer se bo razgovarjalo z madžarskimi, vzhodnonemškimi in bolgarskimi predstavniki.

Potem ko so se včeraj izraelske čete «simbolično» (namreč le za nekaj kilometrov) umaknile z južnolibanonske fronte na območju reke Litani, je telavivski list zapisal ,da utegne Beginova vlada pod pritiskom ZDA umakniti svoje vojaške sile tudi iz Cisjordanije, čemur se je doslej krčevito upirala in bila pripravljena le na koncesijo določene upravne avtonomije krajevnemu (palestinskemu) prebivalstvu. To seveda ne bi zadovoljilo Arabcev, ki zahtevajo od Izraela, da prizna Cisjordancem pravico do samoodločbe.

● Zahodnonemški neonacisti

(Nadaljevanje s 1. strani)

ciral od tistih pojavov v svoji stranki (NPD), ki jih je mogoče označiti za protiustavne». Zaradi samega članstva v neonacistični stranki po mnenju mannheimskih sodnikov, nikogar ni mogoče izključiti iz javne službe — posamične primere je treba obravnavati diferencirano. Ko gre za levico, so stvari mnogo preprostejše. Vzdušje politične nestrpnosti, ki ga tudi resni in dobro namerni ljudje prostodušno opravičujejo s specifičnostmi geopolitičnega položaja Zahodne Nemčije in «razcepljenega naroda» daje birokratom proste roke, da vsakega pripadnika komunistične partije in levih skupin proglasijo za ekstremista in mu zaprejo dostop do javne službe ter ga s tem porinejo na rob družbe blagostanja. Tega dejstva ne bo spremenila niti zanesljiva revizija mannheimskega škandala na drugostopenjskem sodišču.

PREDVČERAJŠNJIM V PREDMESTJU BUDIMPEŠTE

Vlak zavozil v čakalnico 16 mrtvih in 26 ranjenih

Baje so odpovedale zavore - Strojevodja in dva železničarja v priporu

BUDIMPEŠTA — Kot poroča madžarska uradna agencija, je predvčerajšnjim pozno popoldne medkrajevni vlak poln delavcev, ki povezuje središče mesta s predmestji, z nezmanjšano hitrostjo zavozil v zadnjo pregrado odbijačev in nato končal vožnjo v čakalnici končne postaje na Trgu Boraros, ki je bila tedaj baje polna ljudi. Lokomotiva je obstala pod ruševinami, ki so pokopale pod seboj precej potnikov. Po uradnih podatkih naj bi nenavadna nesreča terjala 16 smrtnih žrtev, medtem ko je ranjenih 26, od katerih 10 z izredno hudimi poškodbami.

Medtem ko so se gasilci lotili odkopavanja mrtvih in ranjenih izpod ruševin, so pristojne oblasti uvedle preiskavo in baje ugotovile, da je treba nesrečo pripisati zavoram, ki so popolnoma odpovedale. Uradna agencija MTI sicer ne navaja podrobnosti, izvedelo pa se je, da so priprli strojevodjo in dva železničarja.

Na sliki (telefoto ANSA): reševalci na delu.

Indijanci v boju za svoje pravice

WINDOW ROCK — V tem puščavskem arizonskem mestecu se je včeraj začelo prvo vsedržavno zasedanje predstavnikov indijanske skupnosti v ZDA, ki šteje približno milijon oseb. Udeleži se ga 500 delegatov v zastopstvu 100 plemen (tudi iz Kanade). V indijanskih rezervatih je 40 od sto ljudi brezposelnih, a 58 od sto šolarjev ne uspe dovršiti študija zaradi revščine v družini.

ZARADI KITAJSKEGA NAPADA NA POLITIKO SZ V AFRIKI

Diplomatski incident ob sprejemu somalskega predsednika v Pekingu

Sovjetski predstavniki zapustili slavnostni obed - Podpredsednik kitajske vlade in Siad Barre obtožila Moskvo napadalne in ekspanzionistične strategije

PEKING — Včeraj je dopotoval na uradni obisk v ljudsko republiko Kitajsko predsednik somalske republike Siad Barre, čigar navzočnost bodo pekinške oblasti brez dvoma izkoristile za nadaljnjo poglobitev razdora, ki jih že tako loči od moskovske vlade.

Barreja so sprejeli prav triumfalno. Na letališču sta ga pričakala med drugimi predsednik vlade in komunistične partije Hua Kuo-feng ter podpredsednik KP LRK Lihsjen-njen s kolegom Keng Piaom, a «Ljudski dnevnik» je gostu posvetil zajeten fotografski posnetek z geslom «SZ je socialistična le v besedah, v dejanjih nastopa nacistično»... List opisuje nato nedeljski spodleteli državni udar v Mogadišu in pripomnja, da je šlo za delo zarotnikov, ki se udinjajo velesilam. Med vrsticami je mogoče razbrati, da sodi mednje kajpak tudi Sovjetska zveza.

Slovesnosti ob Barrejevem sprejemu se ni udeležil noben zastopnik etiopskega veleposlaništva, katerega glasnik je obrazložil dopisniku italijanske agencije Ansa, da pač adisabebška vlada nima nikakšnih odnosov z mogadiško. V tej zvezi velja dodati, da je etiopski veleposlanik v Pekingu junija lani zavrnil vabilo na sprejem ob priliki obiska somalskega podpredsednika Abucarja. Na sprejemu ni bilo niti sovjetskega zastopništva pa tudi ne diplomatskih predstavnikov sedmih držav iz tako imenovanega socialističnega bloka. Vse to iz protesta, ker je podpredsednik kitajske vlade Lihsjen-njen ostro napadel sovjetsko politiko na afriški celini

Incident se je včeraj ponovil, ko je Lihsjen-njen na slavnostnem obedu omenil «napadalno in ekspanzionistično politiko nezaslišano pohlepne velesile na območju afriškega roga» in s tem cikal na Sovjetsko zvezo. Njeni, kakor tudi diplomati drugih šestih socialističnih držav so se tedaj odstranili, kubanskih pa sploh ni bilo blizu. Nekoliko pozneje je somalski državnik neposredno obtožil sovjetsko vlado «grobega vmešavanja v notranje zadeve držav afriškega roga». Pristavil je, da se bo borba «fronte za osvoboditev zahodne Somalije» (Ogadena) nadaljevala in da nobeni veselili ne bo uspelo preprečiti padca «etiopskega imperija», nato pa zatrdil, da je za politično stabilizacijo afriškega roga nujno potreben takojšnji umik sovjetskih in kubanskih sil s tega območja Pripomniti velja, da je bil Barre ves čas pod «varuštvom» dveh telesnih straž, kar je menda za kitajske razmere neobičajno.

Etiopska vlada je medtem opozorila mogadiško, da ne bo trpela vnovičnega napada na lastno ozemlje. V takšnem primeru se bodo spopadi nujno raztegnili na Somalijo. Iz somalskih krogov na to še niso reagirali. (dg)

Turški premier na obisku v SFRJ

BEOGRAD — Predsednik Tito je v Bugojnu v Bosni in Hercegovini včeraj sprejel turškega premiera Bulenta Ecevita in se z njim, kot poroča Tanjug, zadržal v daljšem prijateljskem in prisrčnem pogovoru.

Predsednik turške vlade je, kakor pravi sporočilo iz Bugojna, obvestil Tita o stališčih in dejavnosti svoje države v zvezi s posameznimi aktualnimi problemi mednarodnih odnosov. Tito je posebej opozoril, da so potrebna najširša prizadevanja za nadaljevanje procesa popuščanja napetosti v korist vseh držav. To med drugim terja, da se izogibajo nove zaostritve odnosov v svetu in da se lotijo reševanja sedanjih problemov z neposrednimi stiki in v strpnih pogovorih.

V zvezi s tem je tekla beseda tudi o aktualnih vidikih razmer v vzhodnem Sredozemlju. Tanjug poroča, da je bilo izraženo prepričanje, da je ustvarjanje neizogibnih predpostavk za krepitev varnosti in širše enakopravno sodelovanje v Sredozemlju sestavni del prizadevanje evropskih in drugih držav za poglabljanje popuščanja napetosti v duhu stališč, sprejetih na konferenci o evropski varnosti in sodelovanju.

Poleg tega sta Tito in Ecevit obravnavala še druga aktualna vprašanja mednarodnih odnosov, spregovorila pa sta tudi o jugoslovansko - turških odnosih, ki sta jih ocenila kot prijateljske in poudarila, da se uspešno razvijajo. Obe strani jih bosta še izboljševali.

Po pogovorih s Titom je predsednik turške vlade Bulent Ecevit odpotoval iz Bugojna v Sarajevo.

PARIZ — V Franciji nezadržno narašča število brezposelnih. Konec letošnjega marca je bilo teh že 1.070.6000 proti 1.042.000 ob koncu februarja.

Razposajeni za rešetkami: proces se jih ne tiče

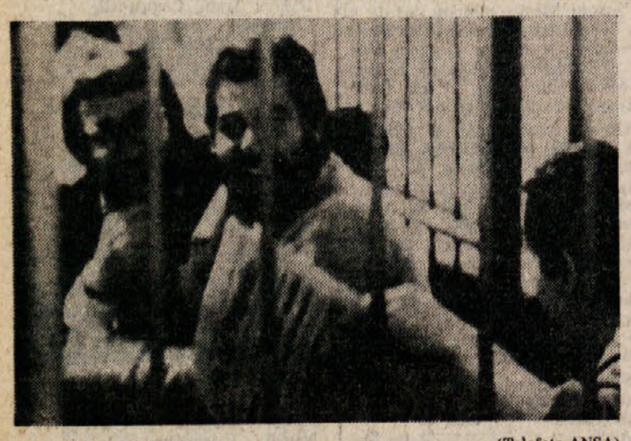

Curcio za rešetkami (Telefoto ANSA)

TURIN — Tudi 21. dan procesa proti zgodovinskemu jedru rdečih brigad je potekel mirno ob prisotnosti vseh 15 obtožencev. Medtem ko so v prejšnjih dneh pošiljali na razpravo samo opazovalce, so se že trikrat vsi brez izjeme zbrali v kletki, kar so nekateri časniki povezali s strahom, ki naj bi jih zajel po umoru jetniškega paznika Cutugna, ki je služboval v kaznilnici «Le Nuove», kjer so oni od začetka procesa zaprti

V razpravo pa se Curcio in drugi niso vmešavali, pač pa so se norčevali in tudi grozili notarju iz Chivassa, ki se je približal kletki, da bi prepoznal človeka, s katerim je sklenil stanovanjsko kupoprodajno pogodbo. Spoznal ni nobenega, pa čeprav je bil med obtoženci tudi Paroli, ki ga obtožujejo nakupa stanovanja, ki so ga spremenili v skrivališče vodstva rdečih brigad.

Proces, ki je trajal le nekaj ur, so odložili na ponedeljek, ko ni izključeno, da bo stopil pred porotnike kot ena najbolj obremenilnih prič, genovski sodnik Mario Sossi, ki je bil najdlje kot ujetnik v rokah «ljudskih sodnikov» rdečih brigad.

Indijska policija ubila 16 delavcev

NOVI DELHI — Na kmetijski univerzi v Pantagarju (severna Indija) je policija v krvi zatrla demonstracijo kakih 2.000 kmetijskih delavcev, ki so zahtevali izboljšanje prejemkov in delovnih razmer. Agenti so ustrelili 16 in ranili nadaljnjih 10 oseb.

Prišili so mu nogo

NEW YORK — Kirurška ekipa bostonske «Floating hospital» (35 strokovnjakov) je prišila 10-letnemu Leeju Stimsonu spodnji del leve noge, ki jo je izgubil 14. februarja, ko ga je povozil vlak.

PROCES ZARADI POKOLA NA TRGU FONTANA

Zgovoren molk tajne službe o ideologiji atentatorjev

Sodnike so obvestili o desničarski pripadnosti teroristov šele po sedmih letih

CATANZARO — Na procesu za pokol na Trgu Fontana so včeraj skušali sodniki izluščiti iz pričevanj častnikov SID polkovnika Antonia Caciuttola in polkovnika Giorgia Genovesia vlogo, ki naj bi jo imela tajna obveščevalna služba po atentatih v Rimu in Milanu.

Priči sta tudi govorili o prvih vesteh, iz katerih je izhajalo, da sta bila izvršitelja atentatov v Rimu Merlino in Delle Chiaie. Nista pa pojasnila, kako se je izvedelo, da sta atentate naročila Francoza Guerin Serac in Robert Leroy, ki jih je SID uvrščal med anarhiste. Ustrezno poročilo je tajna služba posredovala sodni policiji, sodnike pa so o tem obvestili šele sedem mesecev kasneje, julija 1970. Nad vse zanimivo pa je dejstvo, da so sodnike obvestili o desničarski pripadnosti obeh Francozov leta 1977, na izrecno zahtevo sodnikov iz Catanzara. prav tako so sodnikom izročili noto SID, da sta bila Serac in Leroy med voditelji francoske neonacistične organizacije «red in tradicija», pred meseci, celih sedem let od njene sestave.

Štefana delle Chiaie, ustanovitelja «avanguardia nazionale», so večkrat zaslišali karabinjerji rimskega sodnega oddelka in sodnika D'Ambrosio in Cudillo, a vedno samo glede na alibi Maria Merlina. Včeraj je polkovnik Genovesi dejal, da je sodnikoma D'Ambrogiu in Cudillu poročal o vsej zadevi že marca in aprila 1970, te izraža pa je spodbil odvetnik zasebnih strank Claudio Gargiulo z vrsto pripomb. Odvetnik je dejal, da je SID priporočil poveljniku karabinjerjev rimskega sodnega oddelka polkovniku Alferanu, naj ne posreduje vesti o obeh tujcih, ki jih je SID imel za najbolj nevarnimi za Delle Chiaio. Gargiullo je obenem spomnil, da je admiral Eugenio Henke, načelnik SID, dejal preiskovalcem, da mu je načelnik oddelka «D» pri SID polkovnik Guasca pojasnil molk o obeh Francozih, ker o njiju niso dobili nobenih poročil.

TRŽAŠKI DNEVNIK

NA SINOČNJI SEJI TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Sklep o družinski posvetovalnici odobren z glasovi odbora in MSI

Očitna zadrega predstavnikov PSDI in PRI, ki so zanj glasovali, v nasprotju z vsedržavno linijo obeh strank

S tem, da je na sinočnji seji tržaškega občinskega sveta vsilila izglasovanje sklepa o ustanovitvi in ureditvi prve družinske posvetovalnice za rajon Sv. Ane in Naselje Sv. Sergija, kljub temu, da je socialist Pesante predložil proceduralno resolucijo o odlogu, v pričakovanju zadevnega zakona, ki ga bo dežela izglasovala prihodnji teden in zakona o prekinitvi nosečnosti, ki ga je poslanska zbornica odobrila prav sinoči, je krajevna KD postavila v očitno zadrego svoja zaveznika v občinskem odboru PSDI in PRI. Medtem ko se v parlamentu in celo v deželnem svetu omenjeni stranki zavzemata za uzakonitev splava in za javno pomoč ženskam, ki se odločijo za prekinitev nosečnosti, se namreč njuni predstavniki v občinskem svetu niso sinoči zadržali temu dosledno. Sklep, ki ga je predložil odbornik Zanini niti z besedico ne omenja tega v tem trenutku temeljnega družbenega vprašanja, namenom, ki jih ima ustanovitev take družinske posvetovalnice pa je dal še jasnejši «katoliški» ideološki značaj uvodni poseg v razpravo svetovalke KD Saulijeve, ki ga je komunist Monfalcon (po poklicu profesor filozofije) označil kot zastarelo teološko - tomističnega.

KD je tudi zavrnila (s pomočjo glasov MSI) spreminjevalne predloge KPI, ki so zadevali prav vključitev pomoči ob prekinitvi nosečnosti med naloge posvetovalnice in pa ustanovitev «upravnega», ne pa zgolj «partecipacijskega» odbora, kot je določal sklep. Podobne popravke sta predložila tudi predstavnika PLI. Sprejeli so pa zahtevo KPI, da se odpravi pridevnik «morebitnim» iz stavka, kjer se občina obvezuje, da bo zagotovila, da bo osebje zadostilo jezikovnim potrebam ljudi, ki se bodo posluževali posvetovalnice.

Številna, zlasti ženska publika, je predlagateljem popravkov ploskala, kar je spravilo demokristjane v nemajhno nervozo. Prvi popravek, ki je vključeval problem splava, je bil zavrnjen z glasovi KD, socialdemokrata Lanze in MSI, medtem ko se je podžupan Cesare (PSDI) vzdržal, skupaj z republikanskima odbornikoma, pri drugem (o večji pristojnosti odbora posvetovalnice) je bil izid enak, le da se je tokrat tudi Lanza vzdržal. Ko so nato prešli k glasovanju o izvirnem besedilu sklepa, so pa spet predstavniki PSDI in PRI glasovali zanj, skupaj s KD in MSI.

Občinski svet je nato v mirnejšem ozračju soglasno odobril podroben urbanistični načrt za omejeno področje na Katinari, s katerim so ohranili nekaj hiš ob Ulici del Botro in določili cestne povezave.

● Srečanje komunistov

(Nadaljevanje s 3. strani)

ca, Celovec ne more priti do izboljšanja odnosov vse dotlej, dokler slovenski manjšini ne bodo priznane pravice, ki izhajajo iz državne pogodbe, ki jo je podpisala tudi Jugoslavija.

Svoj govor je Tomaž Beltram sklenil z željo, da komunisti s svojo aktivnostjo in z aktivnostjo prebivalstva ob meji čimprej omogočijo konkretizacijo določil iz Osima in s tem spremenijo mejo, ki je bila še nedolgo tega žarišče napetosti in špekulacij, v mejo miru in dobrososedskega sodelovanja.

O obmejnem sodelovanju na kulturno - prosvetnem področju in o vlogi slovenske narodnostne skupnosti v Italiji je spregovoril Mario Lavrenčič. Dejal je, da so komunisti vedno podpirali politiko odprtosti in sodelovanja med narodi, zlasti ko gre za izmenjave kulturnih dobrin. Poudaril je prispevek Osima k vsestranskemu obmejnemu sodelovanju in dejal, da je v pogledu kulturnega sodelovanja stanje doslej zadovoljivo, saj obstajajo stiki med manjšinskimi organizacijami, pevskimi zbori, prosvetnimi in drugimi organizacijami. Pri tem imajo svoje mesto tudi občinske uprave. Dejal je, da Doberdob ni zadnja slovenska postojanka na Krasu, ampak so to naši ljudje v nižinskem delu občin Ronke, Tržič, Štarancan, kjer so sedaj v teku pobude za njihovo aktivizacijo. Potem ko je omenil pobratenje občine Doberdob s Prvačino in Sovodenj s Škofjo Loko, je dejal, da naša skupnost veliko pričakuje od izgradnje kulturno - športnega središča v Gorici. Ko bo dograjen še kulturni dom v Novi Gorici, bosta nastali pomembni žarišči, ki naj pomenitita in povezujeta sosedni območji v enoten kulturni prostor.

Mario Lavrenčič je obžaloval, da ni dovolj stikov med šolami in ugotovil, da je takšno stanje nastalo zaradi premajhne avtonomije v šolstvu. Stanje se bo izboljšalo z demokratizacijo šolstva in uveljavljanjem pooblaščenih odlokov. Globalno gledano pa je delovanje manjšine na področju kulturne in obmejnega sodelovanja ugodno.

«Slovenski komunisti smo bili vedno mnenja, da zapiranje vase, reševanje lastnih problemov v ozkem krogu, neobčutljivost za splošne probleme in dogajanja in podobna stališča niso primerna, ker izgubljamo stik z vsakodnevno stvarnostjo. Mi moramo z našimi problemi seznanjati vse demokratične in napredne sile, da bodo osvojile naša stališča in nam pomagale. Samo s pomočjo teh sil bomo prišli do globalne zaščite,» je dejal Mario Lavrenčič v zaključku svojega izvajanja.

«Cilj osimskega sporazuma ni samo družbenoekonomsko, ampak tudi prostorsko načrtovanje, istočasno pa še začetek novega zgodovinskega razdobja za odnose med dvema narodoma, ki naj bi se razvil v okviru funkcionalno integriranje obeh ozemelj,» je dejal Roberto Busolini v svojem referatu ter pri tem analiral zaostajanje v ozemeljskem integriranju in vzroke za to (zaostajanje v prometnih povezavah). Obtem je navedel vse možnosti, ki izhajajo iz cestnih, železniških, letaških in vodnih povezav, nanizal podatke o urbanističnih posegih ter vse to vključil v srednjeročni in dolgoročni načrt. Ob tem je obsežno govoril o industrijski coni na meji na Goriškem.

Rinaldo Rizzi je opisal okvirne predloge za poosimsko kulturno politiko, ki se ne sme samo širiti, ampak tudi kvalitetno izboljševati. Ne moremo se zadovoljiti s pobudami, ki se zaključujejo na bolj ali manj uradnih srečanjih, ampak je potrebno izdelati obmejno kulturno politiko, v kateri morajo nastopati inštitucije, šole, sredstva množičnih komunikacij itd. Pri tem je potrebno upoštevati navzočnost manjšine in vlogo obrobnih krajev.

Senator Silvano Bacicchi je v skladu z določili osimskega sporazuma predlagal, naj bi vzporedno z ustanovitvijo medvladnega mešanega odbora za gospodarsko, znanstveno in tehnično sodelovanje ustanovili še skupno telo za pospeševanje takšne kooperacije med obmejnima področjema Gorice in Nove Gorice. Ta odbor naj bi izdelal študije o gospodarskem stanju teh con in jo sproti spopolnjeval, ugotavljal stvarne možnosti sodelovanja ter jih predlagal mešanemu medvladnemu odboru, posredovali naj bi novice gospodarskim podjetjem, ki bi se odločala za kooperacijo. Potrebno bi bilo nadalje premagati odpore na italijanski strani ter uporabiti čezalpsko železnico (Nova Gorica - Jesenice) za goriške potrebe in tudi za potrebe Trsta. Prek te železniške proge, ki jo bodo okrepili, bi se bolje povezali z Avstrijo, ker pontebbska železnica zaradi potresa in slabe prepustnosti tega ne omogoča v zadostni meri.

O prostorski problematiki ob meji je poročal Aljoša Uršič. V svojem referatu je predvsem poudaril velik pomen, ki ga bo avtocesta imela za razvoj gospodarstva. Pri tem je navedel najpomembnejše uporabnike cest med goriškim gospodarstvom kot so Anhovo, Meblo, tovarna armiranih betonskih konstrukcij, Goriške opekarne, Cimon, Vozila Gorica, Gostil itd. Nadalje je tu še tovorni mednarodni promet. Uršič je omenil možnosti sodelovanja v letalskem prometu. Ko bodo zaprli ljubljansko letališče in ga širili, bi del prometa mogli preusmeriti na letališče Ronke. Poročevalec se je dotaknil tudi vseh drugih povezav, ki izhajajo iz osimskega sporazuma in ki bodo sila tesno povezali tukajšnji prostor.

Z VČERAJŠNJEGA SREČANJA ZŽI

Mnogo pomanjkljivosti v novem zakonu o splavu

Kljub kritikam ZŽI zagovarja nujnost zakona

«Hočemo takšne zakonske predpise, ki bi preprečevali smrt, zahtevamo kontracepcijska sredstva, ki naj zatrejo pojav splava.» S tem geslom je Zveza žensk Italije že lani spremljala parlamentarno razpravo o zakonu o splavu, katerega je senat zavrnil, isto misel pa je sprožila ob ponovni debati v poslanski zbornici, ko je po vseh italijanskih mestih ponovno organizirala javne razprave o predlaganem zakonskem osnutku. Še predno se je sinoči v dvorani «Di Vittorio» tržaške sindikalne federacije CGIL izteklo podobno srečanje v organizaciji ZŽI, je prišla vest, da so poslanci odobrili emandirani zakonski osnutek, kar pa med številnimi prisotnimi ni izzvalo posebnega navdušenja.

Kakor velika večina ženskega gibanja namreč tudi ZŽI meni, da je uzakonitev splava nuja, ker edina lahko odpravi zelo razširjen pojav skritih mazaških posegov, ki imajo večkrat hude posledice, nikakor pa ne odobrava besedila, ki so ga sinoči odobrili liberalci, republikanci, socialdemokrati, socialisti, komunisti in neodvisni levičarji. Že osnutek, ki ga je pred meseci na veliko začudenje in zaprepaščenost večine zavrnil senat z odločilno pomočjo takozvanih «prostih strelcev» ni v celoti zadovoljeval žensk, tolikomanj pa so v skladu z ženskimi zahtevami sprejeti popravki.

Veliko kritik na račun emandmajev, ki predvidevajo, da se mora o umestnosti prekinitve nosečnosti izreči tudi oče spočetega (privoljenje moškega ni potrebno samo na izrecno zahtevo ženske) ter, da morajo mladoletnicam izdati dovoljenje starši, je bilo izrečenih tudi med včerajšnjo tržaško razpravo. Nova določila po mnenju udeleženk načenjajo pravico do ženskega samoodločanja, ki tvori eno izmed treh neovrgljivih ženskih zahtev ob vprašanju splava. Ostali dve pa sta brezplačnost zdravniškega posega in zagotovilo, da bo do posega prišlo v ustreznih zdravstvenih ustanovah.

Še v eni ugotovitvi so si bile edine tržaške ženske, ki so se včeraj zbrale v dvorani «Di Vittorio»: politične sile so tudi tokrat kaj malo upoštevale voljo glavnih prizadetih — žensk. V imenu sloge, ki jo laičnim strankam narekujejo težki trenutki, ki jih preživlja država po Morovi ugrabitvi, so še enkrat zašle v ozadje osnovne zahteve žensk. Del krivde, da je prišlo do zakona, ki ne odraža popolnoma hotenj ženskega gibanja pa prav gotovo nosijo ženske same, ki se niso dovolj zavzele, da bi njihov glas v zadostni moči prodrl do odločujočih forumov. Najbolj so bile namreč ženske enotne po lanski zavrnitvi zakona v senatu, ki so ji sledile protestne manifestacije, posnetke katerih so si sinoči ogledale udeleženke srečanja ZŽI, medtem ko so nanj odločno postavljale lastne predloge.

Nesporno pa je zakon edino možno sredstvo, s katerim lahko zatremo smrtonosen pojav mazaških posegov, sredstvo, ki bo tolikanj učinkovitejše, če se ga bodo znale v prvi vrsti ženske pravilno in enotno posluževati. Zato pa je nujna večja povezanost in enotnejše nastopanje vseh skupin znotraj ženskega gibanja, do česar pa v Trstu še ni prišlo v zadostni obliki. Pomembnejši od razhajanja na teoretski ravni bi moralo biti sodelovanje v vsakodnevnem boju: ZŽI je že sinoči pozvala vse prisotne na sejo tržaškega občinega sveta o pravilniku družinske posvetovalnice pri Sv. Soboti, za prihodnji teden na vse ženske na zasedanje deželnih svetovalcev o zakonu o družinskih posvetovalnicah. (bp)

Rešen sindikalni spor delavcev ladjedelniške stroke

Po dolgih pogajanjih so končno v četrtek dobili možnost rešitve sindikalnega spora delavcev ladjedelniške stroke, ki so bili v stavkovnem gibanju več kot 130 delovnih ur. To možnost bodo sedaj delavci preverjali na svojih zborovanjih. V sporazumu so odobrili smernice sindikata, ki si prizadeva odpraviti manjvrednostno ocenjevanje delavcev, ki so zaposleni v ladjedelništvu.

Če ti je center mesta pretesen obišči naš novi

MARCHI GOMMA MARKET - Ul. Baiamonti 56/13

racionalno urejen prostor za nakup, izven mestnega prometa, z velikim parkiriščem ter z veliko izbiro proizvodov: za družino, dom in prosti čas

torej

grandi magazzini MARCHI gomma MARKET

ULICA BAIAMONTI 56/13